FRANC SODJA:

LIJEPO JE BITI MLAD

22043

LIJEPO JE BITI MLAD

FRANC SODJA

LIJEPO JE BITI MLAD

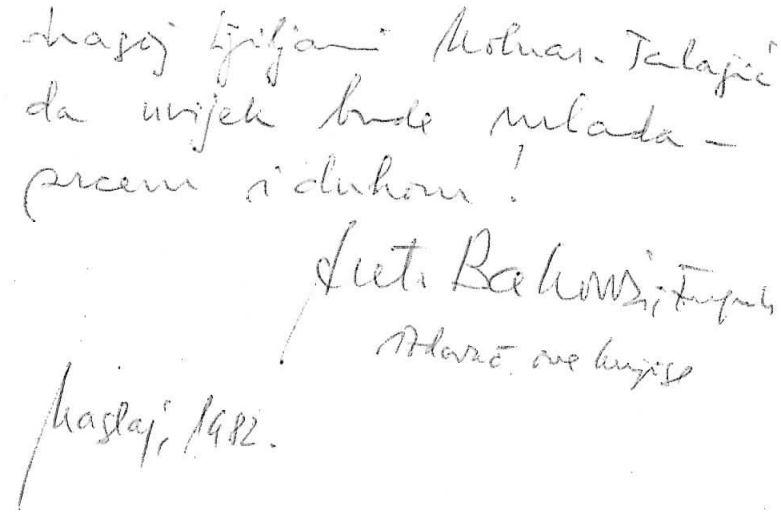

MAGLAJ
1982.

Naslov originala:

Franc Sodja, C.M.:
LEPO JE BITI MLAD
Baragovo misijonišče, 1971.

Sa slovenskog preveo: Stanko Belaj, SDB
Lektura i redakcija: Dr Slavko Šarić
Kolor-snimke na omotu: V. Zuber

Izdao i odgovara: Anto Baković, župnik, Svetište bl. Leopolda Mandića, 74250 Maglaj, Smajlagićeva 38

Tisak: RO »Informator«, OOUR Tiskara »Zagreb«, Zagreb, Preradovićeva 21—23

Lijepo je biti mlad. Ali, na žalost, na svijetu ima suviše mladih staraca. Budući da ne znaju živjeti lijepu mladost, prebrzo ostare i možda nikada u životu neće biti sretni, jer nikada neće sazreti.

Ako želiš živjeti lijepu mladost i s njome se pripraviti na budući život, možda će ti dobro doći ova knjiga.

— — —

Da ne ostaneš razočaran, moram odmah u uvodu reći istinu. Ova knjiga ne govori samo o zaljubljenosti. O tome imaš napisano u mnogim knjigama i u omladinskim revijama. I konačno, to nije tvoj jedini i najvažniji problem.

Ova knjiga neće ti pružiti gotov recept kako se s najmanjim naporom dolazi do velikih uspjeha, još manje kako se laganim putem dolazi u nebo.

Ova knjiga nije rasprava o mladenačkim pitanjima. Tu su samo misli, koje se često puta ponavljaju i nabacane su bez strogog, suhoparnog reda. (Ni u tome pogledu ne smiješ biti razočaran.)

— — —

Ova knjiga nije za djecu.

Još ti moram posebno naglasiti da je ne smiješ čitati, kao što se čita roman. Njezina je namjena da ti ponudi misli za vlastito razmišljanje. Živimo u buci i nemiru i neprestano govorimo. Bojimo se tišine, samoće, samoga sebe. Zato bježimo pred sobom i pred Bogom.

Zaista bih želio da s ovom knjigom svakoga dana nađeš svojih pet minuta. Otvori bilo gdje, a možeš čitati i od stranice do stranice. Ali pročitaj samo toliko da imaš misao za taj dan. Tvoje

je djelo u tome da ne prihvataš misao pasivno kao zlatni nauk svojih učitelja, već da je u sebi razmišljaš tako da ta misao postane tvoja. To nazivamo razmišljanjem.

Ne boj se! Samo pet minuta u tišini. Ako ti je to previše, budi sam sa sobom dvije minute. Možda jedan odlomak. Ako je potrebno, pročitaj cijelu stranicu. I s tom mišlju pođi pred svoga Boga i u svoj dan.

Uskoro ćeš vidjeti da to nije filozofiranje, već da je sasvim nešto drugo. Neće proći mnogo vremena i osjetit ćeš kako ti je potreban Bog, da pred Njim pregledaš i urediš svoju mladost i svoj život.

Možda bi netko želio saznati »metodu razmišljanja«. Načini sam svoju vlastitu metodu.

Samo je troje potrebno: ti, samoća i Bog. Ako imadneš odvažnosti da stupiš u tim tihim minutama pred sebe i Boga i preuzme te nazočnost Onoga koji je Bit naše biti, tada ćeš ovu knjigu imati pri ruci, na noćnom ormariću, pisaćem stolu, ili bilo gdje drugdje. Kroz cijelu godinu bit će ti pratilica. Ali ako je ostaviš negdje na polici, da se na njoj skuplja prašina, dokazat ćeš da se nismo razumjeli.

— — —

Još nešto. Ako primijetiš da je knjigu uzela u ruke tvoja mama, ne ljuti se! Njoj neće naškoditi, a ti nećeš biti ništa prikraćen. I ocu bi ova knjiga nešto mogla reći. Možda ćeš ponekad u njoj naći mjesto što ćeš ga htjeti pokazati svojim roditeljima.

— — —

To je sve. Nikakvih drugih uvodnih riječi. Ako si me dobro razumio, nećeš sve »pročitati« ni u jednoj godini, pa makar ćeš ovu knjigu otvarati svaki dan, dosljedno, svaki dan. Ponekad ćeš se uozbiljiti, ponekad ćeš se i malčice naljutiti, a ponekad i nasmijati. Ali nemoj »gutati« knjigu, već budi zadovoljan s jednom misli.

Kako god bilo, najvažnije je da će ti se svakoga dana Bog nasmiješiti. A što znači samo jedan Božji smiješak!

1

POSLANJE MLADEŽI

U ime Boga i Njegovog Sina Isusa pozivamo vas da širite srca do svjetskih razina. Poslušajte poziv svoje braće, te u njihovu službu odvažno stavite svoje mladenačke snage. Borite se protiv svake sebičnosti. Nemojte dopustiti da slobodnoj struji prepustite nasilje i mržnju, što neminovno izaziva ratove, a k tome pridonosi i bijedu. Budite velikodušni, čisti, puni poštovanja, iskreni! I s oduševljenjem gradite svijet, koji će biti bolji nego što je bio svijet vaših očeva.

Koncilska poslanica mladeži

Svi osjećamo da nam je potreban »bolji svijet«. Papa i koncilski oci računaju na mladež. Ako omladina ne izgradi bolji svijet, bijeda će biti još veća.

Za tu zadaću treba se pripremiti. Današnja mladež je buduće pokoljenje, koje će graditi povijest svijeta. Kakve li zadaće!

Za ovo se treba bolje izvježbati nego li za olimpijske igre.

Uložite svoje mlade snage u službu svoje braće! To je poziv koncilske poslanice. Dakle, ne misliti na sebe. Borite se protiv svake sebičnosti! Nije šala iz dana u dan odbacivati sebične želje i otvarati svoje srce bratu. Treba izvršiti stotine i stotine neuspjelih pokušaja i doživjeti stotine i stotine poraza. A hrabrost je sastavni dio mladog čovjeka.

Budite čisti! Kakva je snaga već u tome: biti čist u duši, iako je tijelo slabo.

Budite velikodušni! Kažu da našem narodu toga nedostaje. Mladež bi mogla dokazati da to nije točno. Širiti srce do svjetskih razina, ne smiju biti samo lijepe riječi, već činjenice. Ta suvremeni kršćanin nije niti suvremen, niti kršćanin ako nema do svjetskih razmjera raširen svoj pogled i svoju ljubav. S oduševljenjem graditi novi svijet. Kako je žalostan pogled na mlade starce, koji životare uz alkohol, u spolnom iživljavanju i hodaju kao sjene od zabave do zabave. Oni nemaju oduševljenja, koje je osobina mladosti. U oduševljenju je sve ujedinjeno: odvažnost, čistoća, shvaćanje bližnjega, pripravnost na žrtve, radinost. Što je više takve mladeži, to više ima nade za bolji svijet.

A gdje ćeš ti biti?

»TA MLADEŽ!«

Ne vjerujte onima koji tvrde: Mladež je zato ovdje, da uživa. Mladež nije za uživanje, već za heroizam.

Paul Claudel

Velike misli i čisto srce, to je ono što moramo isprositi od Boga.

Goethe

Koliko se neslućene energije, koja bi mogla koristiti čovječanstvu, krije u mladićima.

Marija Montessori

Sve pojave otpora mlade generacije su crveno svjetlo, koje grubo dokazuje da je u današnjem mehaniziranom društvu nešto naopako. To je sud povjesničara Arnolda Toynbeeja. Iako postoje ekstremni pokreti, to nije samo slučajna pojava, već imaju duboki psihološki temelj, ali ipak nema nade da bi graditelji novih, boljih vremena, bili »beatinks«, »hippies«, »freebies«, »yippies«, »diggers« i teroristička skupine, kao što su »crne« i »bijele pantere«. Možda su među svima ovima najkonstruktivniji diggers i yippies. U svim tim gibanjima očit je otpor, nijekanje i rušilački elemenat, a premalo je zrelosti za stvaralački rad i za žrtvovanje za bližnjega. Previše je nadmudrivanja i igranja, zato tonu u omamljenost droga i spolnosti, kao što je to najgrublje kod freebies i slučnih skupina, koji se povremeno razvijaju iz matične sredine hippija. Značajno je i to da su sva ta imena engleska. Ne treba shvaćati da su to predstavnici sveukupne mladeži, a ni govora da bi bili predstavnici onih najboljih mladih ljudi. »Po njihovim ćete ih plodovima poznati«, rekao bi Krist.

Unatoč svemu ostaje jedno: mladež nosi u sebi idealizam, ali taj u poplavi površne materijalističke misaonosti lako utone. Mladež mora sama u svojim redovima izvršiti revoluciju duha i života. Iza buntovnih mora slijediti novi otpor, sveti otpor ozbiljnih, za rad sposobnih mladića i djevojaka, koji neće »ganjati cirkus«, već će se ozbiljni mradom pripraviti za zadatke što će ih upravo njima zadati budućnost.

Od te mlađe generacije svijet može očekivati da će dokazati kako se u njoj zaista kriju »neslućene energije« i čak heroizam.

Da li ćeš i ti biti među njima?

LAŽ

Što je jednostavno, prirodno je, a što je prirodno, sjedinjeno je s Božjim. Tražite radost u tome da posvuda nosite iskrenost i poštenje i da se klonite svake laži i pretvaranja.

Ivan XXIII.

Budi iskren prema sebi!

Lyautey

Dijete ponekad doživi pravi stres, ako ustanovi da su otac i majka lagali. Nije čudo da te odbija svaka laž prijašnje generacije, pa bila to politička, socijalna ili crkvena. Svaka neiskrenost propada, pa imala ona ne znam kako lijepe nakane.

Možda leži na dnu otpora mladeži, napose onih krajnjih oblika, upravo to da ne podnosi neiskrenost, otuđenost i laž prošle generacije. Dakako, moguće je brzo upasti u pretjerivanja i osuđivati uzduš i poprijeko. Ne da se zanijekati iskren osjećaj za istinu i iskrenost.

Ali, zar ne postoji opasnost da će se laž nastaniti i u vama? Da li je za traženje istine zaista potrebno sve srušiti? Da li je ozbiljnost i priprava za život i izgradnju novoga svijeta pohlepa za uživanjem? Ako se pak sav rad revolucionarnih omladinskih pokreta od hippija do huligana svede samo na rušenje staroga i na trenutno uživanje, može li svijet s povjerenjem i nadom gledati u budućnost takve mladeži? Nije li to na kraju laž? Za čudnovato odijevanje i za provođenje čudnovatog života, postoji možda samo jedno ime: uživanje, uživanje bez moralnih granica i bez obzira na okolinu. Kamo to vodi, najbolje su dokazali »freebies«, koji su se odvojili od »hippijevaca« upravo zato da bi srušili i posljednje ograde moralnih granica. Utonuli su u droge i seks.

Tu je, dakle, također signal: crveno svjetlo ne samo starijoj generaciji, već prije svega vama, mladima. Budite otvoreni i istinoljubivi ne samo prema starijoj generaciji, već, prije svega, budite istinoljubivi prema sebi! Upravo je to put prema ljepšem svijetu.

Možda bi za tebe vrijedilo dobro pravilo: ništa neću prihvaćati zbog mode i neću tražiti novo zato da bude novo.

Ali treba razlikovati traženje istine od traženja nečeg posebnog. Budi mlad, ali ne rob neiskrene mladeži. Za to je potrebna velika hrabrost. Imaš li je?

SAM

Ništa nije izgubljeno — o tome sam uvjeren, u to vjerujem — za čovjeka koji živi u istinskoj ljubavi ili u istinskom prijateljstvu. Ali sve je izgubljeno za onoga koji živi samo za sebe.

Gabriel Marcel

Što se čovjek više upire o štap, koji je vlasništvo nekog sebičnjaka, to će mu taj štap to prije biti oduzet i čovjek će pasti. Razočaranje je sudbina onih koji isključivo žive na sjetilnim osjećajima.

Fulton Sheen

Tko nikada ne ljubi, mora se svih ljudi plašiti.

Pierre L'Ermitte

Vae soli! Jao onome tko je sam!

Prastara izreka

Osamljenost je ubitačna. Svatko je u nečem osjeća. Jer u dubine čovjeka nitko ne može. Nijedna riječ nije dovoljno bogata, da bismo njome mogli dokazati što proživljavamo. Svaki za sebe mora nositi mnoge tajne. S tim se moramo pomiriti do dolaska u vječnost. A to je izraz i naših težnji za konačnim, vječnim »razumijevanjem«.

Ali mnogi ljudi su sami, osamljeni, u sebi ogorčeni i nesretni, jer »nemaju nikoga«, iako se kreću među mnoštvom ljudi. Nije problem u okolini, već u njima. Kroz nemirnu dušu sv. Augustina najbolje su prolazili prvobitni doživljaji. Zapisao je: »Nije nam rečeno: pođite na istok tražiti ljubav, vozite se na zapad da tamo nađete ljubav, već je rečeno: uđite u nutrinu svoga srca.«

Velika ljubav nije nužno usredotočena samo na jednu osobu, kao što je između mladenca i mladenke ili između dvojice prijatelja. Velika je ljubav često puta snažnija i čistija, ako obuhvaća mnoštvo ljudi, ako je spremna da im se sva razdijeli. »Žao mi je naroda«, uzdahnuo je Krist iz svega srca. Bio je to izraz njegove velike ljubavi.

Taj problem mora riješiti svaki sam. Ako osjećam osamljenost, moram na posao. Najprije treba otkriti u sebi: da li sam sposoban ljubiti.

Proći će strah, proći će osamljenost, ako budem živio u velikoj ljubavi. Kada iz zaljubljenosti u samoga sebe nađem put k žrtvi za velike ideje, za ljude ili za čovjeka, kome ću se predati, tada ću učiniti prvi korak iz svoje osamljenosti.

ZLATNA MLADEŽ

Pri kraju su dani kad su ljude vodili ljudi sa zavjetima. Došlo je vrijeme kad će ih voditi pozivanjem na junaštva, na samoodricanje. Mladež čezne za prilikama, da bi sebične probitke žrtvovala za ideje, koje su vrijedne.

Fulton Sheen

Mnogo vam govore o odgoju. Ali divna, sveta uspomena, sačuvana iz mladosti, jest najljepši odgoj. Ako čovjek u život ponese mnogo takvih sjećanja, spašen je za sav život. To će ga sjećanje možda sačuvati od velikih zala.

Fjodor Dostojevski

Lijepe su to riječi, ali često puta ih nema. Ni junaštva, ni lijepih sjećanja, već samo osjećaj prevarenosti, gorčina prerane ostarjelosti i iživljenosti. »Zlatna mladež«, koja želi sasvim nešto novo, što još nitko nije doživio, koja ne vjeruje onima što obećavaju raj na nebesima, ni onima koji obećavaju raj na zemlji. Ta mladež osjeća da su je svi prevarili, oteli joj ono najljepše za čim čezne, iako ne zna što je to najljepše, mladež, koja bježi pred radom u društvo drogiranih snova i u opojenost spolnoga iživljavanja, sa svojih dvadeset i pet godina stara je i često puta nađe se u »klubu samoubojica«. Slovenski dramaturg Igor Torkar groteskno prikazuje tu situaciju u svojoj drami »Zlatna mladež«.

Da li još postoji spas za tu generaciju? Da! Ali ne u redovima starijih, jer se apostoli novog društva nalaze upravo u toj »zlatnoj mladeži«. Ne oni koji trče za modom, već oni koji u sebi otkrivaju pravi sadržaj, a ne ogorčenost i prazninu. Njima nije potrebna duga kosa, niti pjesme sumnjive vrijednosti, ni tresak izvitoperene glazbe, ni buljenje u prazno i dosadno očekivanje kraja dana. Rad, napor, samoodricanje, ideali, volja za život, otvorenost za sve vrednote svijeta i otvorenost za najveću prirodnu vrijednost — za ljudsko srce, to će ih oblikovati u »zlatnu mladež« u punom smislu te riječi. Znaju živjeti u »stilu« dvadesetog stoljeća, ali s pročišćenom vjerom u Boga i u Krista. Njihova je mladost lijepa i svježa, ostat će svijetla uspomena i zato će, ne samo sebi već i ostalima, moći pokazati Kristov prijateljski obraz. Ne iznakažen, kakvog jedino poznaje izgubljena »zlatna mladež«, koja ga još nije susrela niti uzljubila. A kad ga susretnu i oni, prerano ostarjeli, u tim mladim apostolima, tada će ga i oni prihvatiti i uzljubiti. Zato je Sheenov optimizam na mjestu.

A gdje je naša, domaća, »zlatna mladež«? A gdje si ti?

MOJE BLAGO

Ne sabirajte sebi blaga na zemlji, gdje ga uništava moljac i rđa, gdje kradljivci obijaju i kradu. Sabirajte svoje blago na nebu, gdje ga ne uništava ni moljac, ni rđa, gdje ga kradljivci ne obijaju, ni ne kradu. Jer gdje je blago tvoje, tamo je i srce tvoje. (Mt 6, 19—21).

Propovijed na gori

Ništavilo na ništavilo — sve je ništavilo, osim Boga ljubiti i njemu služiti. Da uzmogneš shvatiti ove riječi Svetoga Pisma, treba mnogo, vrlo mnogo trpjeti.

Colin

Plamteći oganj — žeđa za trpljenjem — hranio se i tješio drvom križa, preziranjem, ponižavanjem i bolima svake vrste. Nikada nisam osjećala teži bol, nego tada kad se dogodilo da više nisam mogla trpjeti.

Margareta Alacoque

Sve ove navedene riječi modernom su čovjeku teško shvatljive. Budući da nas proganja lov na novac, lov za znanjem, lov za užicima, lov za srećom, sve to znači bijeg pred sobom. Sve ove pustolovine završavaju u razvalinama. Tko je prodao svoje srce novcu, užitku, samo zemaljskoj ljubavi, neminovno je osuđen da mu na dlanu ostane samo ono u što se sve to pretvara: prah i pepeo.

Kad mlad čovjek stupa u život, sanja o čudesnim stvarima. Nije to pogrešno, jer ako ne možeš sanjati, znači više nisi mlad. Ali ako su svi snovi samo na zemlji, tada je i srce samo na zemlji.

Kakva šteta da još toliki moraju čekati na gorka razočaranja, jer su uzalud među bogatstvima svijeta tražili »mir svojoj duši«. Kako bi čudesna bila njihova staza života između vrtova poštenih zemaljskih radosti, dok bi im srce bilo zagledano u vječni mir, kojega »svijet ne može dati«.

Tko rješava svoj životni problem prilikom izbora zvanja ili usred svoga životnog puta, mora se iskreno zapitati: Gdje je moje blago, gdje je ona vrednota kojoj sam spreman dati svoje srce, i što je na kraju krajeva moja najveća ljubav?

ISPIT IZ EVANĐELJA

Načela Isusa Krista i njegovi životni primjeri ne varaju. U svoje vrijeme donose svoj plod. Sve što nije u skladu s Njegovim načelima, isprazno je. Ako netko radi po suprotnim načelima, sve mu loše uspijeva. To je moja vjera, to je moje iskustvo.

Vinko Paulski

Ovo je prava definicija kršćanina: čovjeka, koji traži Krista, koji ne traži dobitak ili odlikovanja, moći ili udobnosti, već traži Spasitelja, Gospodina Isusa Krista.

Henrik Newman

Ako moderan čovjek prazna srca čita osam blaženstava iz Matejevog evanđelja, možda se sažalno nasmiješi. Blago čistima! Sve reklame, kino, televizija, govore drugačije. Blago gladnima i žednima pravde. Pa zanesenjaci su: Luter King, Helder Camara, o. Leppich, Speckpater i još cijeli niz manje poznatih, ali nipošto manje osvjedočenih.

Blago milosrdnima! Dachau, kineski zatvori, sibirski rovovi. Blago miroljubivima! Za treći svjetski rat čeka u skladištima 300 milijardi tona eksploziva, što je jednako snazi od 23 milijuna atomskih bombi na Hirošimu. Zaista, kako bi mrtvi Krist plovio nad poganskim svijetom.

Ali Evanđelje vrijedi i za dvadeseto stoljeće. Vrijedi za sve bogataše, koji se ufaju u Božju providnost dok imaju dobro osigurane svoje dionice. Vrijedi za sve one mase koje gledaju za golovima na utakmicama na svjetskim stadionima. Evanđelje je i za sve one koji u svom stradanju i umiranju proklinju bogataše i Boga, kojega ne poznaju. Ono je i za oholu mudrost, koja »ne treba Boga«.

Tko će im pružiti Evanđelje? Samo oni koji su toliko odvažni da uzmu na svoja ramena »bezumnost križa«. Strah pred svijetom umanjuje broj svetaca i svjedoka. Ako si čist, onda si luđak. Ako si miroljubiv, tada si kukavica. Ako si ponizan, zastario si. Ako si hotimice siromašan, nesposoban si. Tko će izdržati te poruge?

Danas smo mi kršćani zaista pred velikim ispitom. Ili istinski vjerujemo u Evanđelje, ili ga samo ponavljamo kao staru gramofonsku ploču? Treba biti snažna osobnost, da bez straha i prigovora staneš na stranu Evanđelja. I ništa manje hrabrosti ne treba, ako po Evanđelju želiš oblikovati moderni svijet. Bitno je: da li sam živim po Evanđelju i da li sam u tome neustrašiv. Ako svojim postojanjem ne spašavam braću njihovih prevara, tada su moje riječi beskorisne. Zar to nije naš osobni problem?

NAĆI SEBE — UISTINU

Mladež predstavlja polovicu čovječanstva. O njoj ovisi hoće li se svijet poboljšati ili pogoršati. Danas mladež živi sasvim drugačije nego nekada. Treba joj pokazati povjerenje. Treba joj pokazati pravi put, njezinu odgovornost, njezino poslanje.

Kanonik Cardijn

Mladost je opijenost bez vina.

J. W. Goethe

Najčudnovatije, najpustolovnije i najviše uznemirujuće što mladež uopće može otkriti, jest otkriti samoga sebe.

Manfred Hausmann

Naći samoga sebe. To zvuči možda suviše namješteno. A ipak je istina. Živiš pod maskom, dok ne saznaš tko si. I ako si tim otkrićem zadovoljan samim sobom, tada ne možeš ništa postati.

Otkriće samoga sebe i neprestano sazrijevanje čovjeka, potpunog čovjeka, jest istinski mladenačko.

Zato treba ući u sebe. Suviše buke, suviše lakrdije, suviše nemira, to sve nije okolina u kojoj bi čovjek mogao ući u sebe i otkriti se. Zato su i tolika zaletavanja. Zato je katkada istinita riječ velikog Goethea: opijenost. I to bez vina. Nema samodiscipline. »Neka se srce izvrišti, isplače!«

Život goni čovjeka. Ne turobnoga. Veselog, dobrog, ali čovjeka. Ljudi koji traže i u tom traženju trpe, žele susresti čovjeka, a ne klauna.

Zato i svoju mladost treba istinski shvatiti. I zaista treba iz nje iskovati svoju budućnost.

Kome ništa nije sveto i ništa nije ozbiljno, za svaku stvar ima, kao neki čarobnjak, pripravljen papirnati osmijeh, takvome ova riječ, kao i sve što je ovdje zapisano, ne može biti ozbiljno. To je upravo zato, jer još nikada nije sebe istinski našao.

Možda je prva stepenica iz mladenačkih kriza: naći sebe, samoga sebe, uistinu! I zbaciti sve maske sa svoga lica — uistinu! I stajati pred svojom savjesti i pred Bogom — uistinu.

DAROVANJE MLADOSTI

O, Bože, kako bih Ti rado žrtvovao sve što bi moglo biti Tebi na slavu! Kako bih rado vidio da bi sve snage prijateljstva i ljubavi, koje vriju u meni, našle posao koji bi ih očistio i oplemenio.

Kako vruće želim da u mojoj duši i u mojem tijelu ne bude ništa okrnjenoga, iskrivljenoga, slomljenoga, jer je sve potrebno za život, za rast u svjetlu Tvoje svjetlosti i ljepote!

Moje tijelo, koje je jednako kao i moja duša posvećeno Tvojom milošću, umiveno vodom svetoga krsta i pomazano uljem Tvojih sakramenata, neka jednoga dana bude vrijedno Tvoga uskrsnuća.

J. M. de Buck

Više puta naiđeš na molitve junačkih duša. Nikada ih ne ponavljaj kao molitveni obrazac ili kao pjesmu, koju si naučio za akademiju. Pred Bogom ne smijemo deklamirati, »nastupati«. Bogu nije potrebna gluma.

Treba razmišljati i moliti u dubini duše. Ta će molitva tada biti tvoja.

Ako sanjaš o lagodnu životu, tada nemoj moliti: sve za Te, moj Bože!

Ako se s Bogom prepireš koliko ćeš živjeti za svoje sebične namjene i koliko ćeš učiniti za njegovo kraljevstvo, nemoj ponavljati s Franjom Ksaverskim onu čudnovatu molitvu: Daj da se borim ne gledajući na zadobivene rane, daj da radim ne očekujući druge plaće osim svijesti da vršim Tvoju volju.

Pa razmišljaj povremeno o molitvama velikana. Možda s milošću Božjom i u tebi zasja želja da budeš što više Božji, požrtvovniji, nesebičniji, predaniji njegovoj službi. Tada će iz toga razmišljanja nastati tvoja molitva.

I ako ništa drugo ne možeš moliti, tada moli da ti Bog udijeli gorljivost, koja će oslabiti tvoju lagodnost, moli za djelotvornu ljubav prema bližnjemu, koja će sažeći tvoju sebičnost, moli za oduševljenje za Božju slavu, u kojoj će utonuti traženje vlastite slave. Da, uvijek možemo moliti.

Ta i Krist nas je tako učio da u sedam prosidbenih molitava molimo i tako u njih utkamo svagdanji Očenaš. Ako nisi sposoban danas žrtvovati i darovati svoju mladost, moli iz svega srca da to mogneš učiniti sutra.

ISPOVIJED MLADIH

Takvi smo, blažena Gospo, u proljeću života:

Ponekad nas naglo pokrene oduševljenje svijetlih trenutaka, a onda odjednom padnemo u tamne trenutke prezasićenosti. Slični smo nebu u travnju, odakle se iza krasnog sunca nenadano izlije pljusak.

Svijetli trenuci: kad nas želja goni po širokim horizontima i za slobodom u zraku, jer smo željni iskrenosti i ljepote.

Trenuci razočaranja: kad odjednom toliko stvari pritišće naša nemirna srca i naše umorne živce — nijemi protesti nesređenom i neskladnom svijetu, unutarnji nered zbog nasilja »modernih« ideja i krilatica, gnjušanje pred toliko laži, prevare i komedije svijeta, strah pred tamom i zabrinutom budućnosti.

Fernand Lelotte

Mali ljudi ne usuđuju se priznati istinu o sebi. Muževan je onaj tko ima volju spoznati i priznati svoju istinu.

Mlad si, pun nade i oduševljenja, dok ti u praskozorje tvoga dana zvone sva zvona tvoje mladosti.

Kad brzo nahrupi prva oluja, zvoniš na uzbunu, satrven si, dosadan, očajavaš i ljutiš se. Jer si zaljubljen u sebe, bjesniš na druge, na oca, majku, profesora, odgojitelja, duhovnog vođu.

Nitko nema pravo, nitko te ne razumije, nitko te ne voli. Postaješ zagrižen i prema svojim prijateljima. Iako su još sinoć bili izvrsni dečki, danas su svi »budale«.

A ti si kao čamčić na valovima.

Tri savjeta:

Prvi: čekaj i malo se strpi. Strpi se čak i s Bogom, ako ti se odmah ne nasmiješi.

Drugi: pokušaj se što prije izvući iz crnih misli i neraspoloženja. Nikada se ne ispričavaj da to ne možeš. I te kako možeš, ako si momak! Ako si prava djevojka!

Treći: netko te čeka. Ne kloni razočaran, tužeći se: nikoga nema. Postoji netko tko te čeka. Možda upravo u takvim trenucima zapuštenosti nađeš put do Njega i postat ćete još povjerljiviji prijatelji.

I što može biti ljepše za tvoju budućnst nego što je saznanje da znaš s Kristom živjeti kao s pravim, živim, ali uvijek prisutnim prijateljem.

DVA SVIJETA

Mnogi žive kao neprijatelji križa Kristova. Svršetak im je propast, bog im je trbuh, slava u sramoti. Jer misle na zemaljsko. Naša je pak domovina na nebesima, odakle iščekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista, snagom, kojom ima moć sve sebi podložiti, on će preobraziti ovo naše bijedno tijelo i suobličiti ga tijelu svome slavnome. (Filipljanima 3, 18—20.)

Sv. Pavao

Na ovome svijetu postoje samo dvije vrste ljudi: živi i mrtvi. Za one koji posjeduju kulturu duha, ništa nije nemoguće. Za one druge sve je nevjerojatno, nemoguće i bez vrijednosti.

Henry Miller

Velika misao još ne dokazuje da je čovjek pun duha. Ne znam kako velik broj vojnika još ne dokazuje da je vojska dobra.

S. Chamfort

Bog svoje umjetnine izrađuje iz malih stvari, ali s velikom idejom.

Ollé Laprune

Mladi čovjek ne smije reći: »Hoću spasiti svoju dušu«, već: »Hoću spasiti svijet«.

J. B. H. Lacordaire

Svakome se nude dva svijeta. Tu ne odlučuje neka slijepa sudbina, već mi sami. Zato nam je dana slobodna volja.

Radi se o tome što je za mene vrednota: trenutni užici ili čisto, pošteno srce, moja osobna korist ili rad za bližnjega, duhovne ili tvarne vrednote, lagodan život ili život žrtve i samoodricanja, traženje vlastite časti ili Božje slave.

Potresan je stavak iz Ivanovog otkrivenja anđelu u Sardu: »Imaš ime da živiš, a mrtav si«. Tko je shvatio da je na njega uperena ta osuda, morao je biti pogođen.

Ako me već ništa više ne takne: ni opomena, ni upozorenje, ni dobra, ni snažna riječ, znak je da sam mrtav. Dakle, spadam u skupinu onih živih mrtvaca koji samo kritiziraju, koji su siti svega, kojima je sve besmisleno i glupo, i kojima se ništa »ne isplati«.

Ne smije nas zavarati mladenačko lice, možda i veličanstvene poze, jer takav čovjek po svemu pripada među žive mrtvace i za njega nema nade sve dotle dok ne oživi iz vlastite spoznaje i osvjedočenja.

Jedno svi možemo učiniti: moliti za njega. Ali što, ako sam i ja među tim živim mrtvacima?...

NASRED PUTA

O da si studen ili vruć! Ali jer si mlak, ni vruć, ni studen, ispljunut ću te iz svojih ustiju.

Otkrivenje 3, 15, 16

Gospodine, smiluj se nama
koji govorimo, a ne radimo,
koji vidimo trun u oku brata svoga, a brvna u svom oku ne vidimo,
koji cijedimo komarce, a slonove puštamo da prođu,
koji smo bljutava sol i svjetlo koje se sakriva,
koji ljubimo prijatelje i mrzimo neprijatelje,
koji ne opraštamo uvrede,
koji bismo htjeli služiti Bogu i svojoj sebičnosti,
koji nemamo dovoljno hrabrosti da uđemo na uska vrata,
koji se zadovoljavamo time da govorimo: Gospodine, Gospodine!
koji ne ljubimo djelom i istinom;
koji bismo išli za Tobom, ali ne i nosili Tvoj križ i zatajili samoga sebe.

F. Cebolla López

Razlika između snova i ideala je u tome što sanje samo uspavljuju, ali ne pokreću čovjeka i ne oblikuju ga. Sa snovima je moguće sjediniti lagodan život. Iz takvih sanja nikada ne može sazreti čvrsta odluka. Ideali učine čovjeka radinim, utvrđuju ga u samoodricanju, da se istinski pripravi za svoj budući poziv, za služenje idealu, što ga nosi u srcu.

Nikada nećemo jedan drugog dovoljno upozoravati na činjenicu da iz svoga kršćanstva pokušamo učiniti lagodnu vjeru. Htjeli bismo oboje: nebo i uživanje; htjeli bismo biti kršćani, ali samo na lak način.

Ako se ne oslobodimo te pogubne struje, što je i među nama počela strujati, osakatit ćemo sebe i svoj kršćanski život. Tada Crkva nema što očekivati od nas, i svijetu nemamo što dati.

Zato bi moralo vrijediti geslo: ne ostati na sredini puta, ne služiti Bogu i mamoni, već treba junački slijediti ideale — čak i po cijenu umiranja. Samo taj put — uski put — vodi u život. To nije izrekao nekakav mudrijaš, već sam Isus Krist.

SVEĆENIK

Svećenik je kao sudac na nogometnoj utakmici. Iako je najbolji i u svakom pogledu besprijekoran i pravedan, uvijek će se naći netko tko će mu dobaciti u lice: podmitljivac!

Svećenik je kao jutarnja glazba. Netko želi da bude meka i lagana, drugi, opet, da bude brza i burna, dok treći želi da ne bude ni lagana, ni brza, a četvrti je uopće ne želi.

Svećenik je čovjek kao i mi. Nije iz plastičnih snova, niti iz voska, ali nije niti iz najtvrđe stijene. Neka se ipak strpe oni koji bi htjeli da bude bjelji od snijega.

Nema na svijetu lakše stvari, a niti podlije, nego loše govoriti o svećenicima. Ne mogu se braniti, nije im omogućeno da obračunaju s klevetnicima. Svećenik je ipak svećenik. I svećenik je kao gorčica: nije prijatna, a uvijek će ti dobro doći. Pa ako bi svećenik i teško sagriješio, pa kad bi baš postao otpadnik, njegove će ruke uvijek ostati posvećene. I za svakoga između nas bila bi najveća sreća kad bi nam te ruke na samrtnom času podijelile odrješenje.

Talijanski katolički tjednik

Svaki je čovjek tajna. Svećenik napose. Nije samo smjesa svjetla i tame, kao svaki čovjek, koji u krhkoj posudi nosi Božje djetinjstvo, svojom se dušom diže u Božju ljepotu, dok mu noge gaze blatnu cestu.

Svećenik je još veća tajna zbog toga jer su u njegove ruke položene Božje tajne. Mora ih dijeliti, pa bile te ruke izrađene ili elegantne, snježnobijele ili uprljane.

Božja je ekonomija da se spašavamo po ljudima, koji su slabi kao i mi, a ipak im je izručena sudbina stotina ljudi.

Pred tom tajnom treba sagnuti glavu, ali ne pred ljudskom bijedom.

I radi njihova poslanja treba poštivati svećenike i iskazivati im povjerenje uz tihe želje da bi se u pravom trenutku podigle nad nama te ruke i da bi posredovale za nas milosrđe i milost i satkale nad nama sretnu vječnost.

MORALNA HRABROST

Moralna hrabrost je rjeđa nego hrabrost u ratu ili genijalnost. Unatoč tome, to je osnovna životna odlika onih koji pokušavaju izmijeniti ovaj svijet, što tako nevoljko prihvaća promjene. Uvjeren sam da će oni iz naše generacije, koji budu imali hrabrosti primiti na sebe moralni napad, naći prijatelje na svim paralelama svijeta.

Robert Kennedy

Dobro što ga činimo, važnije je nego slabost koju razotkrijemo.

G. Thibon

Gospodine, Isuse, daj
da moja savjest bude poput visoke smreke, što se uzdiže k nebu,
da moja velikodušnost bude kao zdenac, koji uvijek daje, a nikada se ne iscrpi,
da moja duša bude kristalno čista kao potoci koje rađaju neokaljani snjegovi,
da moja volja bude kao granit, koji se ne lomi,
da moja mladost na svim gorskim stazama ima neprestano Tebe za druga i suputnika na putu prema gore,
da križ na mome putu bude kao susret s prijateljem.

Skautska molitva

Svaki čovjek ima za nešto hrabrosti. Mlad čovjek svoju snagu mjeri mjerilom hrabrosti. Ali nije sve zlato što sja.

Hrabrost u nasilju rađa zločinca. Hrabrost u razvratu pokazuje nemoralna čovjeka. Hrabrost u fizičkom napadu ili napadu riječima katkada je samo pomanjkanje samosvladavanja, pomanjkanje samoodgoja ili dokaz samoljublja.

Svijetu su trenutno najpotrebniji ljudi s moralnom hrabrosti. Treba plivati protiv struje materijalizma i potrošačkog mentaliteta. Tu hrabrost mogu posjedovati samo zreli ljudi, skladne i moralno snažne osobe. U rukama mladeži je budućnost. Ali, dok mladež samo dokazuje da je stara generacija zakazala, ne možemo očekivati bolje dane. A niti onda ako ta ista mladež gubi svoj sadržaj u nastranostima i u povremenom prostačkom iživljavanju, jer će prebrzo ostarjeti. Danas su potrebni tjelesno i duševno zdravi ljudi, prožeti snažnom duhovnošću i čvrstim moralom. I ako ovi budu imali hrabrosti da riječju i primjerom bez svakog obzira i posrtanja koračaju svojim putem, za nekoliko će desetljeća povući za sobom mnoštvo. Pripadaš li i ti među ove?

VEDRO SRCE

Tko se ne domogne veselja, toga život pregazi.

Hans Urs von Balthasar

Najbolje što možemo raditi na svijetu jest: dijeliti dobrotu, biti veseo, a vrapce pustiti neka cvrkuću.

Ivan Bosco

Budući da mi je Bog dao veselo srce, dopustit će mi da Mu u veselju služim.

Joseph Haydn

Život kuje svakoga čovjeka. Njegovi udarci neke zdrobe, druge oplemenjuju, a iz nekih načine velikane.

Problem veselja ostaje za čovjeka kao problem svagdanjega kruha.

Najveće blagostanje ne znači i najveću sreću. Dokaz: u Švedskoj je najveće blagostanje, ali i najviše samoubojica.

Problem nije izvan čovjeka, već u njemu. Izgraditi unutrašnji svijet u sebi, u njemu naći snagu, mir i sreću, i to je naš kršćanski program, jer u protivnom ne shvaćamo Evanđelje.

»Došao sam da imate veselje i da ga imate u izobilju«, objasnio je Krist.

Ako ga ne posjedujem, sa mnom je nešto naopako. Ne radi se o nekoj prirodnoj razigranosti, s kojom smo se možda rodili. Ta za to nije potrebno ništa drugo nego tjelesno zdravlje i sangviničan značaj. A time nije riješen problem.

Radi se o dubokom veselju, dubokoj sreći, koja se izvana odrazuje samo u miru, toplini srca, jednostavnosti duha i pripravnosti da živiš za sučovjeka.

Svijet treba ljude iz kojih će zračiti veselje, kao što toplina zrači sa sunca, koji neće liječiti svijet grohotom, već blagim mirom svoje vedrine. Svaki bi kutak na zemlji trebao legije takvih apostola.

Izbrazdani obrazi mladih ljudi toliko puta pričaju da su prerano ostarjeli. Ni zanosa, ni oduševljenja. Neka prezasićenost, mrzovoljnost, jadikovanje vodi ih u otpor, a da uopće ne vide razloga, zbog čega se bore. A razlog je u činjenici da nisu ni otkrili ni izgradili u sebi svoj svijet, svijet pun Boga, sreće i veselja.

Današnja Crkva i današnji svijet trebaju mlade, vedre i usplamtjele ljude.

Odakle će doći? Sam stupi u njihove prve redove!

NA TO SAM SE NAVIKAO

Da si bio ubijen kao najveći zločinac — na to sam se navikao.

Da si uzeo na sebe krivnju svih naroda, cijeloga čovječanstva — na to sam se navikao.

Da si zbog mene dopustio da Te udaraju, da Ti pljuju u obraz, da Te bičuju i razapinju — na to sam se navikao.

Da si nas spasio za svu vječnost — na to sam se navikao.

Da si mene i svijet toliko ljubio — na to sam se navikao.

Na usta svoje Crkve svake me godine ponovno sjećaš toga svega, da bi moju ljubav ponovo uskrsnuo na život.

Paul Roth

Tko čeka da sirotinji dade mrvice, nikada im ništa neće dati.

Kineska poslovica

Ništa nas više ne potrese, ne gane, ne uznemiri, koliko velike istine.

Već ih od mladosti slušamo: zlatne pouke oca i majke, vjeroučitelja i župnika i učitelja. Postali su zvuk riječi.

A iza njih stoji sva istina.

»Kriste, zašto si išao u tu hladnu Evropu, zašto najprije nisi došao k nama!«, uskliknuo je Indijac. Teška osuda.

»Ako zaista vjerujete, kako ste nas mogli ostaviti dvije tisuće godina u neznanju?«, predbacujući zapisao je Japanac.

I mi prolazimo kraj križa i svetohraništa i kraj Kristove Crkve i molitava Crkve i mimo bijede trećega svijeta, koji traži istinu i sreću.

I to nas ne potrese, jer smo navikli na sve to kao na cestovni promet. Ali ta navika neće nas opravdati onog dana kad budemo davali odgovor ne samo o rastresenim molitvama već prije svega o tome što smo propustili zbog svoje bezbrižnosti, što nismo učinili zbog svoje lagodnosti.

Možda mi je trebalo samo pet minuta da osluhnem kucanje istinskoga svijeta: naravnoga i vrhunaravnoga. I zgrozit ću se nad svojom hladnoćom, sićušnosti, sebičnosti, nad svojim strahom da bi zbog Božjega kraljevstva morao se odreći svojih želja i sanja. Jednako kao i bogati mladić iz Svetoga Pisma: »ražalostio se i otišao tužan«.

Odgovornost ćemo osjetiti tek onda kad nas Bog pozove pred svoj sud.

NAJVEĆA UMJETNOST

Što ćeš dati u zamjenu za svoju dušu?

Krist

Sada tek vidim kako sam bio očaran svojom ljubavlju prema umjetnosti. I što će se jednom dogoditi s tako živom i veselom čežnjom za ljubavlju, kad mi se približuju dvije smrti: jedna tjelesna — neizbježna, druga duhovna — strašna. Upoznao sam sve ljudske strasti i gorčine, plakao sam, ljubio, čeznuo i uzdisao, a u svom životu nisam učinio ništa dobra.

Michelangelo Buonarotti

Bilo je vrijeme kad sam se oduševljavao za umjetnost, genijalnost, za velike stvaraoce. Umjetnost je za mene bila nešto čudesno. Ali postoji i genijalnost srca, ljubavi. Postoji i umjetnost dobrog života. S čistom misli boriti se za ideal, zar to nije najuzvišenija umjetnost, nešto najvećeg, najčistijeg? Najljepše je ono što se događa u tišini, bez oholosti, pred Božjim očima.

J. M. Lagardere

Melankolija staroga Michelangela je možda plod dnevne satrvenosti, koja ga je toliko puta pogodila. Učinio je mnogo dobra. A sada možda nije vidio da će dobrotu dokazivati mramor, što su ga izradile njegove ruke. Spoznaja je ipak potresna. Jedan od najvećih umjetnika sam je ispunio ogromnu umjetničku galeriju, a ipak stoji gol i praznih ruku pred Stvoriteljem. Taj osjećaj je strašan i u mladosti, a kamoli ne u zrelim godinama.

Istina je jasna. Čovjek je najveća umjetnost, izašao je iz Božjih ruku. Nije čudo da je on najčešći predmet umjetničkog obrađivanja.

A umjetnost svih umjetnosti jest: oblikovati samoga sebe u novog čovjeka. To nije samo nekakva reprodukcija, već stvaranje i obnavljanje. I svaki je čovjek jedinstven, samo je jedan i nikada se ne ponovi. Kakva Božja fantazija! Nikakva kalupa, nikakva ponavljanja. Svaki je za sebe original. To je mogao do u tančine shvatiti najbolje on, Michelangelo, koji nije htio ni druge ni sebe ponavljati.

I moja duša, i ja moramo postati umjetnina u galeriji vječnosti. Bog ima za mene zamisao. A djelo je također moje. Svijet je za mene Božji atelijer, gdje moram klesati, mijesiti, obrađivati, a Božji dah će dati život. Dođi, Duše Sveti!

LJUBIMO CRKVU

Stoljeća prolaze, a Crkva je kao istina, jedina i vječna. Braćo, vjerujte mi, imamo toliko Svetoga Duha koliko ljubimo Crkvu.
Ivan XXIII.

Nikakva me kritika na račun ljudskih struktura Crkve više ne uznemiruje. Najlošije je od toga što otkrivam u njezinoj prošlosti ili što danas u njoj zapažam, a da me sve to ne izbacuje s kolosijeka. Jer, Crkva je u mojim očima sažetak ljudskih sredstava, kojima se služi milost da učini plodnom svaku od duša koje su se utekle izvoru vode, zahvaćene u Rimu.
François Mauriac

Pokoncilski nemir je bio potreban. Jao, ako bi zavijao bez Koncila!

Mnoge to sablažnjava. U tom je nemiru prilika za one koji traže sebe, da s drskim i neodgovornim izjavama uznemiruju Božji narod. Najveća sablazan prijeti od onih koji potpiruju nepovjerenje prema Crkvi.

Tko danas trpi zbog, inače, potrebnog nemira, dokazuje da ljubi. Ali, nije dovoljno trpjeti, još manje da bi bilo dobro, ako bi u tom trpljenju osuđivali sve redom, lijevo i desno. Naš život i naš rad mora graditi.

Zato je kao prvo i najnužnije potrebno da idemo u dubinu. Pokoncilska opasnost stoji u tome da će doći obnova bogoslužja, obnova teologije, obnova struktura, obnova pastoralnoga rada, a da uza sve to pozitivno neće uslijediti obnova unutrašnjega života Božjega naroda. Što će nam sve druge obnove, ako to sve ne vodi najnužnijoj obnovi: k svetosti. Više nego liturgijski, pastoralni, teološki, sociološki, potrebni su nam pokonciski sveci.

Pred tobom je još cijeli život. Izgrađuj svoju osobnu vjeru da ne ovisi ni o jednom čovjeku. Ali je postavi na tvrdi temelj: na Krista i Crkvu. U naglom obnavljanju svijeta i crkvenog života usidri svoju vjeru na tom temelju. Tada te neće zbunjivati nijedan otpadnik, pa radilo se o svećeniku, biskupu ili tvom najboljem prijatelju, jer ni na jednom od njih ne počiva snaga tvoje vjere.

Uzdaj se tvoj će put biti siguran, tvoj će život biti postavljen na »stijenu, a ne na pijesak«, jer je u Crkvi Krist: Istina, Put i Život.

KRITIKA U CRKVI

Ozbiljna, vrijedna, djelotvorna kritika u Crkvi jest ona kritika kakvu izvode sveci: Franjo Asiški, Ignacije Loyola, Vinko Paulski. Naime, ne možemo reći da ti muževi nisu osjećali zlo koje je vladalo u Crkvi za njihova vremena. I trpjeli su, gledajući lice Crkve, na kome nije uvijek odsijevalo svjetlo Evanđelja. Protestirali su protiv protivnosti u Crkvi, ali na evanđeoski način: ne oštrim kritiziranjem svoje braće, ne buntom protiv crkvenog vodstva, već time da su prvi počeli koračati strmom stazom kršćanske svetosti i vjernosti Evanđelju, te su tada nepokolebljivom ustrajnošću radili na ozdravljenju Crkve od zla, naročito strpljivim i tihim radom. Tako su postali snažni obnovitelji, a njihov utjecaj još dan-danas blagoslovljeno djeluje i traje u Crkvi.
Nadbiskup dr. H. Schäufele

Koncil je otvorio prozore i vrata u svijet. To se je moralo dogoditi, jer bi inače Evanđelje ostalo zatvoreno iza utvrđenih zidina pravovjernosti, a svijet bi koračao svojim putem bez njega.

Ali Koncil je istodobno otvorio i vrata kritici. Najprije su se javili oni najgromoglasniji, koji su nezadovoljni s ljudima, s biskupima, s papom, s Crkvom u cjelini. Posebno su se javili ekstremisti, bilo slijeva ili zdesna, koji žele imati sve novo i to odmah. Javili su se i oni koji žele očuvati sve što je staro. Kritičari su odbojni, iako znaju reći poneku bolnu istinu, ali ipak ne liječe, te svojim govorenjem i pisanjem ne učine mnogo, pa nisu pozitivni graditelji novoga doba.

Pravi kritičari, koji pozitivnom kritikom i još pozitivnijim radom zaista žele dobro Crkvi i svijetu, obično su skromni, tihi, ne osuđuju, ne ponizuju, već obzirno pokazuju na slabosti te predlažu poboljšanje i istodobno se trude da bi u svojoj okolini ostvarili bolje uvjete. Takvi »kritičari«, koji više nisu kritičari u običnom smislu riječi, jesu oni koji grade bolji, novi svijet.

Mladi su već po svojoj prirodi skloni kritiziranju i osuđivanju. I zato moraju imati u sebi zaista mnogo snage, dobrote i mudrosti, da se ne uvrste u čangrizave i nezadovoljne ljude, koji tražeći nešto novo, obično ni ne slute što bi to novo moralo biti. Ako ih vodi ljubav prema Crkvi i čovjeku, uvrstit će se u naraštaj, koji će kroz nekoliko desetljeća zaista oblikovati bolji svijet.

NAPETOSTI

U Crkvi su uvijek postojala različita mišljenja. I tako će uvijek biti. Kršćani bi prestali živjeti duhovni, intelektualni život, kad ne bi bilo tih napetosti. Mi smo zaista članovi vojujuće Crkve. Nijedna ljudska snaga to ne može spriječiti. I ako bi i pokušala, ništa se drugo ne bi dogodilo već bi se stvorila pustinja, koju bi tada mogli prekrstiti u »zemlju mira«. Imajući na umu da nijedan čovjek, pa trudio se ne znam kako, ne može zaustaviti stvari, ne osjećam nikakve velike brige ni nemira. Čovjek ne može, a Bog toga neće. On hoće da bi ta raznolikost mnijenja bilo vježbanje u kršćanskoj ljubavi prema bližnjemu.

Sigurno je da i ja želim da sa svim svojim prijateljima, koliko je to moguće, živim u skladnom razumijevanju. No, unatoč svoj svojoj krajnjoj opreznosti, ne mogu promijeniti, a niti im uzeti za zlo, ako oni odu dalje od mene ili zaostanu iza mene.

Sellmair

Mi smo ponekad previše zreli starci, držeći da je već sve previše riješeno. Kome je klerikalno, političko kršćanstvo postalo dogma, taj teško shvaća da je s Koncilom započelo nešto novo. Čovjek, koji se ne usudi izvan utvrđenih zidina, teško razumije otvorenost Crkve.

U stvari, Koncil nije ništa drugo nego radosna vijest, Evanđelje.

»Dobri papa« Ivan XXIII. ulio je u Koncil i u pokoncilskom traženju toliko vjerskoga optimizma da ga nitko neće ugasiti. Tko danas želi u svijetu biti Kristov svjedok, ne smije se uvrstiti među farizeje, koji svoje patvoreno, iznakaženo kršćanstvo brane pred papom i biskupima. Ne smiju plašiti sebe i ustrajno obnavljanje Crkve i svijeta pa pohlepno težiti i trčati za novotarijama samo zbog novotarija. Ne smiju stajati po strani kao »mudri kritički« promatrači. Ne smiju očajavati zbog časovite krize i skrštenih ruku čekati bolje dane. Danas je vrijeme optimista, koji se ne plaše predbacivanja malovjernih, koji imaju povjerenja u Crkvu, koji koračaju s njome u njezinim brigama i razočaranjima, u trpljenju i radosti, smjelošću i jakom vjerom da će Evanđelje preobraziti svijet.

Znak raspoznavanja za svakoga od nas jest: tražim li u tome sebe ili kraljevstvo Božje?

OPRAŠTANJE

Čuli ste da je kazano: Oko za oko, zub za zub. A ja vam kažem: Ne opirite se Zlome! Naprotiv ako te tko udari po desnom obrazu, okreni mu i drugi. Onome tko bi se htio s tobom parničiti da bi se domogao tvoje donje haljine, prepusti i gornju. Ako te tko prisili jednu milju, pođi s njim dvije. Tko od tebe što zaište, podaj mu! I ne okreni se od onoga koji hoće da mu pozajmiš.

Matej 5, 38—42

Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone da budete sinovi svoga Oca koji je na nebesima, jer on daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima, i da kiša pada pravednicima i nepravednicima.

Matej 5, 44—45

Bilo bi najljepše, ako opraštanja uopće ne bi trebalo biti. Ako bismo svi u potpunosti ispunjavali Kristovu zapovijed ljubavi, onda zaista ne bi trebalo opraštati. Na žalost, naše je vrijeme zatvorilo Evanđelje. Ratovi, revolucije, poziv na nasilje, sve to ne stvara prijatelje već neprijatelje. Čovjek podivlja u svojim čuvstvima, te ponekad više nema snage da ih obuzda.

I zbog toga se vi mladi sablažnjavate. Sav otpor, traženje novih društvenih oblika, oštra kritika i osuđivanje »stare« generacije, pojave čudaštva, s kojim želite dokazati da je prošlost minula i da treba započeti sasvim iznova, sve to dokazuje da otklanjate vrijeme krvi, u kom su morali živjeti vaši očevi. Ustrajte u toj dobroj volji: nikada više krvi, nikada više nasilja, i pazite da jednoga dana i sami ne budete imali krvave ruke.

Ako trpite i osjećate kao zlo suprotivštine i neslogu, što je još uvijek prisutna među starima našega naroda, tada nemojte osuđivati, već pokušajte razumjeti, ali nemojte ići i vi istim putem. Iskrenim ostvarivanjem drugarstva i prijateljstva, brižnom ljubavi za istinu, nepristranim sudom o prošlosti i sadašnjosti, ali prije svega savjesnim radom da se i među nama izgradi bolji svijet, ljepši zajednički život, pokušajte prekoračiti i pokriti sve nesporazume i suprotnosti. Podižite duhovni i kulturni život, izgrađujte sebe i naše društvo za budućnost, koja će biti i ljepša i više Božja nego što je bila kruta prošlost naših očeva.

Ne stojte po strani, ne zapadajte u jetke osude, zasučite rukave! U vašim je rukama naša budućnost! To je vaše naročito poslanje!

Crkva je molila svoj konfiteor, i kakav je blagoslov primila! Zar ne bi zrelim opraštanjem i istinskim radom za ljepšu budućnost mogli i mi primiti blagoslov za sebe i za svoj narod? Evanđeoska je zapovijed uvijek blagoslovljena.

BOG ĆE POMOĆI

Ne bojte se! Ja sam pobijedio svijet. Krist

Jedno je sigurno: Bog će pobijediti ili po ljudima jedne od sadašnjih kultura ili po ljudima nove kulture. Da, ali ako ljudi potpuno zakažu, Bog će pobijediti novim stvaranjem.

Arnold Toynbee

U prošlim vremenima ljudi nisu toliko govorili o tome kako bi »živjeli život«, nego koliko bi »duša spasili«. Budući da je za mnoge popustila privlačnost neba, takvi su sve više vezani uz zemlju. Traženje Boga ustupilo je mjesto traženju bogatstva i vlasti. Ideal našeg stoljeća nije svetac, već čovjek »koji se zna probiti«.

Fulton Sheen

Ponosni smo da smo baštinici najveće borbe čovječanstva. Naša je zadaća da nađemo put iz zbrke. Put iz kaosa najprije vodi u sebe. Moramo se otresti materijalističkog mišljenja i vratiti se idealima.

Helena Haluška

Nema mjesta očajavanju. Tko je kao Bog? Mislilac, povjesničar Toynbee toliki je autoritet da njegove riječi mogu prihvatiti svi, iako iznenađuje čak i vjernike.

Bog je i danas na djelu. Ali mi ne možemo opipati njegove pothvate. Možda negdje u sibirskim logorima, kineskim zatvorima, u srcu Afrike, usred muslimanskih fanatika stvara nešto novoga: novi svijet, bolji svijet.

Umjesto jadikovanja, potrebno je da osluškujemo sami sebe. Zar nije naša dužnost da izgradimo novi, bolji svijet? Jesam li pripravan prihvatiti svoju zadaću? Ili sam kao onaj pariški svećenik koji se uplašio kada je biskup i kardinal rekao da je za obraćenje Pariza potrebno da se nađe deset Ivana Vianeya. Znao je da je to istina, ali se pobojao da bi on morao biti jedan od njih.

Danas nitko ne može stajati skrštenih ruku. Budućnost je u našim rukama.

Mi katolici toliko puta zakasnimo. Tada se tješimo da još nije Božja volja. Melem na našu lijenost.

Jesam li sposoban i pripravan da se prihvatim rada još — danas?

VELIKODUŠNI SLABIĆI

U velikim stvarima čovjek se pokaže onakav kakav bi morao biti. U malima, pak, prikaže se onakav kakav zapravo jest.

S. Chamfort

Gospodine, rado bih Ti služio, ali samo nekoliko sati.
Rado bih išao za Tobom, ali ne uvijek.
Rado bih nosio Tvoj križ, ali ne pretežak.
Rado bih nešto žrtvovao, ali ne sebe.
Rado bih ljubio, ali ne suviše.
Rado bih počeo, ali ipak sutra.
Gospodine, ne prestaješ mi dosađivati,
Tvoja usta još uvijek pitaju:
»Hoćeš li započeti danas?«

Paul Roth

Budi čvrsto odlučan da izvršiš sve što je tvoja dužnost. Bezuvjetno završi što si započeo.

Benjamin Franklin

Slabi značajevi su puni želja. Čvrsti značajevi su puni čvrste volje.

Koliko mladih ljudi zažarena lica sanja o velikim djelima u budućnosti. A nisu sposobni pošteno izraditi svoje dnevne školske zadaće. Sve je to samo uspavanje samoga sebe i iznakaženje dobrog, zdravog jezgra, koje u sebi nosi svaki čovjek. Plod svega toga jest činjenica da stupa u život napola razvijen i napola pripravljen. U zrelim godinama ne preostaje mu drugo nego kajanje, ako ima u njemu još nešto muževnosti. Ali ako toga nema, ostanu jadikovke i nezadovoljstvo, a najčešće svu krivnju prebacuje na drugoga.

To su slabići, koji se kriju iza velikodušnih kulisa.

Uvijek započinju, ali nijednu stvar ne dovrše. Svakog su časa pripravni prihvatiti nove zadatke, žele biti velikodušni, ali u prvoj poteškoći posustaju. Kao slike površnog filma redaju se želje i povlačenja, i na kraju ne ostane ništa drugo osim neugodnog okusa nemoći. Ako išta uspije uvijek pokvariti inače dobrog mlada čovjeka, može ga pokvariti nedosljednost: velikodušna nemoć.

»Sutra ću početi«, to je geslo velikodušnih slabića. Ali to sutra nikada ne dolazi. Kakva bijedna slika mlada čovjeka!

DO DNA — RADIKALNO

Kad bi kršćani samo jednom punom ozbiljnošću shvaćali svoju vjeru, to bi bila takva revolucija kakvu povijest svijeta još ne pozna. Poslije toga ne bi se isplatilo pokretati više nikakvu revoluciju.

George Clemenceau

U svakome od nas je ponor, kojeg može ispuniti samo Bog.

Pascal

Tko Boga traži, već ga je našao.

Graham Greene

Danas je svijet pun nazora, počevši od materijalizma do nacionalizma. Među njima je i katolicizam. A da se danas svijet trese i trpi pod tim svjetskim nazorima, doprinijeli smo i mi katolici, jer smo premalo katolici. Ako je netko upisan u knjigu krštenih, još ne znači da provodi kršćanski život. Odavno je već mogao proigrati bogatstvo Božjeg djeteta, koje je na krštenju postao. I ako živi kao »poganin«, njegov krsni list nimalo ne služi na čast Katoličkoj Crkvi.

Sam Gandhi, veliki indijski vođa, morao je kršćanima reći istinu: »Savjetovao bih vam da svi kršćani počnu živjeti kako je živio Krist, da svoju vjeru ispovijedate djelima i da ne činite nasilje Kristovim riječima ili da ih ne iznakazujete, da ih ne krivotvorite, već da težu postavljate na ljubav . . .«

Morali bismo biti Božji svjedoci, a, umjesto toga, često puta postajemo sablazan.

Zašto? Jer nismo potpuni kršćani. Želimo meko, lagano kršćanstvo. Za vrijeme Koncila i poslije neki su očekivali samo to da bi se olakšao kršćanski život, želeći precrtati ozbiljne Kristove riječi: Uzak je put; izvadi oko svoje, ako te sablažnjava; svaki dan uzmi svoj križ! Upravo je u tome iznakaženo evanđeosko kršćanstvo.

Biti zaista kršćanin nije dječja igračka. Potrebna je vlastita zrelost da čovjek može biti zreo kršćanin. I stoga nam je potreban taj radikalizam — do dna. Osvjedočenje do dna, čežnje iz dubine, traženje Boga najdubljim kucajima srca. Takve ljude danas svijet treba.

Svi ih mi želimo. Kad istupimo naprijed s pitanjem: zašto ja ne bih bio taj koji bi započeo radikalno živjeti, tada se uplašimo. Zašto? . . .

VATRA MLADOSTI

U duši, koja je sjedinjena s Bogom, uvijek je proljeće.

Ivan Vianney

Toplina mladih dovodi u ravnotežu temperaturu svijeta.

Georges Bernanos

Cijelog ćeš života grijati ruke na vatri svoje mladosti.

Giovanni Papini

Zemlja, u kojoj pošteni ljudi nemaju toliko energije kao pokvarenjaci, izgubljena je.

Franklin D. Roosevelt

Život ima svoj smisao, ako je usmjeren prema nebu. Zapreka je u tome što su moje ruke prekratke, jer ako imam nešto ljubavi i poštenja, sve bih rado obujmio.

Tennessee Williams

Krist je rekao: Donio sam oganj na svijet i što hoću drugo nego da se rasplamsa. Ako je tko pozvan da nosi i raspiruje oganj u svijetu, onda je to mladež. Ako mlad čovjek nije sposoban za oduševljenje, žrtvu, za predanost ideji, tada od njega ne možemo mnogo očekivati.

Pitanje je za što je oduševljen? Ako gledamo subjektivno, možemo to pitanje i drugačije izraziti: da li je to oduševljenje trajno, da li ono smiruje i usrećuje mladog čovjeka? Trajno oduševljenje mogu gajiti samo trajne vrednote.

Zato čovjek, koji izgara za trajne vrednote, zaista nikada ne ostari: uvijek je mlad, kao što kaže Vianney.

Na putu života svakom se čovjeku nađu i one vrednote koje zapravo nisu vrednote ili svakako nisu vrijedne da bi se za njih trebalo oduševljavati. Ljudi beskičmenjaci, bez uvjerenja, bez zrelosti rasuđivanja jure za tim »vrednotama« ili dopuštaju da ih one omame. Obično prevare sebe.

Snažni mladi ljudi danas nagoviještaju novo vrijeme. Ne samo za sebe već i za druge imaju oganj istine, ljubavi, poštenja, nadnaravnog života. To je ideja »ognjištara«, koji predstavljaju žarišta obnove, gdje god se pojave. Oni su zaista »oganj koji je bačen na svijet«. Danas i Crkva želi da se taj oganj rasplamsa. Što više skupina mladih ljudi bude raspirivalo tu vatru usred kaosa i pokvarenosti, to će prije uskrsnuti novi svijet. Lijepo je biti mlad, a još ljepše onda kad si pun vatre za sve istinito i lijepo.

2

BOŽJI GOST

Zaista, zaista vam kažem, ako se netko ne preporodi vodom i Duhom Svetim, ne može ući u kraljevstvo Božje.
Ivan 3, 5

Ja sam trs, vi ste loze.
Ivan 15, 5

Treba učvrstiti unutrašnjeg čovjeka, koji je Isus Krist u nama, treba mu pružiti rast svakim činom, čitanjem, molitvom, radom i uopće svim svojim životom.
Ivan Eynard

Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist! (Gal 2, 20.)
Sv. Pavao

Novi krsni obred počeo je rješavati jednu od središnjih tajni. Iz ceremonijala, koji je s vremenom izbrisao smisao prvoga sakramenta, može sada cijela obitelj uz novokrštenika obnoviti svoju životnu istinu da smo hram Božji, da smo ucijepljeni u Krista, da Krist u nama nastavlja svoj tajnoviti život, jer smo po krstu s posvećujućom milosti bili »kršteni u Isusa Krista« i tako počeli »živjeti novi život«. Ponavljam: svi mogu obnoviti istinu svoga života.

Naime, nije dovoljno samo vjerovati, već treba i živjeti po vjeri. A život je u nama, ako čuvamo milost posvećujuću. I jedino je istinsko zlo, ako je smrtnim grijehom izgubimo. Žalosno je i pomisliti da su za nekoga to samo otrcane govorničke fraze.

Ako živim iz istine da sam nešto novo — kao što veli Krist: on u meni i ja u njemu — tada je moj život obasjan čudesnim svjetlom. Ne živim sam, ne radim sam, ne molim sam, ne trpim sam, ne ljubim sam. Uvijek je On koji u meni i sa mnom moli, radi, trpi. Zato nikada nisam sam ni osamljen. Moje utočište je moja unutrašnjost, to je moja kartuzija, gdje smo uvijek On i ja. Tu je izvor moje sabranosti u molitvi, razlog moje apostolske gorljivosti, počinak u mojoj zamorenosti, mir u zaplašenosti, snaga u slabosti, strpljivost u teškoćama, ustrajnost u neprestanom umiranju.

Ako otkrijem svoje nebo, nijedna stvar na zemlji više nije preteška. Uistinu je milosni život, što sam ga dobio na krstu, početak neba. Samo zavjesu vjere morat će odgrnuti smrt i ugledat ću što nosim u sebi: svoje nebo.

Kako blizu imam svoga Boga!

U SEBI

Takva su gotovo sva djeca suvremene kulture. Izvana bronca, iznutra grobovi. Mišice snažne, živci slabi. Trče za rekordima, a nisu sposobni za život. Čovjek novoga doba se raspada, razdijeljen je, trune sam u sebi, kao i sva naša ohola, izvještačena civilizacija. Najbolji među nama su možda oni koji tu i tamo jako trpe zbog toga. Bol je uvijek otpor. Ništa nije strašno, ako nekoga tjeraju na put. Strašne su okolnosti koje dovode do toga. Gotovo sve ljude te okolnosti tjeraju na put. Ganjaju se i jure automobilima, željeznicom, biciklima, trče za rekordima, sve samo nagon za putovanjima, bijeg pred samim sobom i pred životom.

Helena Haluška

Plod duha je ljubav, radosti i mir.

Sv. Pavao

Kako se čovjek brzo uključi u struju većine, u modu vremena! Dok se još radi o vanjštini, još nije tragično. Sudbonosno je, ako se radi o unutrašnjem bitku. Sav sjaj, galama, krika i modno poziranje samo je izraz unutrašnje praznine, možda i prave duševne bijede.

Toliko naglašavanje jakih mišića koristilo bi zdravlju, kad istodobno ne bi prezirali važnije stvari: zdravlje duha. Upravo je bolno u suvremenom svijetu da nema usklađenosti između duše i tijela.

Zato ima toliko nesretnih ljudi. Upravo, kako je nagovijestio sv. Bernard: Sa svjetovnim veseljem i životom je tako: ako ga imaš, opterećuje te, ako ga ljubiš, uznemiruje te, ako ga izgubiš, muči te.

I zato bijeg pred sobom i pred vlastitom bijedom.

Rješenje je u tome da čovjek u sebi izgradi svijet mira, istinskog veselja i sreće. Kršćaninu je to dvostruko lakše, jer je njegov osnovni program: živjeti u milosti Božjoj. Tko je u sebi izgradio taj Božji svijet, te živi u njemu i iz njega, ima dovoljno mira, tako da ni u najnapornijem radu ne gubi živce, da nije rob mode ni okoline, da nije rob svoga rada, da nije u strahu i da ne bježi, već je uvijek u sebi sretan, pun stvaralačke snage.

Njegovi uspjesi nisu prividni, već su to trajni plodovi, koji prije svega oblikuju njegovu osobnost do te mjere koju je zapisao sv. Pavao, do »punine savršenosti Kristove«.

BIJEG PRED SOBOM

Deset znakova čovjeka iz mase:

1. *Nema svoga mišljenja, prosuđuje tako kao što pišu časopisi, revije, romani.*
2. *Mrzi mir, razmišljanje, šutnju. Treba mu galame: mnoštva, radija, zabave.*
3. *Bježi pred sobom, svoju prazninu pokušava ispuniti alkoholom, drogama, krimićima, filmovima, seksom.*
4. *Više voli da utječu na njega nego da sam pliva. Poneki rado čitani list misli umjesto njega. Prima propagandu, koja pokreće javno mnijenje.*
5. *Želi zadovoljiti svaki nagon, bez obzira što na to veli razum. To smatra slobodom, iako je uistinu rob samoga sebe.*
6. *Njegovo se mišljenje mijenja kao zastava na vjetru, nije zahvalan za prošlost, a nema odgovornosti za budućnost. Važan mu je samo trenutak sadašnjosti.*
7. *Novac i užitak su mu jedno. Novac treba dobiti uz što manje napora, da ima što više užitaka. Njegov »ja« je u središtu.*
8. *Da se riješi samoće, baca se u mnoštvo zabava. Ali odanle se vraća još osamljeniji.*
9. *Mrzi razboritost drugih, ljubi sramotna djela, jer su mu dokaz da ni drugi nisu ništa bolji od njega. Za vjeru ne mari, tako da lakše živi bez nemira savjesti.*
10. *Nije osoba, već broj. Ljubi bezimenost čak i u svom autoritetu, na kojeg se poziva. Bezimenost ga čuva pred preuzetom odgovornošću.*

Sasvim je drugačije rekao Krist, koji je trideset godina živio u samoći, te se čak i u svom trogodišnjem javnom djelovanju povlačio u samoću molitve: »Idi u svoju sobu i moli se svome Ocu u tajnosti!« Osobnost se može postati samo u svojoj unutrašnjosti, gdje u tihoj sabranosti izgrađuješ svoj svijet. I ako je taj svijet kršćanski, učvršćen na istinitim i moralnim temeljima, čovjek ne postane biće divljega stada, već živi iz sebe i milosti, koju nosi u sebi.

Ako bi dobro promislio, spoznao bi da od toga ovisi tvoj svagdanji život. Ili si osobnost ili pak bezimeni broj.

ANEMIČNA MOLITVA

Bdijte i molite!

Krist

Treba moliti. Sve je ostalo prazno i ništavno. Treba moliti da ustraješ u tom strašnom svijetu. Treba moliti da sačuvaš čistoću. Treba moliti da dostigneš snagu čekanja.

Leon Bloy

Španjolski isusovac Heredia napisao je knjigu o molitvi. Došao je do zaključka da nemoć naše molitve leži u nepouzdanju. Dodali bismo da su nepouzdanje i anemija naše molitve krivi što smo u molitvi prisutni samo mi, dok Boga nema. Sami, zagledani u sebe i u svoje brige, samo mičemo usnama. To je često puta osobina naše molitve.

I tako molimo desetljećima i ostajemo isti. Molitva nas ne produhovljuje. Jedina molitva mnogih obitelji je Očenaš prije jela. Koliko je Bog nazočan kod te molitve? Obično su misli okrenute k jelu, a ne k Bogu. Takve su i premnoge molitve u Crkvi: od svećeničkih časoslova do izverglanih Očenaša jednostavnih radnih ljudi. Nije čudo da takva molitva ne stvara svece. Mnogi ljudi cijelog života mole i cijelog života žive u teškim grijesima. Sve je to »u skladu« s njihovom vjernošću. Koliko žalba zbog rastresenosti! A potrebno bi bilo samo jedno: minuta potpune tišine, da bi se sagnula nad nama Božja prisutnost.

Ne samo da danas nema vremena za molitvu, pa ni kod molitve nema vremena za sabranost. Žuri nam se i moramo na brzinu završiti molitvene obrasce, i nismo stigli naći dodir s Bogom.

Buka i brzina prodrle su u našu molitvu.

Postoji samo jedno rješenje. Moramo imati odvažnost za molitvu u samoći, makar i bez pomicanja usana. Moramo imati odvažnost za molitvu proroka, za molitvu iz dubine svoga bića.

Najprije bismo s apostolima morali moliti: Gospodine, nauči nas moliti!

Radi se o duhu molitve, a ne o umjetno sastavljenim obrascima. Ostaju mrtva slova, ako ne molimo Boga u »duhu i istini«.

KRIZA VJERE

Mladi ljudi, koji tako olako zapuste vjeru, ne znaju koliko muke stoji da vjeru ponovno dobiju natrag.

Paul Claudel

Vjera je povećana ljubav. Moramo još više ljubiti, tada se ljubav promijeni u vjeru.

L. N. Tolstoj

Priznajem: budući da sam kroz šezdeset godina studirao zemlju i čovjeka, ne nalazim drugog izlaza iz stiske svijeta osim onoga što ga je pokazao Krist. Zemlja se ne može uzdržati bez Boga.

Bernard Shaw

Vjera je milost koju se može proigrati. Različiti su putovi do nevjere, kao što su i različiti putovi k vjeri. O tome nam najrječitije svjedoče obraćenici. I vjerniku se ponekad smrači, i zabasa u sumnje. Imamo čak i svece koji su prebrodili tešku krizu vjere. Uočljiv je primjer sv. Vinka, koji je zapao u toliku krizu vjere da je na list papira napisao vjerovanje i nosio ga na prsima. U najtežim je sumnjama — po prethodnom dogovoru s Bogom — za njega bio spas da je ruku stavljao na prsa i time ispovijedao da vjeruje sve. Kako je bogato bila naplaćena njegova vjernost, svjedoče nam njegova vlastita veličina i njegova djela.

Vjeru treba graditi na pokorničkim koljenima, molitvom, istinskim radom i da krojimo svoj život po Evanđelju.

Budući da cijela Crkva prolazi kroz »mladenačku krizu« vjere, tako nije čudo da još težu krizu proživljava mlad čovjek. Za njega više nije mjerodavan autoritet, poštivanje obiteljskih tradicija, nego samo unutrašnje uvjerenje. A to u sebi mora izgraditi sam.

Više nego ikada živimo usred svijeta i više nego ikada osjećamo udarce protiv vjere. To je prilika da se još bolje učvrstimo. A moramo što prije znati odijeliti zrno od pljeve. Pohlepa za literaturom, koja je u cjelini protuvjerska, znači izlagati opasnosti svoju vjeru. Misao: meni to ništa ne šteti, samo je fraza koja može biti sudbonosna za cijeli život, za cijelu vječnost. Pustolovine duha i srca u želji da se istraže prostranstva onkraj granica vjere, često puta su samo znak mladenačke naivnosti, pa čak i nezrelosti. I u ovoj točki treba načiniti čvrstu odluku.

PRED BOGOM — OZBILJNO

Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda. Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa.

Ivan 15, 5

Ono, od čega su crkveni oci i apostoli živjeli u svim vremenima, nije određeni broj teoloških nauka i odluka, već je sam Krist, koji je tako zorno predstavljen u Evanđeljima. Zar ne vjerujemo u nekoga tko je prisutan u Svetohraništu? A to nam nije nikakva formula niti pojam već činjenica tako stvarna kao što smo i mi sami.

Henry Newman

Moramo paziti na čistoću misli, riječi i djela. Tko nema čisto srce, ne može shvatiti Boga. Koliko je tko čistiji, toliko je bliži Bogu.

Mahatma Gandhi

Najosvjedočeniji vjernici su oni koji su se kroz velike duhovne borbe i trpljenja domogli vjere. Kako to da u zemljama gdje je vjera potpuno slobodna, susrećemo manje ljudi koji bi se potpuno posvetili Božjemu kraljevstvu, nego u zemljama gdje se vjera na bilo koji način progoni?

Vjera može postati moda, ili ostane samo navika iz mladih godina, ili čak služi samo kao etiketa koja donosi koristi.

No, i danas još vrijedi poslovica: Bog se ne da ismjehivati. Čak i onaj koji je toliko površan da ljude i rad i sve oko sebe smatra za šalu, svemu se ruga, morao bi zastati pred »najsvetijim«, pred Bogom. Ako tu nisam ozbiljan, ako mi Bog nije ništa drugo nego pojam, kao »nešto«, nikada neću moći naći pravi odnos prema Njemu.

Živjeti pred vrhunaravnom stvarnošću s otkrivenom dušom, bez dvoličnosti, bez pretvaranja, to je pravo kršćanstvo.

Utjelovljeni Bog mora mi postati tako blizu, tako moram uvjerljivo živjeti pred Njim i s Njim, da mi ispuni potrebu srca za prijateljstvom.

Moram razmišljati o ovome: Ako samoga sebe ne uzimam ozbiljno, ako ne gledam ozbiljno na svoj rad, na svoj poziv, ako nije istinski moj odnos za sučovjeka, ako mi uopće nijedna stvar nije ozbiljna, već je sve samo šala, nije li temeljni razlog u tome što ni Boga ne shvaćam ozbiljno?

Ovo pitanje svom neumoljivošću mora istupiti preda me.

MOLITVA, KOJA PRODUHOVLJUJE

Tko dobro moli, dobar je kršćanin. Tko loše moli, loš je kršćanin. Tko ništa ne moli, uopće nije kršćanin.

Arnold Janssen

Dajte mi čovjeka molitve i bit će sposoban za sve. Moći će reći sa sv. Pavlom: sve mogu u njemu, koji me jača.

Vinko Paulski

Da dobro moliš, zavisi o tome kako živiš. Da dobro živiš, zavisi o tome kako moliš.

Alex Carrel

Izgrađene duše imaju veselje nad svime što im dođe ususret. Netko odlazi u prirodu, netko gleda zvjezdano nebo, netko promatra nedužno dijete i još tisuću drugih prilika. Zašto? Zato, jer se u svemu odrazuje Bog. Jer se preko tih stvari uzdižu Stvoritelju, lijepomu, dobromu i ljubaznomu.

Bierbaum

Glasoviti arhitekt Plečnik dobio je u ruke križ. Netko je baš nespretno otraga zabio čavao da bi tijelo učvrstio na drvo. Arhitekt, koji je imao naviku da nakon završenog rada uzdahne: »Opet nešto za našega Gospodina«, zapanjeno je pogledao na križ i rekao: »Taj nije molio!«

Mnogi ljudi mole, možda i jako mnogo, ali nisu muževi molitve, nisu potpuni kršćani, ne doživljavaju molitvu i ne mole sa čitavim svijetom. Jednostavno zato jer nemaju duha molitve. Molitva im je samo kao kršćanski privjesak, možda i ne za reklamu, nego za vlastitu utjehu, a i za samoobmanu.

Pa ipak je smisao svih molitava, počevši od zajedničke ili službeno liturgijske, pa sve do one sakrivene u srcu, samo taj da postanemo sve puniji Boga i sve više prožeti njegovom prisutnošću.

Takav je unutrašnji čovjek. Njemu sve moli: zvijezde na nebu, ruže u vrtu, ptičica na grani, dijete svojim osmijehom, i on sam kucajem svoga srca. Čudesan svijet vjernika duboke vjere i duboke unutrašnjosti!

Svijetu su potrebni duhovni i produhovljeni ljudi. Bez njih će još više osiromašiti. Čovjek ne živi samo o kruhu . . .

Kako bi bilo kad bih se i ja otputio na put k molitvi u svojoj unutrašnjosti? Možda bih se osvjedočio da Vinko nije govorio u prazno: U nama je svemogućnost Isusa Krista.

CIJELI KRIST

Istok je preuzeo križ bez Krista, a Zapad Krista bez križa. Istok je preuzeo načelo žrtve i osobne discipline umjesto čašćenja u narodnom životu, a Zapad je dopustio da je kršćanstvo izgubilo svoj prvobitni okus. Izgradio je lik slabašnoga i ženskoga Krista i prikazuje ga kao velikog socijalnog reformatora i humanista. Tko je bliži istini: Istok, koji časti križ bez Krista, ili Zapad, koji je uzeo Krista, ali napustio križ? Oba su izgubljena. Molim Majku Božju da ponese Krista križu Istoka i križ Kristu Zapada. To je jedini način da svijetu donesemo mir.

Fulton Sheen

Sheenove riječi nisu bačene samo tako, bez veze, nisu to samo riječi, već je u njima duboka istina, izrečena na filozofski način, ali zoran. Istok nije samo kršćanski, jer tamo ima i drugih vjera, čuva dvoje što na Zapadu propada: prvenstvo duha i duhovnih vrednota i smisao za vlastito umiranje.

Mi smo pak u svojoj sladunjavosti upravo iznakazili Krista, koji je na križu »čovjek boli«, »ruglo čovječanstva«, kako ga je prorokovao prorok Izaija.

I budući da smo trpećeg Krista učinili sladunjavim, nagonski želimo i svoju pobožnost načiniti sladunjavom, kao i sav svoj kršćanski život. Tako se pomalo mijenjamo u kršćane — mekušce, dakako s nekom vjerom, krhkim pouzdanjem, željom za nebom, ali sa strahom i bijegom pred umiranjem. Kao što na križu imamo bljedunjavog Krista, tako želimo razvodniti i snagu svoga kršćanstva. Oboje je bez snage pa modernom čovjeku, koji traži istinu, ne može ništa reći. Ne uvjerava.

Zato će si Zapad i Istok morati pružiti ruke, da se spasi kršćanstvo i čovječanstvo od uništenja. I jer je sladunjava materijalistička ideologija postala tako sladunjava, tako zavodljiva, da kao droga omamljuje i truje naše vlastite redove. Moramo imati hrabrosti i prikupiti sve sile, da se tome pogubnom uplivu opremo čitavom svojom unutrašnošću i prihvatimo križ i Krista u cjelini takvoga kakav je i nama dan za spasenje.

Zar to razmišljanje nije potrebno i meni? U ozbiljnim i tihim trenucima, a ne u buci svijeta! Dakle!...

MARIJA KRAJ PUTOVA

Kraljice mladih,

ostani s nama, kao brižna majka, koja uvijek zna utješiti djecu i uliti im hrabrosti.

Ostani kod nas u svijetlim trenucima, kao i u trenucima razočaranja. Pomozi nam da u današnjem svijetu, usred velikih gradova i buke strojeva, u tom kraljevstvu znanosti i brzine, postanemo pravi svjedoci Kristovi, Tvoga Sina, kome će nas uzdizati neslomljivo pouzdanje. Brinut ćemo se da budemo predstraža napretka, da bi tako usađivali Krista u svijet, koji ulazi u svoju punoljetnost.

Fernand Lelotte

Život je neprestano susretanje i pozdravljanje. Svi smo na putu. Ponekad je tvrd i naporan, a ponekad lakši. Uvijek nekoga trebamo. I možda svaki prije ili kasnije osjeti istinu, koju je izrekao stari misionar: »Već imam sedamdeset godina, a još mi je potrebna majčina ruka«. Mislio je na ono »vječno materinstvo«, što ga je Bog ovjekovječio u Mariji.

Marija kraj putova. Te spomenike uz putove podigla je vjera. Ne spomenike iz drva i kamena, već spomenike naše ljubavi. Da uzmognemo sazreti u nutrini u snažne, prave kršćanske osobnosti, potrebna nam je Marija, koja nad nama nastavlja svoje majčinsko poslanje. Holandijski svećenik Poppe ponekad je uzdahnuo: »Kad će za mene, Majko, doći božićna noć?« Mislio je »novo rođenje«, na trenutak da po Marijinom materinskom poslanju postane drugi Krist, »novi čovjek«. A to je cilj sviju nas.

U današnjem svijetu treba svjedočiti evanđeosku istinu. Ne riječju, još manje slatkorječitošću, već životom. I ako netko želi biti u »predstraži«, da usadi Krista u svijet, još je potrebniji pomoći te čudesne žene, koju je Bog izabrao za Majku utjelovljene Riječi, združivši u njoj, što je inače nespojivo: djevičanstvo i materinstvo.

Kristalna ljepota te Majke nije samo simbol ženstvenosti, plemenite, čiste i uzvišene, već je to i vječni poziv na lijepi, čisti, Bogu posvećeni život. Uz nju će se izgrađivati muževi budućnosti, oni koji će graditi novi bolji svijet.

Zato kraj svoga puta postavimo njezin spomenik!

DOBRO DRVO

Svako stablo dobro rađa plodovima dobrim, a nevaljalo stablo rađa plodovima zlim. Dakle, po plodovima ćete ih njihovim prepoznati. Neće u kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: Gospodine, Gospodine, nego onaj koji vrši volju Oca moga, koji je na nebesima.

Matej 7, 18, 21

Dobar čovjek iz riznice dobre vadi dobro, a zao čovjek iz riznice zle vadi zlo.

Matej 12, 35

Svetost Crkve neprestano se otkriva i mora se otkrivati po plodovima milosti, koju Duh Sveti izgrađuje u vjernicima. Sa svetošću oni također doprinose ljudskom društvu da život postaje sve humaniji. Svetost Božjega naroda urodit će bogatim plodovima, kako je to već divno dokazano u povijesti Crkve i u životu tolikih svetaca.

Koncilski oci

Kršćanski je minimalizam neupotrebljiv. Moderno vrijeme traži autentične svjedoke. Zato nije dovoljan samo plakat načela, pa da bude ne znam kako velikim slovima napisan. Jezgra mora biti zdrava. Kršćanska jezgra je unutrašnji Božji svijet, tako pun dinamike da se nužno, bez ikakve namještenosti, mora i izvana očitovati.

Jadikovka plačnih kršćana, koji oplakuju stara, zlatna vremena, ne može modernom čovjeku dokazati ništa drugo nego da je kršćanstvo zakazalo. Samoodricanje, služenje bližnjemu, vjernost svome zvanju, hrabrost pred teškoćama i problemima i usprkos čitavoj izvanjskoj zbrci i neredu i borbi, mirna unutrašnjost u svijetu milosti, to je »zdravo drvo«, koje će u svoje vrijeme roditi »dobar plod«. Treba imati i milost čekanja. Dakako, da zemaljski život uz takve ljude postaje humaniji, govore koncilski oci. I premda nije prvobitna uloga Crkve da se bavi rješavanjem socijalnog, ekonomskog ili političkog života, ipak i u njemu živi kršćanin i ondje po sebi donosi »dobre plodove« A Crkva je zato tu, i sva unutarnja napetost između milosti i grijeha u pojedinim dušama je zato da se svijet pripravi na eshatološku viziju, na sudnji dan. Krist ne bi morao doći na svijet zato da bi na svijetu osnovao neko snošljivo čovječanstvo.

Možda je teškoća u tome što smo nestrpljivi. Odmah bismo željeli vidjeti plodove. I to čak i tada kad još uopće nismo »dobro drvo«. Naša briga mora biti gajenje zdrave kršćanske jezgre u nama samima. Za »dan i sat«, kad ćemo biti zreo plod, zna jedino Otac.

MIR

Dođite k meni svi, izmoreni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene, jer sam krotka i ponizna srca, i naći ćete mir u svojim dušama. Uistinu, jaram je moj sladak, i breme moje lako.

Matej 11, 28—30

Što je mir? — Potpuna savršenost ili savršena praznina.

Istočnjačka mudrost

Ono što uznemiruje vašu unutrašnjost, ne smijete trpjeti.

J. W. Goethe

Radio je dobra stvar, a kino i čitanje također. Ali tu i tamo moramo raditi, kao da sve to ne postoji. Približili bismo se sami sebi.

Helmut Hotlhaus

Franjo Bernardone, kojeg poznajemo pod imenom sv. Franjo Asiški, mladić iz Umbrije, nastupio je kao reformator. Njegova glavna ideja je bila: mir s Bogom u ispunjavanju njegovih zapovijedi, mir s ljudima u pravilnom odnosu s njima, mir sa samim sobom u svjedočenju čiste savjesti. Geslo što ga je ostavio svojim sinovima jest: mir i svako dobro.

Već po naravi čeznemo za mirom. Iako nismo svjesni, čeznemo za mirom, koga svijet ne može dati, čeznemo za onim unutrašnjim mirom koji je i u srcu punom trpljenja. Bez toga mira nema ni pravoga kršćanskog života. Zato se za takav mir moramo boriti.

Krist govori: Dođite k meni! Možda taj mir tražimo drugdje: na izletima, u zabavi, u sportu, u buci. Tamo možemo naći samo privremeni zaborav. To nije rješenje problema. Srce, svoje vlastito srce, ne možemo prevariti. Krik za unutrašnjim mirom je suviše prirodan i suviše uporan, da bismo ga mogli ostvariti samo kratkotrajnim injekcijama, što nam ih nudi moderan život. Neko psihoanalitičko izmirenje nije rješenje, pa upotrijebili ne znam kakve droge. Potreban nam je dublji mir.

Franjin recept je isproban. Ne samo u njegovu životu. Dokazan je u tisuću drugih primjera, gdje su nakon uzaludnih lutanja i traženja našli stazu u svoju unutrašnjost i u Božji zagrljaj.

Taj problem nije sitnica. Moguće ga mlad čovjek ne osjeća dovoljno, možda ga osjeti prekasno, tek tada kad je grubost života urezala teške rane u dubinu njegove osobe. Konačno, svatko dođe do spoznaje da Boga treba moliti iz sve duše: Daj mi svoj mir!

BOŽJE ISKRICE

Kad molite, ne blebećite kao pogani. Misle da će s mnoštva riječi biti uslišani.

Matej 6, 7

Molite i dat će vam se. Ako dakle vi, iako zli, znate dobrim darima darivati djecu svoju, koliko li će više Otac vaš, koji je na nebesima dobrima obdariti one koji ga zaištu.

Matej 7, 7, 11

Jutro je kormilar dana.

Sv. Augustin

Nabrajanje mnogih molitava zaista je »blebetanje«. Kad Krist sam ne bi upotrijebio tu riječ, jedva bi se tko usudio izreći je. A to je istina.

Ni mi nismo od toga iznimke. Svatko može priznati koliko je očenaša prošlo kraj njega, koliko krunica, a koliko misa u rastresenosti. Znači da smo nakićeni kršćani. A što sada: Da prestanemo moliti?

Ništa od toga, ali moramo molitvu učiniti osobnom. U nama mora biti odgovornost i savjest, jer s molitvom stojimo pred Bogom. Ništa manje, kao sa svojim radom, i ništa više.

Radi se o prisnosti. Jutarnja i večernja molitva, ili bilo koja druga, koja je u mom dnevnom programu, postat će tada »moja«, živa, uvjerena, ako i usred dana znadnem moliti i u najprozaičnijem radu.

Kada mogu moliti?

Kad se vozim vlakom, automobilom ili se divim prirodi.

Kad u sebi osjećam zapuštenost, poniženje, klonulost, napasti.

Kad susretnem na cesti hroma ili slijepa.

Kad mi dolazi u susret lijepa djevojka, trudna žena.

Kad se dogodi nesreća, kad je netko teško ranjen, umire ili je upravo umro.

Kad nisam raspoložen i kad me sve ljuti: rad, ljudi, vrijeme, pa čak i vrabac što cvrkuće na grani.

Nastavi sam. Ne radi se o ponavljanju molitvenih obrazaca, već o kratkom pogledu na Boga, kog nosiš u sebi (ili bi ga morao nositi). To su naše najiskrenije veze s Bogom. Tada zaista ni posao nije ništa manje Božji od molitve, ni molitva nije ništa manje ljudska od rada. Postaju jedno, jer Božje iskre tkaju naš život tako da postane cjelina: život djeteta Božjeg.

Kako doći do toga? Počni danas, ustraj i uskoro ćeš vidjeti kako je to lako i kako zaista postaješ drugi čovjek.

NA BOŽJEM DLANU

Nemojte, dakle zabrinuto govoriti: »Što ćemo jesti?« ili »Što ćemo piti?« ili »U što ćemo se obući?« Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. Tražite stoga najprije Kraljevstvo Božje i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo nadodati.

Matej 6, 31—33

Značajka svih koji su se popeli do savršene ljubavi k Bogu, jest nepatvorena i neokaljana radost, toliko iznenađujuća, trajna, tako neusiljena, djetinja, da se zbog toga sablažnjavaju i djeca ovoga svijeta. Njihovo vladanje ne ovisi o svijetu, već izvire iz dubine njihovih srdaca, na koje ne može više utjecati oluja, jer je njihov život usidren u Bogu. Boga se ne moraju nimalo bojati, jer su sami sa sobom na čistu. Pa kako ne bi bili radosni?

Biskup Keppler

Za zdrav duhovni život treba imati i zdrave živce. Budući da danas mnogo idealnih ljudi trpi zbog utučenosti, živčane prenapetosti, bezvoljnosti i sličnih pometnja, gotovo je potrebno već i s medicinskog područja tražiti pomoć, da se u unutrašnjosti uravnotežimo i ostvarimo prirodnu podlogu za nadnaravni mir. Stara izreka kaže: gratia supponit naturam — milost pretpostavlja narav. Na neugođenu klaviru ne mogu se svirati Mozartove sonate.

A siromašan čovjek za svoje duševno i živčano zdravlje ima lijek, koji nadmašuje sve druge: pouzdanje u Božju Providnost. To je oslonac i za najzdravije ljude, koji nebrojeno puta nose u sebi strah. Mnogi se plaše zbog prošlosti, nikada izravnane, nikada preboljene. Postoji strah i pred budućnosti, koja je sva obavita tajnom. A mnogi se boje i sadašnjeg trenutka u kome žive.

Krist je toliko puta u jednom ili drugom obliku rekao: Sve svoje brige ostavite meni. Ako nam netko rekne: »Tu brigu prebaci na mene«, odlane nam i rado mu je predamo. A kad Krist moli neka na njega prebacimo brigu za prošlost i budućnost, pokolebamo se, jer se ne pouzdajemo potpuno. Pa ipak živimo na Božjem dlanu. Ni vlas s glave nam ne padne bez Očeve volje, slikovito je rekao Krist. A mi se još uvijek uznemirujemo zbog prošlosti, koju svu možemo pokopati u Božje milosrđe, a uznemirujemo se zbog budućnosti, iako ne znamo da li ćemo još sutra živjeti. Razumljiv je mir svetaca, ne zbog njihovih željeznih živaca, već zbog njihova neograničenog pouzdanja u Božju Providnost. Pa trebala nam ili ne liječnička pomoć, moramo već radi svoga mira cijeloga sebe staviti na Božji dlan.

BLAGDAN JUNAKA

Dođi, Duše Sveti!

Crkvi su potrebni junaci — zato nam je dan dar snage.

Crkvi su potrebni spretni junaci — zato nam je dan dar razuma.

Crkva treba gorljive junake — zato nam je dan dar pobožnosti.

Crkva treba pametne junake — zato nam je dan dar mudrosti.

Crkva treba poslušne junake — zato nam je dan dar savjeta.

Crkvi su potrebni junaci, koji se boje samo Boga — zato nam je dan dar straha Božjega.

Bez Duha Svetoga ne bi bilo utjelovljenja, ne bi bilo Crkve, ne bi bilo našeg posvećenja. Unatoč tomu u praktičnom životu za mnoge je kršćane Duh Sveti »nepoznati Bog«.

Naše ljudske oči istražuju povijest strasti, pred Božjim očima, to jest u dubini, povijest svijeta vodi djelovanje Duha Svetoga. Moramo biti uvjereni da i u današnjem svijetu prisutnost Duha Svetoga oblikuje nešto novo.

Ako zaista očekujemo bolji svijet, tada su nam i danas potrebni junaci. To znači: nije dovoljno neko površno kršćanstvo, koje se iživljava u šablonskom ispunjavanju osnovnih dužnosti, ili kao što smo naučeni iz prošlosti, u ispunjavanju zapovijedi. Danas se traže svjedoci koji će pokazati Evanđelje tako živo da će uvjeriti svijet. To je junaštvo. Naime u mlitavosti i površnosti modernog života može biti jedino snažna propovijed i ispovijed junaka, i to ispovijed ne riječima, već djelom.

Često puta mi kršćani izgovaramo molitvu: Dođi, Duše Sveti!

Pitanje je koliko je u toj molitvi tjeskobe našeg srca, koliko čežnje za odrješenjem i posvećenjem, koliko trpljenja zbog prljavštine u kojoj živimo. No, samo takva molitva može »prodrijeti oblake«.

I tvoja osobna tjeskoba: nejasnost zbog budućnosti, spolna tjeskoba, problem ljubavi, nerazumljiva ogorčenost ili još štošta drugo. Zar nije to razlog da »vičeš« u nutrini svoje duše: Dođi, Duše Sveti!

NOVI ČOVJEK

Svako rođenje djeteta strahovita je tajna. To je ono što znači početak života, koji se neće ugasiti kroz svu vječnost. I kakva života! Život, koji je po svojoj naravi na ovom svijetu podvrgnut Božjoj srdžbi. Život, koji u sebi sakriva dvije mogućnosti: vječnu propast ili vječno blaženstvo. Gdje bi bio izlaz iz teške životne tjeskobe, kad ne bi imali Crkvu! Što je tako tajanstveno nego roditi se pod Božjom srdžbom? Što je tako tajanstveno od činjenice da svatko prima zasluge Kristove smrti po sakramentima?

Henry Newman

Velika je milost biti rođen na svijet. Još veće je Božje milosrđe da se čovjek po krstu preporodi i uđe u svetu Katoličku Crkvu.

A. M. Slomšek

Što smo postali po sakramentu sv. krštenja, još smo uvijek, ako smo u milosti Božjoj, a to nadvisuje ljudski razum i domišljatost. Trajan život u milosti posvećujućoj jezgra je kršćanstva.

Zaista, velika tajna! Postali smo »hram Božji«, »novi čovjek«, kao što veli sv. Pavao. S milosti posvećujućom postali smo djeca Božja, nosimo u sebi isti život kao i Krist, iako u različitoj mjeri. Dakle, u nama živi trojedini Bog, kao što je rekao Krist: »Tko mene ljubi, ljubit će ga i moj Otac i k njemu ćemo doći i kod njega ćemo se nastaniti.« Ta svijest bi nas morala pratiti na svakom koraku. Nisam sam, u meni je prisutan Bog na poseban način. To je ona uvijek Božja prisutnost, koja nas vodi u intimni život s Bogom. To je već zaista nebo. Kad smrt razgrne zavjesu vjere, ugledat ćemo nebo u sebi, ili pakao, ako ne budemo bili u milosti posvećujućoj. I zato nam je neophodno potreban sakramentalni život u Crkvi, napose sveta Pričest. Po njoj se u nama čuva i množi život Božji. »Ne možete imati život u sebi«, govori Krist, ako se ne hranite Božjim kruhom. To je naše plemstvo, koje nam nalaže i dužnosti.

Bez toga unutrašnjeg života nismo ništa, pa da se ne znam kako udaramo u prsa da smo u »načelu kršćani«.

BOŽJI MIKROKOZMOS

Sveta Misa je takva sila koja stvara svece, stvara kulturu, stvara kršćansku umjetnost.

P. Dehon

Nema ljepšega prizora pred Božjim očima nego što je Najsvetije u svetohraništu i dijete kod pričesnog stola.

Kardinal Faulhaber

Kad je Krist nagovijestio da će za hranu dati samoga sebe, mnoštvo, koje je tražilo zemaljskoga kruha, počelo se razilaziti.

Pa i danas odlazimo od oltara, gdje uvijek imamo prisutnu Kristovu žrtvu. Odlazimo od euharistijskog kruha, bez koga nema vrhunaravnog života.

U maloj je hostiji zaista prisutan On, koji je središte svjetovne povijesti. On, koji je Bog i čovjek. On, koji sastavlja nebo i zemlju. Zemaljski i Božji »svemir« sažet je u komadiću jednostavnog kruha, nad kojim su bile izrečene riječi posvete: »Ovo je Tijelo moje!«

Krist boravi među nama bez nas, moli bez nas, žrtvuje se bez nas...

A ipak, to nije smisao Njegova prebivanja s nama. Zato je obećao: »Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta«, to jest, da ćemo s Njime živjeti, s Njime moliti, s Njime žrtvovati. »U kakav ste poziv pozvani!«, uzviknuo je sveti Pavao. Živjeti život djeteta Božjeg, to je naš zajednički poziv. Ali, to ne možemo bez Njega. Molitva je samo pomicanje usana, ako ne molimo s Njime, koji neprestano moli u našim svetohraništima. Svoju životnu žrtvu, koju moramo podnijeti, nikada nećemo usavršiti, ako sebe i Njega ne žrtvujemo kao jednu veliku euharistijsku žrtvu. Samo tako se Misa pretvara u naš život, a naš život u jednu veliku Misu. Samo se tako mijenjamo u drugoga Krista, što je i smisao našeg postojanja na zemlji. Neće nam se otvoriti nebo, ako po euharistijskoj žrtvi i euharistijskom kruhu ne dorastemo do »pune starosti Kristove«.

To je Božja ekonomija, poznajemo je, ali je ne proživljavamo. Moje je ozbiljno pitanje: Što za mene znači euharistijski Krist, kakvo mjesto ima sv. Misa u mom životu i da li se, zaista, hranim Euharistijom? O tome zavisi moj »biti ili ne biti«, ovdje i u vječnosti.

STAZE U UNUTRAŠNJI SVIJET

Sva materijalna dobra i proizvodi ovoga svijeta vlasništvo su Božje, određeni da služe Bogu, dok grijeh i jedino grijeh ima drugu namjenu. I premda su naše krstionice i oltari iz dragocjenog kamena, naši ciboriji iz zlata i dragog kamenja, naši zidovi prekriti dragocjenim sagovima, što je sve to u usporedbi s Kristom, Sinom Božjim i čovječjim, koji je ovdje prisutan, iako nevidljiv. Upotrebljavamo vidljive predmete, ne da sakrijemo nevidljivo, već da se preko vidljivoga sjećamo nevidljivoga.

Newman

Brzina vremena, vanjski pokreti, unutrašnja zaplašenost, razvojna neuravnoteženost, kojom smo mnogi opterećeni, nemir mladih godina sazrijevanja, razapetost između neba i zemlje, koja mnogima stvara bol, sve su to nevolje koje nas guraju u nepoznato.

Ljudi traže sreću, grozničavo je svi traže. Ali nema ni komadića zemlje, gdje bi nam se osigurao mir i sreća. Mnogi prokrstare cijeli svijet, love zrnca prave sreće u zabavama, a često puta i u sumnjivim novim pokušajima, kako bi usrećili čovjeka — a mira i sreće nema.

Postoji samo jedan put: put u unutrašnji svijet. Samo u samom sebi možemo naći i ostvariti svijet sreće i mira. Temelj toga je milost. A treba ne samo imati milost već i živjeti u njoj. U euharistijskom životu mora rasti moj unutrašnji čovjek. Tko želi doseći duboki kršćanski život i sreću u njemu, što je jedino moguće na zemlji, mora ući u sebe. Sva simbolika bogoslužja i bogoslužnih predmeta samo je vidljivi put, koji vodi u nevidljivi svijet vlastite duše. Svi sakramenti imaju jedan cilj: pomažu da ostvarimo svoj unutrašnji svijet, u kom će u samoći i tišini Bog tako snažno prisustvovati, da ćemo zaista biti kao svetište puno Božje slave.

Tu su stazu našli ne samo sveci već i svi oni koji danas predstavljaju glasnike kršćanskog preporoda. Žive u sebi, ne dosađuju se, nisu osamljeni, već žive u stalnoj Božjoj prisutnosti. Tu zahvaćaju snage za sebe i za druge, tu crpe mir, i nehotice ga šire u svoju okolinu. Tu piju veselje, koje im žari obraze. Tu klije snaga njihove ljubavi, te su sposobni živjeti život žrtve za Božje kraljevstvo.

Svi drugi putovi samo uznemiruju, dok je spasonosna samo jedna staza! Pođi u sebe!

VJEČNOST

Što vrijedi čovjeku ako sav svijet zadobije, a dušu svoju izgubi.

Krist

Vječnost! Jedina prava istina. Vrijeme ima za nas samo toliko značenje koliko nam pruža prilike da sakupimo zasluge za vječnost. Život je kratak. Moje je geslo: ispuniti dužnosti i umrijeti.

Giloteaux

Kad je napisao te riječi, Giloteaux je bio još mlad svećenik. Ispunio je svoju zadaću na bolesničkom krevetu i umro.

Živimo u materijaliziranom svijetu. Nama kršćanima, možda, nije toliko opasan teoretski materijalizam koliko praktični, koga su pune i kršćanske Crkve. Busamo se u prsa da smo načelni katolici. A ponekad uza svu svoju načelnost gazimo prvo evanđeosko načelo: ljubav, osuđujući i kritizirajući uzduž i poprijeko, čak i biskupe i papu. Istodobno upadamo u materijalističke ideje, želeći i kršćanski život učiniti lakšim i ugodnijim.

Često puta živimo, kao da vječnost uopće ne postoji. Ili je tako daleka od nas, da na nju jednostavno zaboravljamo. A vječnost postoji, i mi je sada gradimo. Klicu vječnosti nosimo u sebi. Zato je rekao Krist: Tražite najprije Kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, a ostalo će vam se nadodati.

Besadržajnim, materijaliziranim kršćanstvom svijetu ne možemo ništa dokazati, ni išta ponuditi. I tko će spasiti čovječanstvo iz sadašnje krize? Sigurno ne ljudi koji gramze za bogatstvom i užicima. Duh će slomiti silu. I nama je poslije Koncila sasvim jasno: samo je evanđeoski duh dovoljno snažan da satre nasilje i podigne čovječanstvo.

Kršćanstvo nije mrzitelj svijeta. Treba se brinuti i za svagdašnji kruh. Mladu čovjeku treba pokazati životni put. Ali sve dužnosti moramo izvršiti samo pod vidom vječnosti.

Ako u rješavanju svojih problema i u traženju svoga puta, precrtamo riječ vječnost, možda ćemo u očima ljudi spasiti svoju čast, možda ćemo zgrnuti bogatstvo, naužiti se slasti života, ali ćemo osiromašiti samoga sebe... možda za svu vječnost. Što ću? Tom pitanju moram dodati: u vječnosti?

OČEVA VOLJA

Zato sam došao, da ispunim volju svoga Oca.

Krist

Kao što je isti i čitavi Krist u čitavoj hostiji, kao i u najmanjem njenom djeliću, tako mi i najmanja zapovijed otkriva istu volju Božju, kao i ona najveća. Kako uživam istoga Krista u cijeloj hostiji, kao i u komadiću, tako i Božju volju častim u najmanjim i u najvećim propisima. I kao što uživanjem djelića rastem u sjedinjenju s Bogom, tako i ispunjavanjem najmanjih dužnosti dolazim u doticaj s Bogom.

Krist je započeo svoje javno djelovanje, kad je navršio trideset godina. Teško nam je shvatiti svu istinitost činjenice da je do zrele muževne dobi bio »poslušan«. I suviše olako uzimamo riječ da je bio »poslušan do smrti, do smrti na križu«. »Moje je jelo da ispunim volju svoga Oca«. Što sve obuhvaća ta riječ! A ipak, nijedan čovjek neće biti tako slobodan kao što je bio Krist.

U naše materijalističko doba postoji opasnost da se i u pobožnost kršćana uvuče neka sentimentalnost. Kršćanski život se ograniči na nekoliko vjerskih navika, kao što su molitve, nedjeljna sv. Misa, primanje sakramenata. U stvari, to su samo sredstva za život, ali ne sam život. Život je u tome da svaki svoju zadaću ispuni na zemlji. Dužni smo tu zadaću spoznati ili otkriti i ispuniti. Za mlada čovjeka je svakodnevna zadaća, za koju odgovara pred Bogom i pred svojom savjesti, najlakša. Uznemiruje samo prirodni proces rasta, koji tjera mladića u besciljni otpor. To najviše dolazi do izražaja u napetosti između njega i roditelja. Ali čim prije treba se domoći spoznaje, i to čvrste, da je i to volja Oca da se prepustimo voditi od roditelja, dok ne dorastemo i ne dozorimo do te mjere da budemo sposobni preuzeti odgovornost i upravljanje života po Božjoj volji.

Naša pobožnost ne sastoji se u sladunjavim osjećajima i brzopletim molitvama. Pobošnost je u ispunjavanju Božje volje, koja nam se ne otkriva samo u Božjim i crkvenim zapovijedima, već i u vršenju svakodnevnih životnih dužnosti po odlukama onih koji su na to pozvani po Očevoj volji.

Ispunjavanje Božje volje i poslušnost roditeljima i pretpostavljenima nisu samo sebi cilj, već sredstvo da po svemu tomu nađemo dodir s Bogom.

To svakodnevno žrtvovanje čovjekove unutrašnjosti Bogu najljepša je molitva.

SABRANOST

Pođite u samotan kraj!

Krist

Zatvorimo vrata i prozore svoje duše. Jer sabrati se znači krenuti izvana u unutrašnjost, k Bogu, potpuno se izručiti Bogu, da On s nama raspolaže. Kad Bog hoće duši iskazati osobitu milost i privesti je do odlične kreposti, podijeli joj milost velike sabranosti.

Ivan Eymard

Zašto tako često mijenjamo predmet razmišljanja, kad je samo jedno potrebno: Isus Krist. Razmatrajmo neprestano o Njemu, jer je neiscrpan.

Ivan Perboyre

Krik: »Više veselja!«, koji danas drma svijetom, može samo tada uroditi plodovima, ako prije toga poziva odjekne: »Više unutrašnjosti!«

Bierbaum

Susreti su igrali glavnu ulogu u mom životu. Upoznao sam bića u kojima sam osjetio istinskog Krista tako živo da više nisam mogao sumnjati.

Gabriel Marcel

Davna izreka Svetoga Pisma: na svijetu je zlo, jer nitko ne razmišlja da se krutost upravo danas razotkriva. Trka za radom, tehničkim »čudima«, sportskim rekordima i konačno za uživanjem, sve to gura modernog čovjeka u materijalističku misaonost. Priznajmo, i mi tonemo u nju, gubimo dah.

Zato je poziv za veću unutrašnjost, za sabranost, za razmišljanjem o potrebi vremena, naravna potreba. A što da tek reknemo, ako želimo biti Božji svjedoci u današnjem svijetu? Tada bez sabrane molitve, bez svijesti o Božjoj prisutnosti, u kojoj živimo i radimo, bez svakodnevnog razmatranja ne možemo primiti ni sačuvati kršćansku sliku, koja bi tako isijavala Krista da bi ga i drugi spoznali. Doživljaj obraćenika Gabriela Marcela nije usamljen. Koliko bi više bilo obraćenika na svijetu, kad bi svijet imao milijune produhovljenih ljudi.

Tako i nas, koji smo u »svetoj službi«, posao toliko omami, toliko nas zasipa do vrata, da nam krade i posljednje minute i snage. Tako nemamo vremena za sabrano služenje Bogu. I budući da ne razmišljamo pred Njim i dan ne započinjemo s Njime, sve postaje ljudsko. A bilo bi to Božje djelo, ako bi naša molitva bila puna Boga. U tome je upravo harmonija kršćanina, da molitva nije ništa manje ljudska nego rad i rad ništa manje Božji nego molitva. Sve je molitva, ako je pred Bogom.

KRIST JEDINI

Čak sve gubitkom smatram zbog onoga najizvrsnijega, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mojega, radi kojega sve izgubih i otpadom smatram. (Fil 3, 8)

Sv. Pavao

Isus pobjeđuje u svojim službenicima. Ali sve te pobjede moraju putovati kroz Kristov križ. Tko je tako plašljiv da se boji križa, neka samo čami u miru i neka se tješi mišlju da čistilište tek kasnije dolazi na red. No, takav čovjek nije sposoban da nešto veliko učini za Boga i Božje kraljevstvo. Arnold Janssen

Kako su čudnovati putovi, po kojima Bog vodi svoje! Tijelo i dušu prepusti slabići, da ih učvrsti u preziranju svjetovnoga i ojača u ljubavi za sebe. Ranjave i liječi, pribija ih na svoj križ, da ih jednom proslavi u svojoj slavi. Ukratko: pripravlja im smrt, da bi im dao život vječni.

Sv. Vinko Paulski

Samo velike ideje stvaraju velike ljude. Uz ozbiljne, velike misli učvršćuje se volja da čovjek izraste u natprosječnost i postane snažan veliki stvaralac u velikom životu. To ne dokazuje samo sv. Pavao, koji je imao samo jednu misao: Isus Krist. To dokazuju svi veliki apostoli.

Sveti Toma dobro je zapisao o Pavlu da je ime Isusovo nosio na svojim rukama i nogama, na čelu i na ustima, na svom tijelu i u svom srcu. Drugačije rečeno: bio je prožet jednom idejom: Krist! Zato je radio za Njega, mislio za Njega, govorio o Njemu, pisao o Njemu, hodao s Njime po apostolskim putovima, trpio za Njega na svom tijelu, često puta i sve do mučeničke smrti. To je bio život označen samo jednom idejom i jednom mišlju!

U takvoga bi velikana mogao uzrasti svatko tko je kršten, naravno na svoj način. U tome je i smisao svetog krštenja. Ali, na žalost, toliko ih ostane samo na površini, a mnogi ispod površine. Nema odvažnosti, ni sluha za Božja nadahnuća, ni volje za umiranjem, a zato nema ni žara, ni oduševljenja. Iz takve kovine ni Božji udarci ne mogu iskovati sveca.

Meni je misao Krist! Tko bi to tako mogao reći iz uvjerenja, kao sv. Pavao! Gospodine, učini iz mene plemenitu kovinu, da moju ljudsku bijedu prekuješ u svetački lik!

LOV ZA BOGOM

Tražite i naći ćete.

Krist

Kao što novac tako i sjetilna ljubav i sila lako postanu nadomjestak za vjeru. Ljudi, koji trče za tim ciljevima, nikada neće biti mirni. Ti svi ljudi su u lovu za Bogom, ali ne znaju ni Njegovo ime, niti gdje bi ga tražili.

Sheen

Tada ćemo u svojoj velikoj nevolji ponovno uskrsnuti na radost, bez koje čovjek ne može živjeti, bez koje ne može biti Boga, jer Bog daje radost, a to je Njegovo veliko pravo. Ako prognaju Boga sa zemlje, susrest ćemo ga pod zemljom. I tada ćemo mi, podzemni ljudi, iz njedara zemlje zapjevati tragičnu himnu Bogu, u komu je radost.

Dostojevski

Vjera je također rizik. Znak je pak osobne zrelosti i snage, kad čovjek ide u rizik. Ako nismo za to sposobni, onda smo nedorasli slabići. Iz te iznemoglosti izvire svjetski bol: oplakivanje sebe i svijeta.

Vjera je milost i dio volje, nekakav »saltomortale« pouzdavajući se u Kristovu riječ. Moderno raspravljanje o mrtvom Bogu, koncu kršćanstva, kao i sve pojave huliganstva i hipijstva, možda nisu ništa drugo nego krik iz najdublje unutrašnjosti za »izgubljenim Bogom«. Snažne osobe trpe i u trpljenju se obrate. Slabići ostanu u nadomjescima vjere, stari u bogatstvu, mladi u nasladama.

Strah da smo sve udaljeniji od Boga-Čovjeka nije utemeljen, jer je samo prolazna bolesti, jer se svega bojimo. Uistinu je slutnja biskupa Sheena utemeljenija: živimo u predvečerje velike duhovne obnove povijesti čovječanstva. Upravo u trpljenju mnogih, koji su »izgubili« Boga ili ga traže jer ga još nikada nisu sreli, nagovješćuje se novo vrijeme. To su temelji za jaku zgradu budućnosti, veličanstveni hram, gdje će čovječanstvo jednoglasno slaviti svoga Oca. Da li sam u toj tjeskobi našega vremena svjestan svoje zadaće? Kako molim svoj očenaš: Dođi kraljevstvo Tvoje!? Da li je tko u meni susreo Boga? Da li sam doumio svoju i našu zadaću: moramo biti »svjedoci po svoj zemlji«. To je, konačno, Kristova riječ.

NOĆ SUMNJE

Budućnost pripada vjernima, a ne onima koji sumnjaju.

Pio XII.

Moj Bože, ako postojiš, objavi mi se!

Charles Foucauld

Crkva nastavlja svoje hodočašće između progona svijeta i utjehe Boga, te propovijeda križ Gospodinov i Njegovu smrt, dok Gospodin ne dođe.

Koncilski oci

Kad čovječanstvo ne bi nikada kolebalo između vjere i nevjere, kad ponekad ne bi i osvjedočeni kršćani bili primorani u teškoćama svoje vlastite vjere pasti na koljena i moliti: vjerujem, pomozi mojoj nevjeri, onda vjera ne bi bila rizik i ne bi imala zasluge.

Naš toliko puta izrečeni »zašto« odjekivao bi do sudnjega dana. Nadnaravna stvarnost je tako velika, tako nedostižna, da je sva učenost teologa samo djetinji plač. Zato nema smisla ni toliko se uzrujavati, ako u traženju novih spoznaja ili boljih izraza, netko s više ili manje uspjeha reče dobro.

Svaka nehotična sumnja, trenutak noći pred sakrivenim Bogom samo su trenuci novoga zaleta u Božji naručaj, kad ga molimo i u tjeskobama svoje vjere.

Iskreno traženje je i vjernicima, i to uvjerenim vjernicima, pouzdan vodič. Crkva je čuvarica Evanđelja i Kristove milosti. Osobna vjera se u snazi milosti oblikuje vlastitim rukama. Zato je moja vjera osvjedočena vjera, doživljena vjera, za koju sam toliko pretrpio, za koju sam toliko molio.

Tko se domogne spoznaje ili bolje reći slutnje, koju podupire milost, da je ljubav ono što će na kraju krajeva ostati i da ćemo biti upitani: ne, kako smo prorokovali ili kakva smo čudesa činili, već, da li smo žednome bratu dali čašu vode, taj ide ukorak s onom djelotvornom vjerom, koja i današnjem svijetu svjedoči da još živi »stari« Bog, koji se zove Ljubav. Tada čovjek shvaća Jakovljevu rečenicu: Vjera bez djela je mrtva.

Vjernici na pokorničkim koljenima, usana naviklih na molitvu, žuljevitih ruku zbog razdavanja i bosih nogu zbog Evanđelja, to su oni koji stvaraju budućnost.

PAKAO

Dosta ima žalosti na svijetu i ne treba je još dodavati. Toliko ima lijepoga u našoj vjeri da ne treba povazdan govoriti o paklu. Ali, kako bih mogao zaboraviti na pakao, kad bi možda — a ne samo možda — već sigurno mnogo duša bilo strovaljeno u pakao , ako bi sada umrle.

P. Lombardi, DI

Toliko ima duša na dnu, a mogle bi biti na vrhu.

Terezija Avilska

Danas nije nipošto »moderno« govoriti o paklu. Pakao ipak postoji. Koliko bismo morali precrtavati Evanđelje, ako bismo htjeli precrtati tu istinu. I u Isusovim riječima postoji paralela: nebesa — pakao.

Uz istinu o paklu povezan je problem straha, koji bi morao biti vodič kršćanskog života. Nekadanje misijske propovijedi i duhovne vježbe u mnogima nisu prouzročile obraćenje, nego takav šok, koji je tada zavladao čitavim religioznim životom, učinivši ga neevanđeoskim.

Evanđelje je radosna vijest, prvenstvo ima ljubav, a ne strah pred paklom. A ljubav je ono što ostaje vječno i bit će sadržaj vječne sreće. Stari Zosim u romanu Braća Karamazovi ima pravo kad tvrdi: »Muka je pakla u tome što više ne možeš ljubiti«. Čovjek je stvoren za potpunu ljubav i u njoj za puninu sreće. Muka je pakla u tome što tamo ljubav više nije moguća. Postoji pakao. Što je pakao, Krist je prepustio teolozima da razmišljaju. Do sudnjega dana morat će ponizno ponavljati sa sv. Pavolom: Niti je ljudsko oko vidjelo, niti je uho čulo, niti je ušlo u čovječje srce, što je Bog pripremio onima koji ga ljube. Korijen pakla ostaje tajna, kao što je i grijeh tajna.

Nezdrava je i misao da će većina ljudi biti izgubljena. Sva privatna viđenja i objave kako duše padaju u pakao, kao jesenje lišće s drveća, Evanđelje odbacuje. Zar je utjelovljenje i Kristova smrt na križu, po kojoj smo otkupljeni, najveći lom u povijesti čovječanstva?

Dovoljna je činjenica. Stojim ovdje pred ovom vječnom istinom. Ona je kao ogromno crveno svjetlo, koje mi pokazuje put u život ljubavi i predanosti Božjoj milosti i Božjemu milosrđu. Tajnom ostaju samo grijeh i pakao, iako su to dvije sasvim različite stvarnosti. Ako iskreno želim živjeti u Bogu, te mu se usprkos svojim slabostima i padovima predam na »milost i nemilost«, ne samo da smijem već se i moram nadati da moj put vodi u život, puninu ljubavi i puninu sreće .

RIJEČ JE TIJELOM POSTALA

Ne varajte se: ne može ostati nekažnjeno, jer nas Bog ljubi do kraja, do križa na Kalvariji. Nije pravednost neumoljiva, nego ljubav. Jasno smo spoznali da postoji ljubav ili život ili vječna smrt.

Lacordaire

Kao predragocjeno roblje otkupilo nas je uništenje Onoga koji je stvorio nebo i zemlju. Kad to znamo, kad to vidimo i osjećamo, mi smo kao bogovi i ne prestajemo plakati.

Leon Bloy

Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenoga Sina . . .

Sv. Pavao

Zar zaista ne možemo u svom osobnom kršćanskom životu otkriti nešto više nego svežanj propisa i navika? Ako ostanem samo u propisima nedjeljne Mise, dužnosti molitve, nešto Božjih i crkvenih zapovijedi, da li uopće naslućujem o čemu se zapravo radi?

Bog je u svojoj beskonačnoj udaljenosti i šutnji progovorio. I više od toga: Riječ je tijelom postala i prebivala među nama . . . da biste vidjeli Njegovu slavu.

Kroz gomilu grijeha, ne svojih, već naših, u svom neizmjernom trpljenju stekao nam je otkupljenje, jer nas je ljubio do smrti na križu. Pred tom činjenicom stojim kao čovjek i kao kršćanin sa svom odgovornošću.

Tko me može izvući iz brda mojih grijeha i moje bijede, ako ne On? Upravo zato mi je toliko blizu: po milosti i Euharistiji. Misleći na tajnu Utjelovljenja, zaista ne bismo mogli ništa drugo nego plakati od ganuća. Ali to bi morao biti plač koji bi potresao sve naše biće, a ne sentimentalan plač, sladak doživljaj neke poezije kršćanstva. Plač u odgovornosti za sebe i za svijet, plač u odgovornosti zbog te nečuvene ljubavi.

Ako mi Bog i ne bi bio tako blizu, unatoč svojoj beskonačnoj udaljenosti, lako bi me obuzela misao o tome da se vlada tako kao da nema nikakve druge brige osim brige za mene, »predragocjenog roba«. Na svaki način predragocjenog, jer u protivnom ne bi iz svoje beskonačne udaljenosti došao sasvim blizu k meni. Pred tom je činjenicom moja odgovornost još veća nego što je mogu iskazati samo nedjeljnom Misom. Radi se zaista o životu ili smrti. Na taj izbor tjera me Božja ljubav.

MAJKA SVIJU MAJKI

Na Istoku i Zapadu slavljena Majko kršćanskoga naroda, daj da nestanu razdori među Tvojom djecom. Daruj nam bratsku slogu pod svojom zaštitom, da se svi sjedinimo u jednoj Crkvi, u otajstvenom Tijelu Tvoga Sina Krista, našega Gospodina, te da složno zapjevamo: Raduj se, Radosti svega svijeta!

Ruska molitva

Marijino materinstvo u ekonomiji milosti neprekidno traje, od časa pristanka, koji je vjerno dala kod navještenja i koji je nepokolebljivo održala pod križom, sve do trajnog proslavljenja svih odabranih.

Dogmatska konstitucija o Crkvi

Blago onome, tko ljubi Djevicu Mariju, tko se Njoj posvetio. Bit će dionik kraljevstva nebeskoga.

Sv. Bonaventura

Zanimljiva je i žalosna činjenica da svake godine sve više proslavljamo Majčin dan, dok bi istodobno neki sve manje htjeli častiti Majku sviju majki, Mariju. Zar nije u tome nešto nenaravno? Ta nijedna zdrava marijanska pobožnost ne niječe činjenicu, koju su zapisali koncilski oci kao uvod u poglavlje o Mariji: samo je jedan naš posrednik, — i nastavljaju: Marijina materinska uloga ne tamni i ne umanjuje tog jedinoga Kristova posredništva. Dakle, odbacimo strah.

Kroz sva stoljeća kršćanstva bilo je nešto utješnoga i plemenitoga, odgojnoga, da je narod častio Mariju. Današnja ju je Crkva još više postavila u našu sredinu. To vječno žensko, što je upravo u Mariji ovjekovječeno, potrebno nam je. Potrebno nam je napose u radu za sjedinjenje kršćana i za mir Božjega naroda. Svako odano srce mora priznati da je Marija zaista naše ufanje. Mladići joj donose svoja obećanja. Umorni muževi, koji više nikoga nemaju, još osjećaju potrebu za Njezinom majčinskom rukom, koja je utjeha žalosnih. Što bi majke bez čudesnoga Marijina uzora i pomoći? I konačno: zar danas djevojkama nije potreban sjaj Njezinih kreposti, Njezine obrane? Kad bi svi mladići i djevojke, koji sklapaju vezu ljubavi, znali moliti, kao ono dvoje religioznih ljubimaca: Majko, čuvaj nas! Naš cijeli kršćanski svijet bio bi pust bez Marije.

3

NA PUTU TRAŽENJA

Tko traži na tom svijetu ono što je lijepo, neznajući traži tebe, tebe, koji si sva i savršena Ljepota.

Tko u svojim mislima traži istinu, traži tebe, koji si jedina Istina, vrijedna spoznaje.

I onaj koji pruža ruke za mirom, pruža ih k tebi, koji si jedini Mir, gdje se mogu odmoriti srca.

Trebamo te, jedino tebe trebamo. Ništa i nikoga osim tebe.

Giovanni Papini

Naša duša čezne za istinom, dobrotom i ljepotom. Sve troje je u Bogu jedno te isto, jer On je Istina i Dobrota i Ljepota. Beskonačnost i savršenost njegova bića otkriva se nama, koji ga shvaćamo samo djelomično i iz raznih vidika, u spektralnim bojama istine, dobrote i ljepote.

Svi smo mi tražioci. Ako je netko prestao tražiti, ne znači da je sve našao, već to je znak da je do krajnosti otupio, ako već nije duhovno mrtav. Traženje ne znači sumnju, ne znači da nemamo snažne vjere. Tražiti znači da nisam zadovoljan samim sobom, da želim još bliže k Bogu, da ga tražim u stvarima i u čovjeku i u samom sebi, da bih ga želio još više otkriti, još više prodrijeti u njegovu tajnost. Nikada ne smijem biti zadovoljan svojom »savršenošću«, kao što ne smijem nikada očajavati zbog svoje nesavršenosti. Dužnost mi je tražiti dobrotu, ostvarivati je u sebi i izgrađivati je oko sebe. A to je i traženje Boga, koji je izvor svake dobrote. Istina nije dovoljna i ponekad je dobrota srca snažnija veza od istine. A bez istine i dobrota smalakše ili padne u zabludu.

Ni bez ljepote se ne može živjeti. Ako je tražimo i u njoj nađemo tragove Praljepote, tada sve može postati molitva: dok mi pogled miluje ružin grm, dok slušam ptičji pjev, kad se zagledam u zvjezdano nebo, kad me privuku nedužne dječje oči . . .

Kad stupaš u život, ne zaboravi da stupaš na put traženja. Ne kloni: traži na putu istine, dobrote i ljubavi, dok ti se u vječnosti ne objavi sva Istina, sva Dobrota, sva Ljepota. Istom tada će naše čežnje biti ispunjene.

VJERA U SVETOST

Budite savršeni, kao što je savršen Otac vaš na nebesima (Mt 5, 48).

Krist

Ako u nama prebiva grijeh, nepravda i napast, ipak je negdje na svijetu kakav sveti, viši čovjek. Zato je u njemu istina, zato je on poznaje. To znači da istina na zemlji ne umire i jednom će i k nama doći i zavladat će po svem svijetu. U svečevu srcu leži tajna obnove za sve, ta snaga, koja će na kraju ustanoviti istinu i pravdu i svi će biti kao djeca Božja i nastupit će pravo kraljevstvo Kristovo.

Dostojevski

Iznakazili smo sliku svetosti. Beskrvni, sladunjavi Alojzije i Terezija ništa ne govore mladeži. Tu se samo osjeća zadah truleži.

A radi se o svecima od krvi i mesa. Nešto tako pokušali su prikazati Bernanos, još više Claudel, Mauriac i Graham Green u svojim likovima. Iz dna ljudske bijede dizali su se u beskrajnoj poniznosti, još bolje, uzdigli su se do milosti otkupljenja. U njima se »ljudska komedija« utopila u »Božansku komediju« otkupljenja.

Ako koncilski oci dokazuju da su »svi vjernici pozvani i dužni težiti za svetošću i savršeni biti u svom staležu«, tada svetost nije zatvorena iza samostanskih zidina. Ona se mora kretati cestama, živjeti u tvornicama, u zapuštenim predgrađima, mora biti prisutna na sveučilišnim katedrama i u domovima za iznemogle. To je posebno pravo Božjeg naroda. Kad bi se sveci već kao takvi rodili, tada nam ne bi bio potreban ni Veliki petak, ni Uskrs, koji više ne bi bio zenit naših čežnji. Upravo je u tome veličina otkupljenja da nas milost iz »ropstva pokvarenosti« podiže u »slobodu djece Božje«. Ali milost nije niti nametljiva, niti nasilna.

Tko na svetost čeka skrštenih ruku, zakopao je jedini talenat, čije bi krajnosti morao iskoristiti. Krist je rekao: i taj će mu se oduzeti.

Nadajmo se, da i u ovom modernom »ropstvu pokvarenosti« postoje sveci i oni nagoviještaju novo vrijeme i ujedno ga već izgrađuju. Zar nije i danas velezaslužno djelo za spasenje svijeta množiti generaciju svetaca? I ti, također?!

HRABROST SVETACA

O, moj Bože i Gospodine, Otkupitelju moje duše, od srca Te molim, daj mi milost da ne umrem, a da Ti ne bih iskazao štovanje, koje Ti moram dati. Da ne bih učinio toliko dobra, koliko ga moram učiniti. Da ne bih postigao toliku savršenost, kakvu moram postići. I da se to dogodi i da čitavo izgubljeno vrijeme nadoknadim, upotrijebi kojagod hoćeš pomoćna sredstva, molim Te. Drage volje sve prihvaćam.

Giloteuur

Svi putovi koji vode k savršenstvu, kao i sve velike ideje, obilježeni su znakom žrtve.

Aleš Ušeničnik

Budući da je nestao osjećaj za vrhunaravne vrednote, gornje riječi ostaju bez snage. Nisu nas zahvatile i potresle. A zapravo, morale bi. Ako Bog ima s nama svoje planove i moramo na zemlji ispuniti svoje poslanje, onda je sigurno najveća nesreća ako ne idemo njegovim nego svojim putovima, ako ne ispunjavamo zadaću koju nam je On povjerio, već tražimo samo svoju volju.

Pred Božjom ljubavlju, koja nas poziva na sudjelovanje u svjetskim i vječnim nacrtima, naša je odgovornost ogromna.

Te su činjenice bili svjesni sveci još onda dok nisu bili sveci, dok su tek postajali.

Upravo ta svijest odgovornosti pred Bogom pomogla im je na putu savršenstva. Uz njih čovjek ima neugodan osjećaj sićušnosti i slabunjavosti. Unatoč tim duhovnim veličinama mi plovimo za svojim sitnim brigama i oplakujemo sami sebe, zaljubljeni smo u sebe, umjesto da kao i oni — duhovni velikani — sa svojom ulogom sudjelujemo u Božjim nacrtima.

Jedan od tih velikana sv. Pavao zapisao nam je ove riječi: Zaboravljam ono što je za mnom, za onim što je preda mnom prežem, k cilju hitim, k nagradi višnjeg poziva Božjeg u Kristu Isusu (Fil. 3, 13—14).

To su riječi snage i hrabrosti, to je dokaz kako je Pavla do dna duše preuzela misao da je smisao njegova života u tome da ide Božjim putem i da tako ispuni svoju zadaću.

Više nego učenost potrebna nam je hrabrost svetaca!

Jesi li zaista mlad? Tada budi hrabar!

SVJETOVNO KRŠĆANSTVO

Jer si mlak, ni vruć ni studen, ispljunut ću te iz svojih usta (Otkr 3, 16). Znam tvoja djela: imaš ime da živiš, a mrtav si (Otkr 3, 1).

Sv. Ivan

U čijoj je duži svjetovni duh gospodar, taj nikada ne može imati Božjega duha. Upravo je svjetovni duh bolest koja uništava duševni život. Kao crv razjeda ga i glođe tako dugo dok duša ne ostane prazna i neplodna za vječni život.

Sv. Vinko Paulski

Možda je jedna od temeljnih opasnosti pokoncilskog traženja u obnavljanju oblika kršćanskog života da Evanđelje i evanđeoski život učinimo svjetovnim. Ispraznit ćemo pravi sadržaj i mogao bi nam ostati samo privid, krhka olupina, koja će se slomiti pod prvim udarcem.

Površnost, mlakost, otupjelost, ili kakogod nazovemo tu pojavu, u biti je pogađanje s ljudskom slabosti. Krik za modom, bezglavo prisvajanje svega modernog može nam oduzeti svu ozbiljnost. Odjeća, kosa, trčanje za modernim dostignućima psihoanalize i tehnike nije samo po sebi zlo. Zlo je u tome što time želimo nadomjestiti pravi sadržaj života, čak i sakramente i sakramentalni život.

Unatoč svemu tomu »suvremenom« lako se dogodi da duše ostanu prazne. To nije značajka dvadesetog stoljeća. Čovjek je uvijek bio pred iskušenjem da bi Boga učinio samo čovjekom, a kršćanstvo razvodnio. Vinko Paulski bio je jedan od najvećih revolucionara u kršćanskom životu, posebno u redovima redovnika, a kako je samo duboko shvaćao obnovu! Sa svjetovnim duhom ništa ne možemo učiniti, pa da ostvarimo ne znam kakav prividan uspjeh u suvremenosti.

Kod sveg traženja osuvremenjavanja kršćanskog života, koji je neophodan, mora pred nama lebdjeti samo jedna briga: ići u dubinu. Samo čisti studenci Evanđelja rađaju nepatvoreno kršćanstvo. Sva svjetovna navlaka ne može nadomjestiti samo jednu istinu, ni samo jednu milost.

Stojim pred istinskim pitanjem: Što je sa mnom? Jesam li vruć ili studen, ili što je najgore — mlak — nikada ozbiljan?

Možda je i meni potrebna tvrda Ivanova riječ: metanoejte — obratite se!

BORBA SA SAMIM SOBOM

Ako te desno oko sablažnjava, iskopaj ga i odbaci od sebe. Ta bolje je da ti propadne jedan od udova, nego da ti cijelo tijelo bude bačeno u pakao. Ako te desnica tvoja sablažnjava, odsijeci je i baci od sebe. Ta bolje je da ti propadne jedan od udova nego da ti cijelo tijelo ode u pakao (Mt 5, 29—30).

Krist

Zar je dostojno čovjeka, ako nije svoj već je rob nagona, strasti, nagnuća, slasti, ugodnosti, ljudskih mnijenja, prolaznih utisaka, upliva i osjećaja. Čovjeka mora voditi razum.

Aleš Ušeničnik

Svladaj samoga sebe! Pri tom svi zakažemo: dobri, gorljivi i sveti. Molitva je laka. Privlačna su djela gorljivosti za spasenje duše. Ali je strahovito teško djelo nastupiti protiv samoga sebe. To je, zaista, neumoljiva borba.

Doyle

Život je težak. Te riječi mogu potvrditi milijuni i milijuni zrelih ljudi. Ali to ne znači da je život nesretan, žalostan. Naprotiv. Najviše tihe radosti i sreće posjeduju ljudi koji su umrli sebi. Čvrsti karakteri, koji se znaju odreći i onoga što vole, poslije takvih samoodricanja otkrivaju u sebi još veću sreću.

Najnesretniji je slabić bez otpora. Zato je moderan odgoj, koji uzgaja sebičnost i mekušnost u djetetu, jedna od najvećih nesreća za čovječanstvo. Izrast će u ljude, ali na žalost, nesposobne za život.

Ako je već u naravnom pogledu snaga samoodricanja toliko odlučna, što da kažemo o njezinoj važnosti u kršćanskom životu! Krivo bismo sudili Evanđelje, ako bismo ga gledali kroz prizmu zapovijedi i zabrana. A još bi bilo gore i nepravednije, kad bismo ga promijenili u sladunjavo životarenje. Krist je radi života zahtijevao vlastitu smrt, u kojoj je tada proklijao život. I za sve nas vrijedi zakon pšeničnog zrna, koje mora umrijeti da bi proklijalo.

Sve te riječi ostanu samo propovijed, dok čovjek ne uđe u sebe. Ne smijemo željeti smrt, već moramo živjeti. Ne tražimo patnju, jer moramo biti sretni. Ne mrmljajmo, ne prigovarajmo, jer moramo tražiti radost u radu. A sve to nije moguće bez samoodricanja u velikim i malim stvarima.

Ako čekam na sutra, dokazuje da nisam razumio Evanđelje. Danas se treba prihvatiti posla! Zašto se moram odricati već od danas?!

NAJVEĆA AVANTURA

Odreci se svoje volje! Gledaj smrti u oči! To je teška riječ. Ali je to jedino što moramo učiniti. Sjeti se da postoji Bog i njegov raj, i da je jedino zlo ako si odijeljen od njega.

Benson

Kao po stepenicama stupamo Bogu u susret. Događa se da neka duša ima snage i ustrajnosti još za devetnaestu stepenicu, a kod dvadesete zastane i klone.

Newman

Rečeno je: Prodaj sve i slijedi mene, ako hoćeš biti savršen. Zato je Aljoša Karamazov rekao u sebi: Kako bih darovao umjesto svega samo dva rublja i umjesto: »Dođi za mnom«, išao samo službi Božjoj.

Dostojevski

Kršćanski život nije romantično sanjarenje i životarenje. Najgora je otupjelost, kad čovjek na svoju prazninu, plitkost i lijenost kao flaster nalijepi svijest da moli i ide na Misu.

Krist je naš život drugačije zamišljao. I ako ga tako ne živimo, tada je to samo pitanje hrabrosti. Strah pred samoodricanjem, strah pred ljudima da će nas smatrati svecima, strah pred mišlju da ćemo tako trebati živjeti i boriti se kroz cijeli život, to uspavljuje i osakaćuje čak i plemenite duše. I ostanu na tlu, ukoliko još imaju sreću da se ne izgube. Treba riskirati evanđeoski put!

Avantura svih avantura je u ovome: prodirati u Božji svijet, utirati sebi put prema svojim nebesima. Ostale okolnosti su također važne, ali nisu bitne: zvanje, mjesto gdje živiš, s kim živiš, što radiš. I sve ono, što nam Crkva nudi, sve su to nužna sredstva, ali samo sredstva da uzmognemo ići tim svojim putem, kako kaže Krist »uskim« putem, ali putem koji nas oslobađa sebe, straha i svijeta i vodi nas k cilju: do savršene slobode djece Božje.

Sve to nije moguće tek tako odgonetnuti. Katkada mora čovjek proći kroz mnoge poteškoće i lomove, prije nego stekne vlastito uvjerenje da je na kraju krajeva samo jedno potrebno: tražiti Kraljevstvo Božje. Dakle, vrijedna svih naših napora, ne sladunjavih snova, već ozbiljnih napora, jest samo jedna jedina avantura: tražiti Kraljevstvo Božje.

Utješna je Kristova riječ: Ja sam s vama u sve dane ...

OSOBNA VRIJEDNOST

Biti dobar vrijedi više nego biti sretan.

Franz Werfel

Ako želimo da na svijetu vlada dobrota, treba mnogo raditi.

Schiller

Za idealima! Naravno, za istinskim idealima! Ne upravljaj, dakle, svoj život ciljevima, što su prazne tlapnje, gole utvare mašte, ili prazna obećanja varljivih sanja! Ciljevi neka ti budu samo istinske vrednote!

Aleš Ušeničnik

Postoji razum srca, koga razum ne pozna. To doživljavamo u tisuću stvari.

Pascal

Često ljudi unište cijeli svoj život u želji da bi nešto imali, umjesto da sav trud ulože u glavnu brigu: da bi nešto bili.

Biskup Sheen

Mnogo je mladenačkih sanja. Nisu sve dobre, a mnoge su i varljive. Za cijeli je život odlučno ispravno gledanje na to što je prava čovjekova veličina.

Ako je nekoga samo trunčice osvojila kršćanska misao, potvrdit će činjenicu: ni čast, ni vlast, ni bogatstvo, ukratko: ništa izvanjskoga ne napravi iz čovjeka bogatu osobnost. Uza sve to može ostati slabić i nejačak, ukoliko ne postane još i krut i podlac.

Mnogi, pa čak i mnogi kršćani zamjenjuju znanje osobnošću, visoki položaj u ljudskom društvu veličinom, uspjehe u zvanju uspjesima u rastu vlastite unutrašnjosti. Ali u svemu tome ne postoji ni veličina ljudske, a još manje kršćanske osobnosti. Odjeća ne čini čovjeka, pa bila ne znam kako lijepo načinjena, niti veliko znanje, pa ni uglađeno ponašanje ili pak s trudom postignut položaj u društvu. Kod svega toga moguće je da je to samo sjajna ljuska s trulom jezgrom.

Osobnost je u unutrašnjosti. Kako su bistri đavoli, tako su plemeniti i prosjeci. I ovi posljednji su velikani za svjedočanstvo prvih. Otkriti tu istinu, znači usmjeriti korak na pravu stazu, do pravoga bogatstva, do prave sreće i do vlastite veličine. Da to sam shvatim, a ne da mi drugi moraju stotinu i stotinu puta o tome govoriti, moram biti neumoljivo iskren. A da to pokušam ostvariti u samome sebi, moram biti ništa manje neumoljivo odlučan prema sebi. Sakriveno junaštvo je tek pravo junaštvo.

ZAŠTO HOĆU?

Neće u Kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: Gospodine, Gospodine!, nego onaj koji vrši volju Oca moga.

Matej 7, 21

Htjeti samo zato jer nema drugog puta, jest ropstvo.

Htjeti zato jer godi sjetilima, jest životinjsko.

Htjeti unatoč tomu jer je teško, ali razum tako naređuje, jest čin razumna čovjeka.

Htjeti unatoč tomu jer je teško, ali s obzirom na Boga, jest djelo junaka ili sveca.

N. Irala, DI

Prvo je pitanje da li uopće nešto hoću, je li to zaista moje osobno djelo. Možda se samo bezvoljno prihvaćam nekoga posla, s osjećanjem prisile. To nije volja u pravom smislu riječi, to je više bezvoljnost. Čovjek ponešto stvori radi vanjskoga svijeta, ne iz uvjerenja, ne slobodno.

Isti posao mogu obaviti uvjereno i slobodno, snagom volje, Moram potražiti motiv. Čak i onda kad mi se narav buni, upravo tada moram učiniti junačko djelo volje i izvršiti djelo slobodno, osvjedočeno i uvjerljivo.

U tome je razlika između roba i slobodna čovjeka. Samo se predati nekom poslu, jest ropstvo. Razmisliti, potražiti razlog, motiv svoga rada, jest ljudski.

Otkriti viši motiv i cilj svoga rada, može biti djelo sveca. Krist je sam pokazao takav pristup radu u Getsemanskom vrtu: molio je da ga mimoiđe kalež, ali je i dodao: Ne moja, nego Tvoja volja neka bude! Silna snaga volje morala je upokoriti tijelo do te mjere da ga je oblio krvavi znoj.

Do takvih junačkih čina čovjek ne može doći, ako u malom, sitnom životu ne utvrdi svoju volju. To mogu biti mala samoodricanja na području tjelesnog života, kao što je urednost u jelu, spolnim zahtjevima, podnošenju hladnoće i vrućine, napora, itd. Traži se još više napora, osobito od mlada čovjeka, rad u svome zvanju, poslušnost roditeljima i predstojnicima, ljubaznost prema prijateljima. Taj je napor potreban, ako želi postati gospodar samoga sebe i sve uređivati odlukom vlastite volje. A samo je to put do čovjeka snažne volje.

VELIK U MALOME

Nada me hrani, kao što hrani polovinu svijeta. Cijeli sam život živio u nadi. Što bi inače bilo od mene?

Beethoven

Da li je visok cilj i vlastito oduševljenje, ne možemo spoznati u trenucima slave već u svakodnevnom životu. Da netko ozbiljno misli, ne možemo zaključiti u velikim odlukama, već u sitnom svakodnevnom radu.

Romano Guardini

Teško je zamisliti mlada čovjeka bez oduševljenja, a ni odrastao čovjek bez nekog oduševljenja nije sposoban za velika djela.

Najveća zabluda je u tome što čovjek ima oduševljenje za osamljena, jednokratna djela, koja pobuđuju pažnju, a nema oduševljenja ni snage za male svakodnevne poslove, koji obično iziskuju više nego tu i tamo učinjena velika djela.

Ljubav se ne pokazuje u junačkom djelu jednom na godinu, već u neprestanom strpljenju s čovjekom iz dana u dan, u sitnim djelima ljubavi, u dijeljenju dobrote uz cijenu vlastitih malih odricanja.

Upravo se takvo iskreno oduševljenje za dobro i plemenito najviše očituje u ustrajnosti, vršeći svakodnevne dužnosti svoga poziva, u apostolatu, u ispunjavanju ne samo dužnosti zvanja, već i onih koje smo dragovoljno preuzeli u društvenom životu.

Ako u tom sitnom životu naše oduševljenje, naš idealizam, zaljubljenost u visoke ciljeve, ne polože ispit, tada nam to mora biti dokaz da je oduševljenje i idealizam i zaljubljenost u visoke ciljeve samo mladenački san, nešto nezrelo i sumnjive vrijednosti.

Dosta je svakome danu njegovih vlastitih teškoća — ta Kristova riječ ima duboku psihološku pozadinu. Pokaži se majstorom još danas, prema staroj izreci: hic Rhodus, hic salta! Ne sanjaj o nečem, što se možda nikada neće ostvariti. Današnje zadaće traže tvoju odvažnost, tvoju nadu, tvoju unutrašnju snagu, tvoje oduševljenje. I ako budeš učvršćen u vlastitom oduševljenju u svakodnevnom malom životu, bit ćeš sposoban za velike zadaće i djela, koja zahtijevaju junačku odvažnost. Nada mora ostati nada, da postignemo visoke ciljeve. A svoju velikodušnost vježbajmo u svakodnevnom životu!

BOŽJI PUTOVI

Milost ima svoje vrijeme. Dobro što ga Bog hoće, izvrši se samo po sebi, a da mi na to posebno ni ne mislimo. Ne predusrećimo Božju Providnost!

Vinko Paulski

Ponekad mnogo radimo, ali za volju istine ništa, jer ne radimo ono što bismo morali.

Myller

Sanjamo o putovima u svemir. Zar nije svemir u nama? Tajanstveni put vodi u unutrašnjost.

Novalis

Ispravno shvatiti misao sv. Vinka moguće je samo onda ako o njoj razmišljamo na temelju duboke vjere. Nijedan čovjek nije slučajno postavljen na svijet, već je svatko u nacrtu Božje Providnosti. Svatko ima svoju ulogu i svoju zadaću. U tome je njegova veličina i savršenstvo da je ispuni. Zato logična osnovna misao čovječjeg, a napose kršćanskog života ići ukorak s Božjom voljom. Upravo to je radio sv. Vinko.

Neki ljudi premoreni su pohlepom, nemirom, trčkaranjem. Nikada nisu tamo gdje su, uvijek rade u grozničavoj jurnjavi, kao da svijet ovisi o tomu u kakvom će rekordnom vremenu obaviti svoj posao. Uvijek stvaraju planove, mijenjaju ih i na kraju sjedaju na hrpu neuspjeha.

Samo onaj tko se pusti da ga vodi Božja ruka, može biti miran. Na smiren način otkrije svoje zvanje, s uvjerenjem i gorljivošću ga prihvati i ostane mu vjeran. Nikakve brzine, nikakve nestrpljivosti. Milost ima svoje vrijeme. Kao što drvo polagano raste, tako i u nama neopazice raste unutrašnji čovjek. A raste samo onda ako sve naše nastojanje nije samo nervozno »mahanje po zraku«, već svakodnevno izručenje Božjoj Providnosti, koja oblikuje i nas i naše djelo. U tome je velika tajna.

Samo je tako moguće shvatiti, ne samo sv. Vinka, već i sve velikane djela i duha. Ništa im se nije žurilo, a učinili su velika djela i trajno ih postavili na ovaj svijet. Najprije su u sebi načinili red: nisu tražili sebe, već Boga.

Dakle, ne suviše grozničava nemira, ne preskakivanja, mijenjanja, već mirno ispunjavanje Božje volje, slaveći time Njega u čijim je rukama naša vremenita i vječna sreća. Zlatna pouka za prevrtljiva mlada čovjeka.

SVETE PREVARE

U malome si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti.

Krist

Vjernost u malim stvarima je u tome da u malim stvarima ne gledamo na malo, što je svojstveno sitnim dušama, već gledamo nešto veliko: Božju volju, na koju moramo gledati s velikim poštovanjem i u malim stvarima. Sv. Augustin veli: Malo je malo, ali u malome biti savjestan, to je nešto veliko. To je sloboda svetaca! Vjerni su u svemu i u svemu su slobodni. Vezani su samo na Boga, a od svega drugog su slobodni. Savjesni su u svemu, ali ne farizejski skrupulantski i sitničavo, jer ne gledaju zapovijedi već Boga, koji stoji iza njih. To njihovoj vjernosti daje snalažljivu širokogrudnost.

Tissot

Mnogi ljudi prožive desetljeća, pa čak i cijeli život u prevarama. Morali bi se boriti za ljubav, a oni se trude oko čistoće, koju po naravi posjeduju. Puni su osjećajnosti, pa se trude da budu sabrani u molitvi. Izrodili su se u pobožne sebičnjake, sanjaju o velikim riječima, a nisu sposobni učiniti samo jedno istinsko dobro djelo. Mladi ljudi još više sanjaju o velikim, junačkim djelima, koje će jednom izvršiti, a nemaju snage da bi samo jedan sat studija proveli u šutnji. Nisu sposobni u razgovoru odreći se svoga prava, ili uzdržati se od cigarete ili slatkiša. I budući da taj toliko puta »jednom« nikada ne dođe, nikada nisu izašli iz začaranog kruga svoje sebičnosti ili sjetilne opsjednutosti.

Te »svete ili ne svete« prevare su od presudnoga značaja. Treba imati hrabrosti da čovjek spozna sebe i da upozna svoje pogreške. Samo je tada moguće započeti oblikovanjem samoga sebe. Važnu ulogu imaju roditelji i odgojitelji, a konačno čovjek postane sam sebi odgajatelj. I ako to nije, tada ostane na prosječnoj visini, dok uskoro ne sklizne ispod prosječnosti.

Lako je kraj tople peći sanjati o junačkim djelima. U dubokom hladu raspredati o svom budućem pozivu ne iziskuje mnogo napora. Svakodnevno savjesno ispunjavati dužnosti svoga zvanja, to može samo junak. I u tome je svetost. Danas savjesno i vjerno ispunjavati dužnost, a ne sanjariti o sutrašnjici, to je najbolji samoodgoj i najbolja priprava za budućnost. Sve drugo je obmana.

PRED KRIŽEM

Nitko nema veće ljubavi od onoga tko život svoj polaže za svoje prijatelje.

Krist

Velika strašna nauka o Kristovu križu srce je vjere. Sveta nauka o radosnoj žrtvi Kristovoj životno je načelo, iz kojega živi kršćanin i bez kojega nema kršćanstva. To je nauka o kojoj nije dovoljno samo govoriti, već je moramo proživljavati. To je nauka, koju ne samo da nosimo, već koju moramo u tišini moliti.

Kardinal Newman

Heroizam velikih muževa najljepše se otkriva u trpljenju.

Aleš Ušeničnik

Ljubiti znači trpjeti. Ali trpjeti još ne znači ljubiti.

Tajna života je tajna ljubavi. A tajna ljubavi je tajna trpljenja.

Istina bez ljubavi je mrtva, ljubav bez istine je opasna, a iz krila istine i ljubavi klije novi život.

Ljubiti, a ne biti ljubljen jest heroizam, veličina i snaga osobnosti, a ponekad je i mučeništvo.

Te spoznaje nisu jasne na početku života. Mladost u svome dozrijevanju to teško shvaća. Spoznaje sazore tek u srcu, koje se desetljećima kuje i oblikuje trpljenjem, vidljivim ili nevidljivim.

I tu se ljudi razilaze. Neke ubije život, pa životare kao živi mrtvaci. Druge načine ljudima, koji su blagoslov zemlji, jer iz svoga osamljenog trpljenja crpe snagu i za druge.

Ovi se možda najviše približe osamljenom trpljenju raspetoga Krista i mole svim svojim bićem.

Škole su potrebne i korisne. Ali najuspješnija i najsigurnija do svršetka svijeta ostat će škola križa.

Dakle, škola. Treba naučiti svakodnevno prihvatiti križ, svakodnevno ga nositi i svakodnevno ostati uspravan, ne iz vlastite gordosti, nego iz uvjerenja da je u tome služenje Bogu.

Ne reci da si premlad za tu službu. Ako ona postane tvoje vlasništvo, u zreloj dobi bit ćeš zahvalan. Možda ti je upravo sada potrebna nauka o križu. I u proljeće života može biti usađen križ, ponekad i vrlo, vrlo bolan!

NAPORAN POSAO

Budite strpljivi! Ne zanašajte se na nadahnuća, jer nadahnuća nema. Jedino što jedan umjetnik mora posjedovati, jest sabranost, mudrost, otvorenost srca i volja. Svoj posao obavljajte kao pošteni radnici! Umjetnost počinje s unutrašnjom istinom. Budite duboko, divlje istinoljubivi! Umjetnost je kontemplacija, užitak duha koji prodire u prirodu i tu otkriva duh, koji je prožima. To je radost uma, koji otvoreno gleda u svemir i preobražava ga u svjetlu svoje svijesti. Umjetnik je narodu, kako je rekao Dante Vergiliju: vođa, gospodar i učitelj.

Rodin

U svijetu umjetnosti danas ima mnogo nadriumjetnosti. Već samo po sebi ima u svim granama umjetnosti mnogo nemira, jer je cijelo čovječanstvo u nemirnom traženju. Čini se da suvremenici uopće nisu sposobni za veličanstvena djela. Samo velikani pokušavaju prerasti površnost.

Koliko ima prilike da se cijene lažni umjetnici bez duše, bez istinoljubivosti, skloni šarlatanstvu. Takvi su ljudi samo na štetu istinske umjetnosti.

Rodin je velikan, zato je njegov sud vrijedan razmišljanja. Michelangelo je genij stoljeća. I kakav radnik! I nadahnuće, a prije svega neumoljiva istinoljubivost i rad noću i danju.

Svaka je laž ružna, tako isto i lažna umjetnost nema vrijednosti, pa bila to pjesma, slika, kip ili skladba.

Samo iskrena ispovijed istine može roditi veliku umjetnost. I naporan posao. Namješteno postavljanje riječi još nije pjesma. Nekoliko poteza ne stvara sliku. Divlji ritam još ne znači glazbu.

»Dobro drvo rađa dobre plodove«, rekao je Krist. A nije li upravo zato prije svega potrebna plemenita osobnost, koja je svjesna svoje odgovornosti, raste iz prirođenog dara i nadahnuća, a prije svega vježba se u brižljivu učenju i napornu radu prije nego stane pred ljude kao umjetnik?

Ako je već umjetničko djelo plod dugogodišnjeg rada, a što je tek s umjetninom svih umjetnina: sam čovjek! Obećanje: »U malom si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti«, vrijedi i za stvaraoce — umjetnike.

VJERNOST U MALOME

U malome si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti.
Krist

Ljudi koji se iznevjere Bogu, neće biti vjerni ni bližnjemu. Tko nema straha pred Bogom, nema savjesti ni u svojim svakidašnjim dužnostima.
Slomšek

Ako Bog hoće, i ja hoću.
Mozart

Možeš postati gospodar svoga rada samo onda ako si gospodar svoga života.
François Mauriac

Čovjek ne može dostignuti sve ono što želi. Muškarac je onaj koji hoće što može.

Za svoju lijenost imamo mnogo plačljivih isprika. Najgora i najložija isprika glasi: to nije volja Božja. S tom smo isprikom mi katolici često puta promašili svoj trenutak. Koliko je ljudi s tom praznom utjehom otišlo praznih ruku pred vrata vječnosti!

Umišljena veličina je plod usijanog mozga. Biti u malome vjeran, pa bilo da je taj posao studij, rad u bilo kakvu zvanju, to je znak muževnosti i značajka osvjedočenog kršćanina.

Plitkost, površnost, neodgovornost u službi, toliko puta je razlog zla na svijetu. Teško može išta drugo toliko iznakaziti čovjekov značaj kao neodgovornost pred dužnostima zvanja. Ne opravdava nas ni molitva. Gotovo bih rekao da je takva molitva laž. Jer sam rad mora postati molitva. I ako je naš dar Bogu naš svakodnevni posao, kako si onda možemo dopustiti Kainovu neukusnost da bismo Bogu poklonili nešto najlošije. Ako to nisu samo pobožnjačke fraze, već moje uvjerenje da svojim radom služim Bogu isto kao i molitvom, tada se to mora odražavati i u mom stvarnom životu. Mogu li to iskreno reći o sebi i o svom radu?

Mauriacova misao je dobra. Nisam gospodar svoga rada, ako nisam svoj gospodar. Nada mnom vlada lijenost, lakomislenost, neprestana površnost. Ne zavarajmo se da će ikada biti drukčije, ako se sada ne uravnotežimo i ne zavladamo sobom i svojim radom! Površnost i neodgovornost mogu nam ostati za cijeli život. Zar nije nesreća što smo pozvani da postanemo veličina, a zbog površnosti i neodgovornosti toliki ostaju pri dnu i još su i drugima na teret.

Ne buncanja u vrućici, već vjernost u malome, to izgrađuje čovjeka.

POLJUBIMO RUKU KOJA UDARA

Križ je tako čvrsto zasađen u zemlju da ga više nitko neće isčupati.
Chesterton

Potpuno sam siguran da postoje istine, koje mnogima nisu ugodne. Ali nauka o raspetom Kristu je jedini izvor prave kreposti i pobožnosti, jedini temelj mira i sreće.
Newman

Trpljenje se uništava trpljenjem, i ako čovjek sve pretrpi, slobodan je svega i tada mirno živi u Kristu, a to znači: u pravoj radosti i miru. A tko bježi pred trpljenjem, nikada neće biti oslobođen njega.
Biskup Keppler

Poljubite Božju ruku koja vas udara.
Sv. Vinko Paulski

Bilo bi krivovjerje kad bismo iz kršćanskog rječnika precrtali trpljenje. Nije to samo naravna nužnost, trpljenje je potrebno za rast unutrašnjeg čovjeka. Kako da u meni umre stari čovjek, a oživi novi, ako ne bi bilo trpljenja?

Istina, ne možemo se uvijek radosno odnositi prema trpljenju. Nije ni potrebno, dovoljna je samo zahvalnost. To je majstorski izrazio sv. Vinko: Poljubite Božju ruku. U tome je zahvalnost. Radost je samo nagrada, koju Bog daje kad mu se čini da je dobro da nas ohrabri. Kao što nam daje osjetiti slatkoću i radost u molitvi, kad je potrebno da nas na nju osloni. I kao što je u molitvi, tako je i u trpljenju radost sastavni dio samog trpljenja.

Ako je trpljenje izvor unutrašnje snage i posvećenja, dovoljno je da ga prihvatimo odanošću i zahvalnošću. Posvetiti svoje trpljenje na dobru nakanu, to je već sadržano u riječi: hvala!

U tome leži velika mudrost. Ako bi patnici mogli shvatiti to i prihvatiti kao svoju malu tajnu ili kao posebnu pobožnost s neprestanim »hvala«, to bi im bilo dovoljno da postanu sveci.

I opet se nalazimo pred tim svojim »ja«, koji je pogođen i neće umrijeti.

Mudrost križa je škola u hrabrosti. Možda smo suviše navikli lakim korakom prolaziti kraj križa.

SVEČANO TRPLJENJE

Svi vi, koji teže osjećate težinu križa, koji ste siromašni i napušteni, koji plačete i radi pravde ste proganjani, vi, o kojima svijet šuti, vi, za čije boli nitko ne zna, hrabro, naprijed! Vi ste izabranici u Božjem kraljevstvu, u kraljevstvu nade, dobrote i života. Vi ste braća Krista patnika i — ako sami hoćete — s Njime spašavate svijet. Znajte da niste sami, niste odijeljeni, niste napušteni, niste beskorisni. Krist vas je pozvao da iz vas živo odsijeva Njegov obraz. U Njegovom vas imenu Koncil pozdravlja, zahvaljuje vam, osigurava vam prijateljstvo i pomoć Crkve, te vas blagoslivlje.

Koncilska poslanica bolesnicima

Skoro bih pomislio da imate monopol na trpljenje. Ne možete si zamisliti da ste u tome pomalo djetinjasti, razmažena dušica. Kad biste barem iz toga znali za ljude crpsti korist, kad se već toliko utapljate u svoje trpljenje i toliko o njemu govorite! Kakav li naraštaj slabih duša rađa naša zemlja! Zaista, čovjek ima utisak da bi za takve ljude život morao biti kratkotrajna igra. A život je dužnost, vojna služba u fizičkom i moralnom značenju. I ovdje vrijedi činjenica: vojska je ipak vojska.

Lagardère

Bez trpljenja nema života. Ako to ne prihvatimo, moramo odbaciti cijelo Evanđelje, koje je unatoč tome radosna vijest.

Iz Božje ruke prihvatiti trpljenje, ponizno, bez pretvaranja, bez uveličavanja. Bojimo se nekog svečanog, teatralnog trpljenja. Ne posvećujemo se na oblacima, već u realnom životu. Božja ljubav nije igračka. Radi se o nečuvenoj ozbiljnoj stvari. Ako tko želi biti Kristov, mora to znati i pripraviti se na unutrašnje borbe i žrtve. Živjeti iz ljubavi, predati se kao živa žrtva, prirodnim porivima zapovjediti šutnju, to znači živjeti Božji život. Još više: to znači sijati radost. Pravi su patnici katkada najsretniji ljudi.

Svaki bi čovjek pristao na jedan dan trpljenja. Ali jednodnevne škole su bez vrijednosti. Iskušenja su visoka životna škola. Ništa nas ne nauče, ako nisu dugotrajna i teška.

Ako hoću u svom pozivu i u životu iz svoje duše načiniti najljepšu umjetninu, s oduševljenjem i predanošću moram u tu školu, iako sam u svijetu samo jednostavan radnik, jer u toj školi Bog kuje svece.

MALO HUMORA

Ne strijeljajte vrapce topom i ne ubijajte muhe maljem! Ne ukočeno, preozbiljno, suviše svečano. Biti ponizan — to znači da se ne oholimo i ne pretvaramo sa svojim problemima, da se ne pravimo važni, da na sebe gledamo s komične strane, da svojim utjecajem vlastitim problemima damo putnicu i da im se u lice nasmijemo, umjesto da ih ozbiljno shvaćamo. Biti dobar prema sebi i sučovjeku, to je prava poniznost i poštivanje volje Božje.

Lagardère

Ako su mi ukrali utjehu, moram plemenito podnijeti. Ako se Bogu svidi da mi je udijeli, moram je prihvatiti s poniznošću. Moram je uživati, a da se kod toga ne bih uzbuđivao i ne smijem žaliti ako vidim da je došao kraj. Svoje oči moram upirati u jedino potrebno — u slavu Božju.

Tissot

Crkva je puna radosti, one radosti koja je namijenjena ovom žalosnom svijetu. Ako nešto učinite protiv nje, učinili ste protiv radosti.

Bernanos

Mi nismo »od svijeta«, ali moramo živjeti u svijetu. Prava askeza nije u bijegu iz svijeta, a zdrava pobožnost nije tmurna. Kad prihvaćamo evanđeosku nauku o ljubavi i dobroti, moramo znati da u prvom redu moramo biti dobri prema sebi. Ta nam dobrota zapovijeda da sebe i svoje teškoće ne vješamo na veliko zvono, već ih prihvaćamo poniznom i strpljivom odanošću. Ali i za to treba imati hrabrosti. Potrebna je i lijepa mjera humora. Ne radi se o tome da postanemo »Božji klauni« za druge, već je stvar u tome da u svojoj unutrašnjosti pokušamo sve što proživljavamo uzeti mirno, bez pretjerivanja i sa zericom dobre volje.

Kad zauzmemo pozu svečane ogorčenosti, bilo bi zaista dobro da se pogledamo u ogledalo. Možda bi se nasmiješili svome tužnom licu. Ako je netko po naravi sam sebi težak i dosadan, može mu to nastojanje postati životna asketska vježba. A to je i potrebno, jer u takvom nemogućem položaju nismo sposobni ni moliti, a kamoli da poklonimo ljubaznu riječ, koju i tada od nas očekuje naš sučovjek.

DANAŠNJI DAN

Ne budite, dakle, zabrinuti za sutra. Sutra će se samo brinuti za se. Dosta je svakom danu zla njegova (Mt 6, 34).

Krist

Sve svoje brige možemo izručiti tebi koji se brineš za nas. Zašto da pogađamo kakvim će putem kasnije teći naš život, kad postoji samo tvoj put. Zašto da ispitujemo kamo nas vodi, glavno da nas dovede k tebi. Zašto da se brinemo za ono što nam sve namjeravaš staviti na ramena, kad nam ti sve pomažeš nositi. Da sve nosimo mirne savjesti, odanim srcem i u pravom duhu, da ničemu ne dajemo prednost osim tebi. Što da se bojimo! Pa da nam ne znam što prijeti, znam da si nam uvijek blizu ti, koji nas čuvaš i krijepiš.

Newman

Svetost je u ovome: dok mi je lako i dok trpim, da u svemu gledam, ljubim i izabirem ono što je na veću slavu Božju. Recept za takav čin je geslo sv. Ignacija: Sve na veću slavu Božju.

Tissot

Jedna od glavnih pogrešaka, što ih mi ljudi činimo, jest u tome da ne živimo sadašnji trenutak. Mnogi se cijelog života bave prošlošću. Ili se njom ponose ili neprestano šute. Mladi ljudi žive u budućnosti. Sanjare o tome što će postati, kakva će velika djela izvršiti. Ali jedni i drugi zaboravljaju da u rukama imaju samo današnji dan, taj trenutak. Prošlost se više ne vraća, budućnost je neizvjesna, sve je u Božjim rukama. Meni pripada samo trenutak, današnji dan.

I u tome je umijeće da znam danas taj trenutak ispuniti, ne svojim kapricama, već Božjom voljom. Ako imam namjeru svojim radom i životom slaviti Boga, svaki je trenutak molitva, zahvalnica Bogu.

Tko zamišlja kako će jednom biti učenjak ili misionar ili savjestan otac, a ne zna živjeti današnji dan, taj se vara. Taj ni u budućnosti neće znati živjeti. Budući da ni danas ne zna biti dobar student, ni kasnije neće biti dobar misionar, ako to uopće bude, neće biti ni dobar učenjak, ni dobar otac. Danas pokaži što možeš. Ako se u današnjem trenutku ne iskažeš, malo ima nade za tvoju budućnost. Današnji je trenutak vježba za budućnost. Ako bi sutra umro, mogao bi dati Bogu ne svoje snove o budućnosti, već današnji dan sa svim onim sitnim životom i radom koji ga tka. I ako u njemu ne bude ljubavi i vjernosti, pred Bogom ćeš stajati praznih ruku.

NA PUTU MIRA

Uđite na uska vrata! Jer — široka su vrata i prostran put koji vodi u propast. O kako su uska vrata i tijesan put koji vodi u Život (Mt 7, 13—14).

Krist

Ako ste suuskrsli s Kristom, tražite što je gore. Težite za onim gore, ne za zemaljskim! (Kol 3, 1—2).

Sv. Pavao

Zakon smrti je zakon života. Vjerovali mi to ili ne. Ako vjerujemo, sve prihvaćamo u Bogu. Vjerujem u snagu smrti, u nužnost žrtve, u snagu otkupiteljskog trpljenja.

Lagardère

Uska vrata! Čovjek se može sa svačim pomiriti, ali s tim uvjetom teško. Moramo računati s posljedicom istočnoga grijeha, po kojem smo skloni lagodnu životu i voljeli bismo na lak način doći do velikih uspjeha. Svaki bi želio biti svetac, ako bi se to moglo postići u naslonjaču pred prostrtim stolom i uz ugodnu glazbu.

A Kraljevstvo Božje trpi silu i samo ga silnici otimaju. To je kršćanski realizam, a sve drugo je obmana.

Savršena obmana je mišljenje da se mir srca može postići drugim putem, a ne putem umiranja. Moderni proroci, koji bi željeli obnoviti svijet obmanom slatka života, pa bilo to duhovno ili tjelesno, obmanjuju sebe i druge. Svršetak te široke ceste je ponor.

Tko u svojoj unutrašnjoj čežnji za mirom želi krenuti na pravi put, mora se pomiriti s Kristovom riječi, koja će vrijediti do posljednjeg dana ljudske povijesti. Treba ići uskim putem samoodricanja, vlastitog umiranja. Pavao je rastumačio svoje riječi: Umrtvite, dakle, udove svoje zemaljske: bludnost, nečistoću, strasti, zlu požudu i pohlepu! Odložite sve! Gnjev, srdžba, opakost, hula, prostota van iz vaših usta! Zaodjenite se dakle, kao izabranici Božji u milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost! A povrh svega ljubav! I mir Kristov neka upravlja srcima vašim! To Pavao nije napisao samo za Kološane, već svakom ljudskom biću, jer svako srce čezne za mirom. Za mir također treba hrabrosti! Jer samo se odvažni usuđuju poći u rizik vlastitog umiranja. A kakva nagrada! Mir već na zemlji, savršen mir u vječnosti.

Takva je Božja ekonomija u rješavanju problema mira.

A ja? Jesam li na čistu? Imam li hrabrosti? Jesam li muževan ili?...

NA PRODAJU

Tko nađe život svoj, izgubit će ga, a tko izgubi svoj život poradi mene, naći će ga (Mt 10, 39). Tko god se, dakle, prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem koji je na nebesima (Mt 19, 3).

Krist

Ne gledaj na to kolikim se ljudima sviđaš, već kome se sviđaš. Ako nisi drug pokvarenjacima, znači da si pohvaljen.

Seneca

Što ćemo mi biti bolji, to će bolji biti i ljudi oko nas.

Rothe

Uzmi me, Kriste, u svoju službu! Ne dopusti da se ičega bojim osim tebe, daj da za tobom idem! Učini me hrabrijim! Neka srce moje bude čisto. Naoružaj me vjerom, ponosom, ljubavlju i dobrotom! Naoružaj me snagom, koja ulijeva nadu!

P. Doncoeur, DI

U današnjem svijetu ima suviše glumaca, a premalo muževa. Glumci se mogu unajmiti, primaju službe prodavajući se za slijepa obećanja. Karakteran čovjek ne živi u strahu pred mnoštvom, ne živi zbog javnog mnijenja, već iz svog vlastitog uvjerenja živi čvrst i nepokolebljiv. Nikome se tako ne predaje da bi pristao na zabludu i pokvarenost.

Danas i među katolicima ima suviše traženja laganog i udobnog kršćanstva, koga bi rado pokrili plaštem deset zapovijedi Božjih, u modernom shvaćanju — materijalističkom — smislu.

U tome nema rješenja niti za pojedinca, niti za cijeli Božji narod. Kristova istina nije na prodaju. Čak i mi, koji smo u njegovu imenu kršteni, ne smijemo biti na prodaju. Što više, naša je zadaća da budemo službenici istine, dobrote i ljubavi usred današnjega svijeta.

Svakog mlada čovjeka, pa izabrao bilo koje zvanje, mora prije svega prožimati volja da u sebi ostane vjeran, čvrst, nepokolebljiv. Da nikada ne stupi u službu pokvarene okoline, već u njoj mora živjeti tako da je popravi.

Mlad čovjek, koji bi razmislio o tim riječima i prihvatio ih kao zrelu odluku, postao bi ne samo čvrst karakter, već i spasilac mnogih.

MOĆ OKOLINE

Ako vidimo dalje nego što su vidjeli naši pređi, vidimo zato dalje, jer stojimo na njihovim ramenima.

Eddington

Da bismo bolje služili ljudima, moramo se katkada povući od njih.

A. Camus

Svaki čovjek koga susrećem, u nečem je viši od mene, i zato od svakoga nešto naučim.

Emerson

Nikada nemoj biti zadovoljan sa sobom!

Pravilo u Taizé

Danas se sve opravdava izrazom: to je ljudski. Nema zla kog ne bi opravdali tom formulom. Tako se označuje »ljudsko« ono što je najniže. Ponekad je to upravo životinjsko. Kakav jezik! Zar nije ljudsko upravo ono što ga dijeli od životinje? Ljudsko je: razum, srce, volja, savjest, svetost. To je ljudsko.

Saliège

Ne živimo osamljeni. Šteta da se ponekad, makar na kratko, ne maknemo od svijeta. Tako bi sigurnije našli sebe i ustanovili što smo. Zatim bi i u svijetu znali bolje živjeti.

S okolinom smo povezani svim nitima. Najzdravija okolina je dobra obitelj. Katkada svijet izvan obitelji nadvlada njezin utjecaj i tada nastaju velike krize, koje su ponekad početak propasti.

Ali i mlad čovjek mora biti toliko razuman da zna živjeti u okolini, pa čak i u pokvarenoj okolini. Ali samo pod uvjetom da ne bježi od svoje obitelji, da iskreno živi za svoje ideale i da zna biti toliko udaljen od okoline, da može presuditi što je u njoj dobro, a što loše.

Danas su zabrane i zapovijedi potpuno bezuspješna sredstva. Jedino je rješenje čvrst karakter, a ne »trstika koju vjetar ljulja«, već snažan za sebe i za druge. Takav će znati i u lošoj okolini ostati sebi vjeran, neće podleći lošim utjecajima i postat će pravi apostol u svojoj sredini. To je znak unutrašnje snage i nagovještaj muževne zrelosti. Tko se iz straha ili zbog traženja užitaka ili iz pretvaranja prepusti lošoj okolini, taj izgubi i ono što ima, i lako propadne. To se dakako dogodi da ne postane ono što bi bio, kad bi ostao vjeran sebi. Nema ništa žalosnije nego kad idealist postane kazališna lutka.

BITI KRŠĆANIN — UISTINU

Krist je najveći izvor duhovne snage, koju je čovjek ikada upoznao. Najplemenitiji je uzor svakome, koji sve hoće dati, a da ništa ne traži natrag. Krist nije samo vlasništvo kršćanstva, već i cijelog svijeta. Dok čitam Evanđelje, osjećam da sam kršćanin. Kad vidim da kršćani ratuju među sobom, da uništavaju kolonijalne narode, da piju alkohol, da uživaju droge, osjećam da ne živite po Kristu.

Gandhi

Dao sam se zatvoriti među četiri zida svoje nove slobode. Slobodan sam. Pripadam Bogu, a ne više samome sebi. A pripadati Njemu, to znači biti slobodan.

Toma Merton

Ne stidi se svoje vjere! Dvadeset stoljeća je već preživjela.

René Bazin

Samo nas jedan kucaj dijeli od vječnosti.

J. F. Powers

Kad bismo znali samo to da je čitavo nebo u našim prsima, da Vječni prebiva u nama, da nam svakog trenutka govori glas svemira: u šumu kiše, u ptičjem pjevu, u nekoliko umjetničkih poteza na papiru, u Bachovom preludiju . . ., morali bismo biti i gluhi i slijepi, a da to ne čujemo.

Julien Green

»Mama, ne zanima me takav život kakvog mi ti pripremaš. Tvoji biseri i tvoji automobili me ne zanimaju. U svemu si pogriješila i dosta sam vidio. Ne želim da me dohvati tvoja sudbina. Hvala za sve!« To pismo ostavio je mladi Taylor, kad je pobjegao od svoje majke, filmske zvijezde Elizabete Taylor, koja je živjela u velikom bogatstvu i raskoši.

Kao što moramo biti strpljivi sa sobom i svojim slabostima i ne smijemo pretjerivati u zahtjevima za sebe i za druge, tako moramo shvatiti Evanđelje i svoj osobni život vrlo ozbiljno. Velika je sablazan što je mi kršćani dajemo svojom neodgovornošću i svojim materijalizmom.

Isprazno je spoticati se o tuđe promašaje. Moramo stati pred sebe i upitati se: Što za mene znači Evanđelje, što za me znači Krist, što za me znači krštenje, milost i sva odgovornost koja dolazi uz to. Tek onda kad ja zaista budem kršćanin, moći ću i drugima pomoći da i oni budu pravi kršćani.

NEDOSTATAK VREMENA

Svi ljudi trče za vremenom. Hodaju zemljom bježeći, proganjani, smušeni, preopterećeni, ludi, nasilni, i nikada nikuda ne stignu, jer im nedostaje vremena. Ti, Gospodine, koji postojiš izvan vremena, podsmjehuješ nam se kad vidiš kako se s njime borimo. Ti se ne varaš kad ljudima dijeliš vrijeme. Svakome si dao toliko vremena koliko mu je potrebno da izvrši ono što Ti hoćeš. Ali vrijeme ne smijemo gubiti, ne smijemo ga tratiti, ne smijemo ga rasipati, jer vrijeme je dar kog nam Ti pripravljaš. Molim Te, udijeli mi milost da bih u vremenu, kog mi Ti daješ, savjesno izvršio što Ti želiš da izvršim.

Michel Quoist

Brižljivo gledajte kako ćete hodati, ne kao nerazumni, već kao mudri. Otkupite vrijeme, jer su dani zli. Zato ne budite ludi, već shvatite što je volja Gospodina.

Sv. Pavao

Dokle god budemo na zemlji, bit ćemo robovi vremena. Vrijeme nam je dano da usavršimo svoju osobnost, da je Krist otkupi za život vječni. Zato je pitanje vremena pitanje moje vječnosti.

Izgovor: nemam vremena, samo je bojažljiv bijeg. Svi imamo vremena, ali i jednak broj sati svakoga dana. Pitanje je samo u tome da li smo gospodari svoga vremena, ili još točnije, znamo li ga iskoristiti za ono što Bog od nas očekuje.

To su istine. Ali, na žalost, u svakodnevnom životu one tako malo znače. Umaramo se, točnije: puštamo da nas posao zamori, umaraju nas događaji, raspoloženja, lagodnosti i prezasićenost. Tako se naše vrijeme razbije na komadiće, a da posao ne završimo i na kraju dana nam ostane osjećaj, koga je već izrazio stari rimski mislilac klasičnim riječima: Diem perdidi — izgubio sam dan.

Ako se takvi dani redaju jedan za drugim i sastavljaju mjesece i godine, čovjek ostane praznih ruku unatoč tomu što je imao svoje vrijeme za to da s tim vremenom — naravno, uz snagu milosti — izgradi svoju vječnost.

Praktično ispitivanje savjesti: Imam li dnevni red? Da li ga se držim? Ne popuštam li lijenosti? Ne gubim li vrijeme isprazним, možda čak i besmislenim govorom? Radim li ono što smatram da je volja Božja? Jesam li zaista tamo gdje jesam, ili se nalazim tamo gdje nisam? Jesam li uvjeren da »age quod agis« (radi što radiš) pomaže, da sam gospodar vremena i da se njim dobro koristim?

SVAKI DAN IZNOVA

Ostat ćeš mlad, doklegod budeš prihvatljiv za dobro, lijepo, veliko, prihvatljiv za glas prirode, za čovjeka i Beskonačnoga. Ako će ikada tvoju dušu izjedati pesimizam i ako će te glodati cinizam, tada neka Bog bude milosrdan tvojoj duši, duši starca.

General Mac Artur

Ako svoju ljubav iskazuješ Bogu radom u štali lošije nego pjevanjem na koru, ne ljubiš ga ispravno.

Eckhart

Najljepši ambar na svijetu nikada nije žetvi dodao ni jednoga klasa.

Pierre Charles

Kad odnesu svjetiljku iz moje sobe, pretražim cijeli minuli dan. Zaustavim se kod svakog svoga rada, kod svake izgovorene riječi. Ništa ne sakrijem, ništa ne preskočim. Zašto bih se bojao susreta samo s jednim svojim djelom, kad sam sebi mogu reći: Nastoj da počneš iznova!

Seneca

Dugočasno, otupjelo čekanje je zaista staračka iznemoglost. Mlad, živ čovjek, nikada ne smije izgubiti povjerenje u sebe, ni nadu da može postati bolji.

Carpe diem! — Uhvati dan! — rekli su stari. Ako si i mlad, ova prastara izreka može postati i tvoje geslo. Šteta je svakoga dana, svakoga izgubljenoga sata. Ne treba uzeti u obzir baš najteži razlog: bit ćeš pozvan na odgovornost na sudnji dan. To će sigurno biti. Ali će biti časnije za tebe ako kao motiv za svoj rad uzmeš ljubav. Bog te ljubi i daje ti svaki dan kao djelić tvoga života zato da mu ga obogaćenog vratiš. Bogatoga, a ne praznoga!

Bit će loše, ako se naviknemo na tu misao, kao što se dijete navikne na majčine opomene. Radi se o nečem višem a ne o zapovijedi. Radi se o meni i mojoj osobnosti, koja može postati bogata ili ostati prazna.

Geslo svetaca, koji se nisu rodili već kao sveci, nego su se izgradili u svece, bilo je: Svaki dan iznova! Svaki dan s novim oduševljenjem, s novom spremnošću za samoodricanje, s novim žrtvovanjem. Samo tada će život biti lijep, ako svaki dan bude lijep i bogat!

4

ISKRENOST

»Teško vama, književnici i farizeji, licemjeri . . .« (Mt 23, 14).
»Vaš govor neka bude: da, da i ne, ne!«

Krist

Ružno je u umjetnosti što je nepošteno, izobličeno. Ružan je čovjek koji se smije bez razloga i nepotrebno se usiljeno vlada, koji se uznosi i nepotrebno oholi. Ružno je, jer je bez duše i bez istine, jer je lažljivo.

Rodin

Iskrenost je nešto tipično evanđeoskog. Zato Krist veli da ne može u nebesko kraljevstvo nitko tko ne postane kao dijete, dakle iskren.

Neiskrenost je znak osobne duševne bijede, šarlatanstva, kompleksa manje vrijednosti ili umišljenosti.

Kristu su se najviše opirali neiskreni ljudi. Cijelo je Evanđelje puno dobrote. Ni jedna ljudska podlost nije uplašila Krista i nije ga neraspoložila. Objasnio je: Došao sam da primim grešnike. Dakle, nije naš bitni problem što smo slabi. Ako u svojoj bijedi pružamo ruke k Bogu, nad nama postaje veće Božje milosrđe.

Krista je uznemirilo farizejstvo.

Otpor mladog naraštaja nosi na sebi mnoge znakove nezrelosti, a odlučno zahtijeva istinoljubivost, iskrenost. Zato upravo ta »kriza mladih« može opametiti svijet, skinuti masu neiskrenosti sa svoga lica.

Ali taj si posao mora obaviti svaki sam. Veliki obnovitelji najprije su u sebi proveli revoluciju. Klasičan primjer je Franjo Asiški. U svojoj »goloj iskrenosti« najprije se izvrgnuo smijehu »ljudima s maskom na licu«. Zatim je obnovio kršćansku Evropu i njegov je duh još i danas pun evanđeoske snage. Što može učiniti samo jedan čovjek zaista iskren!

Moje je osobno pitanje da li sam pred sobom, pred Bogom i pred ljudima iskren? To ne znači, da svoje srce nosim na rukama i svoju unutrašnjost razgaljujem na javnoj tržnici. Bolje je imati ruku na srcu, a mnogo što znamo zaviti u šutnju. Ako kažem da, mora biti da, te ako kažem ne, mora ostati ne.

A nisam li, možda, potreban snažne obnove samoga sebe?

SLOBODA

Sloboda je odgovornost. U tome je i razlog zašto se većina ljudi boji slobode.

Shaw

Slušati Boga, to je sloboda.

Seneca

Nije najgore zlo na svijetu u tome što su pokvarenjaci snažniji, već je nevolja u tome što su dobri popustljiviji.

Rolland

Ništa se bolje od nevezanosti ne suprotstavlja slobodi.

Kolping

Tko zaista ljubi istinu, prihvaća pouku i ponizan je.

Aleš Ušeničnik

Sloboda je danas problem, što više, problem je u poslušnosti. U biti je to moguće pitanje zrelosti ili nezrelosti. Ako, naime, osoba ne osjeća odgovornost, nije moguće uskladiti napetost između slobode i poslušnosti.

Ljudi bez unutrašnjeg sadržaja boje se slobode. Ako je i dobiju, ne znaju je ispravno iskoristiti. I težnja mnogih za savršenom neovisnošću znak je nedoraslosti. Dijete ili maloljetnik »opiru se«, jer se u njima javlja glas za slobodnim odlučivanjem, ali još nemaju muževnosti, koja bi zdravu težnju za slobodom znala uskladiti s poslušnošću.

Što se prije probudi osjećaj odgovornosti za sučovjeka, za zajedničko djelo, za velike zadatke obitelji ili društva, to prije se uzravnoteži njihanje između svojevoljnosti i ropske poslušnosti, jer je jedno i drugo loše i nedostojno čovjeka, kome je Bog kao najveći dar poklonio slobodu, a Krist ga je otkupio za »slobodu djece Božje«.

Dakle, nije problem u vanjštini, već je u unutrašnjosti čovjeka i taj si problem mora riješiti svaki sam. Budući je svjesna suodgovornost u svima: u predstojnicima na položajima i u podložnima, tada se uspješno započne rješavati problem slobode, kako u malom krugu zajednice, tako i u velikom svijetu.

I teškoće s autoritetom u samoj Crkvi, koje mnoge žaloste i plaše, dok druge guraju iz središta kršćanskog života, na kraju se rješavaju s tom odgovornošću i suodgovornošću za ogromne zadatke, pred kojima se danas Crkva nalazi. Tko do toga ne doraste, ostaje »veliko dijete«, ali i »teško dijete«.

SAŽETO VRIJEME

Govori samo ono što može koristiti tebi i drugima! Kloni se svakog ispraznog govorenja!

Franklin

Samo Tebe trebam. Moje srce to neprestano ponavlja. Sve želje, što su me noću i danju mučile, lažne su i isprazne do temelja. Kao noć, što u žalosnom mraku krije želju za svjetlom, tako i u dubini moje unutrašnjosti odjekuje krik: Trebam Te, samo Tebe trebam, o Bože!

Rabindranath Tagore

Kako dobro vidimo dužnosti drugih!

René Bazin

Svatko je jednom iskusio da se katkada u jednom danu može učiniti isto toliko koliko u tri dana. To ovisi o nama.

Sigurno je da za dobro korištenje vremenom, ili drukčije rečeno, za sabran, uspješan rad treba imati zdravlje i prikladne uvjete u okolini. Ali u biti, zavisi o našoj unutrašnjosti koliko ćemo znati dobro ili loše upotrijebiti vrijeme.

Samo onaj tko je sabran i već izjutra razmišlja o svome radu, predano ga se laća, samo taj može biti gospodar vremena i rada. Besmisleno trčkaranje od posla do posla, prebacivanje knjiga i bilježnica, traženje novih poslova i trošenje vremena besmislenim brbljanjem, to nije samo gubljenje vremena, već i upropaštavanje svoje osobnosti. Čovjek postaje kao javna tržnica, gdje se sve donosi, te sve razbacano leži, i nigdje nema mira da se povuče u sebe, da bude sabran.

U tom pogledu čovjeku je velika pomoć sabranost u Bogu. Ako mi ne izgleda sve kao neka udaljena sjena, već mi je bliska i živa stvarnost Bog, zvanje, život, vrijeme, vječnost, moja duša, i tad ću znati između tih realnosti uskladiti sebe i svoje vrijeme. Zato mi jutarnja sabranost, koja jest ili će biti početak dana, udara osnovne akorde dana. Ako sam pred Bogom razmislio o svom danu, ako sam ga pred Njim rasporedio i Njemu ga posvetio, tada je sigurno da se neću nepripremljen prihvaćati posla, da neću raditi bez reda. Jutarnja sabranost, pa trajala samo pet minuta, sabranost u Božjoj blizini, sprečava da isjeckam vrijeme i na večer utvrdim kako mi je dan isprazno prošao i kako sam i ja ostao prazan.

To nisu govorničke fraze, to je iskustvo ljudi koji su znali ne samo živjeti u vremenu već ga i upotrijebiti tako da su postali snažne osobnosti.

PREZASIĆENOST

Između osamnaeste i dvadesete godine život nalikuje trgu, na kojem kupujemo vrednote, ali ne novcem, već radom. Većina ljudi ništa ne kupi.

Malraux

Ako želiš vidjeti što je u tebi, radi!

Goethe

Ako su ideali i oduševljenje iskreni, to se ne očituje u trenucima pobjede, već u svakodnevnom životu. Ozbiljnost se ne otkriva u plemenitim odlukama, već u svakodnevnom dobrom djelu.

Romano Guardini

Lakše je biti junak u jednoj minuti ili u jednom satu, nego svakodnevni život podnositi u tihom junaštvu. Uzmite na sebe život u tom jednoličnom radu, za kojeg vas nitko neće pohvaliti, u kom nitko neće opaziti junaštva, kojim ni kod koga nećete pobuditi zanimanje. Tko podnosi sivu svagdašnjicu i kod svega toga ostane čovjek, istinski je junak.

Dostojevski

Mnogo lijepa čovjek započne, za mnogo toga se oduševi. Mnogi postanu sveci samo za jedan dan. Ali ta »svetost« je u čežnjama, sanjama, a možda čak i u utvarama. No majstor se dokazuje u sitnu, nevidljivu, svakodnevnom radu.

Što je mladu čovjeku bliže nego li da se »iskaže«. Sakrivenim, ponekad i teškim radom ne možeš se iskazati ni pred kim, osim pred svojom savješću i pred Bogom. Ali upravo je u tome veličina čovjeka. Bog nam nije dao samo blagdane da u njima kujemo svoja nebesa. Bog nam je prije svega dao vrijeme radnih dana. Da nam posao ne postane dosadan, da ne utonemo u prezasićenost, moramo u sebi imati snagu duha, snagu volje, više nego obično oduševljenje.

Kako je to teško dokazati mladu čovjeku, svjedoče dobri i najbolji mladići i djevojke.

Sve ostane »propovijed« roditelja i drugih odgojitelja, sve postane dosadno i čovjek se svega prezasiti. Tako ne ostane ništa drugo nego samo jedno veliko dosađivanje, koje osakati i one mlade snage što su obećavale da će iz njih jednom nastati pravi snažan čovjek, ne samo za sebe već i za druge.

Zašto ne bih jednom sam sa sobom u samoći razgovarao i istinski se zapitao: Kakav je moj običan dan? O tome zavisi što ćeš postati.

FARIZEJI

Jao vama, pismoznanci i farizeji! Licemjeri! Namirujete desetinu od metvice i kopra i kima, a propuštate najvažnije u Zakonu: pravednost, milosrđe, vjernost. Jao vama, pismoznanci i farizeji! Licemjeri! Čistite čašu i zdjelu izvana, a iznutra su pune grabeža i pohlepe. Jao vama, pismoznanci i farizeji! Licemjeri! Nalik ste na obijeljene grobove. Izvana izgledaju lijepi, a iznutra su puni svakojake nečistoće (Mt 23, 24—28).

Krist

Prije svega nastoj ozdraviti od strašne bolesti, koja se poput dosadne muhe to više vraća što je više tjeraš. Pokušaj se osloboditi brige kako da se pokažeš pred drugima. Brini se samo o tome kakav si pred Bogom i kakvo mišljenje o tebi ima Bog!

Kierkeggard

Cijelo je Evanđelje puno dobrote i milosrđa. Kako se Krist nadvija nad ljudskom bijedom! Prima grešnicu, ide u goste ozloglašenom cariniku, prima prigovore zbog neopisivoga razumijevanja za ljudske slaboće. Pred jednom vrstom ljudi i u Kristu zavrije sveta srdžba — pred farizejima.

Rod farizeja sigurno neće izumrijeti do posljednjega dana. U kršćanskim redovima ima farizeja, koji su tisućama i tisućama zapreka na putu prema Bogu. Iskrivljeno kršćanstvo je jedna od najvećih mrlja na Crkvi. Zračila ta iskrivljenost iz svećenika ili laika, učinak je uvijek isti.

Indijski vođa Gandhi zgražao se nad iskrivljenim Evanđeljem, kakvog proživljavaju evropsko i američko kršćansko društvo. Krist je predbacio farizejima: Sami ne ulazite, a drugima priječite. Naime, u Kraljevstvo Božje.

Ne radi se o zgražanju i osuđivanju. Sam moram stupiti pred čisto Evanđelje i upitati se: Nisam li i ja farizej, lažac, čovjek s dva lica? Možda me je uhvatio strah pred ljudima i imam samo jednu brigu, da im pokažem lijepo lice. Moje misli, osjećaji, htijenje i nakane su, međutim, potpuno drukčije. Biskup Sheen tvrdi čak i ovo: Biti prijazan iz straha da nas drugi ne bi smatrali neljubaznim, to nije prava ljubaznost, nego više sakriven oblik sebičnosti.

Gdje je, dakle, rješenje? Samo u dosljednoj istinoljubivosti. To ipak ne znači da kao prodavači na tržnici otkrijemo svoju unutrašnjost, već da živimo pred Bogom i u svojim slabostima i u svojim grijesima. Samo će tada u nama s vremenom umrijeti naša neiskrenost.

GOSPODAR RADA

Gospodari svoga rada možemo biti samo toliko koliko smo gospodari svoga života.

François Mauriac

Pobijedi samoga sebe i svijet će ti ležati pod nogama.

Sv. Augustin

Premorenost, zaplašenost, prezasićenost i tupost često puta su plod neuredna života. Sve u svemu, to je nužna posljedica unutrašnje nesređenosti. Ako čovjek u sebi nije sabran, »priseban«, ne može svladati svoj posao.

Neki ljudi mnogo »rade«, ali možda još više govore o svom radu i jadikuju nad sudbinom svoga života. A u zbilji se besciljno i bezvoljno predaju trenutnim raspoloženjima, dok istodobno imaju osjećaj da ih rad proganja i umara. Nemaju ni snage, ni poštenih uspjeha.

Drugi su mirni, imaju mnogo posla, ali malo rade, a nitko ne opaža da im je posao težak. Najmanje se tuže na činjenicu da imaju mnogo posla. Njihova je unutrašnjost usklađena. Rasporedili su vrijeme i posao. Drže se staroga gesla: age quod agis — radi što radiš! Tako je svaki rad mirno i dobro obavljen i ne treba ga popravljati. Jedan za drugim redaju se poslovi, koji su na dnevnom redu. Predviđaju svoje zadatke, te ih pravodobno stave u svoj dnevni program. Zato ne kasne, ne dolaze nespremni na posao, a iznad svega u sebi nose mir i zadovoljstvo.

Divili su se sv. Vinku, koji je bez sumnje bio jedan od najvećih radnika. Imao je vrlo mnogo različitih poslova. I nikada mu se nikuda nije žurilo. Tajna njegovog mira i uspjeha bila je u tome da je služio Bogu, a cijelom svom radu dao je dubok smisao u pravilu: Ne radimo toliko zbog toga da dovršimo posao, već više zbog toga da preko rada nađemo dodir s Bogom. To je pravi misterij rada. Bez sumnje, vrhunac, kojeg čovjek može dostići svojim radom.

Treba samoga sebe uzeti u ruke i to ne samo jednom. S vremenom čovjek u sebi ostvari snagu da umiri sebe i uskladi svoj posao. Ako je još k tome dodana vrhunska misao: Bog, tada je problem u biti riješen. Čudnovata je svijest da vladaš sobom i svojim radom. I konačno, takav čovjek ima neminovno pravo da se raduje nad uspjehom. Za toliku dobrobit vrijedi temeljito pregledati sebe i prije svega u svojoj unutrašnjosti načiniti red.

PRED PROBLEMIMA

Božje kraljevstvo trpi silu i samo ga silnici otimaju.

Krist

Jačajte mišice, ne samo tjelesnih udova, već i srca i duha.

Johannes Adam

Mnogi mladi ljudi misle da su prirodni, ako su neodgojeni i neotesani.

La Rochefoucauld

Imajte ipak više hrabrosti da se dadete pomaknuti, dignuti i oduševiti se za nešto veliko!

Goethe

Problemi nisu zato da pred njima bježimo ili pod njima padamo, već da ih rješavamo i tako se u sebi uzdižemo. Čovjek cijeloga života sazrijeva, ali svakako najviše u mladosti.

Mnogo zavisi o prirodi čovjeka. Različiti značajevi različito se ponašaju pred zaprekama: melankolik jadikuje, sangvinik preskače zapreku, kolerik je satre, flegmatik je zaobiđe. Ali bio kakav god čovjekov značaj, nikada nije izrazito čist, već je uvijek mješavina mnogih elemenata. Dakle, radilo se o čovjeku ne znam kakvog karaktera, svaki se mora osposobiti za život. I u životu je bitno da se susrećemo s problemima i s teškoćama, te ih moramo rješavati i nadvladati. Karakteristika slabića ili moderno rečeno »polučovjeka« jest da neprestano samo bježi. Čim je na pomolu teškoća, već je stvorena odluka: sve ću napustiti. Koliko se slabića brzo oduševi za neku stvar! A oduševljenje je kratkotrajno, jer ničega nema što nije združeno s problemima i teškoćama. Slabić klone pri prvoj poteškoći. Nema kičme, nema učvršćene volje, razmažen je, možda sebičan i suviše osjetljiv, zato sustane kod prve kušnje ili poteškoće.

Svaki je čovjek smjesa svjetla i tame, dobrote i slabosti, snage i nježnosti. Ali tko hoće — ne samo da izdaleka želi — postati prava osobnost, mora se priviknuti na suočenje s problemima. To je svagdanji kruh velikih muževa, stvaraoca, idealista.

Štogod želiš postati ili ćeš postati u životu, moraš se uhvatiti u koštac s mnogim problemima. Toga te ni pobožnost neće osloboditi. Jer, »pobožni cmizdravci« nisu za Kraljevstvo Božje. Potrebni su muževi!

BLAGO KROTKIMA

Učite se od mene, jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete mir svojim dušama... Blago krotkima, jer će naslijediti zemlju.
Krist

Nikada nije velik onaj koji druge uza se ponizuje.
Seume

Što smo mi bolji, to će i ljudi oko nas biti bolji.
Rothe

Krist nije osvajao snagom, već velikom poniznošću. Umišljeni, teatralni karakteri, koji se u svojoj ozbiljnosti ne trude za evanđeosku poniznost, nikada ne mogu postati pravi apostoli.

Franjo Asiški je to shvatio. Njegova je pjesma njegov životni program. Još i danas može biti program svim apostolima. Ostat će vjekovječna, jer je sva evanđeoska:

Gospodine, učini iz mene oruđe mira;
gdje je mržnja, daj da donesem ljubav,
gdje je uvreda, daj da nosim oproštenje,
gdje je nesloga, daj da unosim slogu,
gdje je sumnja, daj da donesem vjeru,
gdje je zabluda, daj da donesem istinu,
gdje je očaj, daj da donesem nadu,
gdje je žalost, daj da donesem radost,
gdje je tama, daj da postavim svjetlo.
Gospodine, daj da tješim više nego što tražim utjehu,
daj da razumijem bolje nego što tražim razumijevanje,
daj da ljubim više nego što očekujem ljubav.

Za krutost današnjeg vremena to su nerazumljive riječi. Ali kad bi u svakom narodu bilo nekoliko tisuća, koji bi upravo tu pjesmu uzeli za svoj životni program, mogli bismo se čvrsto nadati da dolazi doba čudesnog kršćanskog preporoda. Ali ako ne bude krotkih, poniznih apostola, tada će sve koncilsko i pokoncilsko pisanje ostati samo ogromno brdo ispisanoga papira.

Zar ne bih ja za svoj svakodnevni program mogao uzeti samo po jedan redak te pjesme?!

TAJNA ŠUTNJE

Krist je šutio i ništa nije odgovorio (Mt 26, 63).

Šutjeti o sebi — to je poniznost,
šutjeti o pogreškama drugih — to je ljubaznost,
šutjeti na nekorisne riječi — to je pokora,
šutjeti u pravo vrijeme i na pravom mjestu — to je mudrost,
šutjeti pod križem — to je junaštvo.
Sv. Franjo Asiški

Prije nego što si izrekao riječ, ti si njezin gospodar, a kasnije riječ postane tvoj gospodar.
Arapska mudrost

Najljepše je ono što se događa u tišini. Ako mislimo samo na najveće događaje: utjelovljenje, skroviti život Isusov, velika djela svetaca. Još uvijek vrijedi riječ sv. Vinka: U buci nema Boga.

Tišina je potrebna i u osobnom životu. Samo onaj tko je sposoban za šutnju u samome sebi, može otkriti svoj unutrašnji svijet i svoj pravi sadržaj. Ne može se graditi čvrst karakter, ako ne otkrijemo samoga sebe, svoj pravi sadržaj.

Šutnja nam je neizbježno potrebna i u obiteljskom i društvenom životu. Naš je kršćanski moral često puta zamršen. Osuđujemo grijehe protiv sjetilnosti, a mirno puštamo i kao nešto normalno prihvaćamo grijehe jezika: ogovaranje, klevetu, grubost, vrijeđanje, a katkada pravo mučenje. Jasno nam je da grijeh ima kraja. Ako netko svojom riječju oduzme najdragocjenije među naravnim darovima, dobro ime bližnjemu, uopće se ne uznemirujemo. Ako netko ubija, ljudi se zgražaju. Ako pak u vlastitoj kući grubost onih koji svake nedjelje prisustvuju kod sv. Mise, uništava život drugome, to je nešto sasvim »normalno«.

Nemoguće je precrtati ljubav u Evanđelju, jer ne bi više ništa ostalo, zato treba radi zajedničkog života u obitelji, u društvu, u svakoj zajednici, odrediti sebi kao svakodnevnu pokoru — šutnju. Samo iz šutnje niču riječi dobrote, koje su često puta veća utjeha sučovjeku nego komad kruha bijednome.

LJETNI PRAZNICI

Blažena Gospo, pogledaj ponekad svoje galamdžije i neobuzdanu odraslu djecu, koji za vrijeme ljetnih praznika dolaze k Tebi, kao uvijek mladoj Majci, punoj razumijevanja!

Kraljice naših šesnaestih ili osamnaestih godina, dobro znaš da nas naše vjetrogonstvo i ludovanje ne smiju odvesti na krivi put. Znaš da iza naših riječi i naših nastupa stoji najskriveniji kutak našega bića. U tom skrovitom svetištu odvija se drama vječnosti, u njemu se jedan za drugim poput valova redaju čudnovati utisci koji nas zovu k visokim idealima, i odmah se zatim to svetište ispunja lakoumnim zvukovima strasti, koji nas vuku u dubine zla.

Fernand Lelotte

Ili jeli ili pili, sve radite na slavu Božju.

Sv. Pavao

Postoje tajne između neba i zemlje. A tajna sviju tajni jest čovjek: raspet između zemaljskog i Božjeg svijeta.

Zato nije pitanje rasta, školske godine ili ljetnih praznika samo pitanje vanjske discipline. To je »nužno zlo«, jer smo naime slabi, a za zajedničko djelo i za zajednički uspjeh potreban je sređen život, jer je nužno povezan s disciplinom. A ona nije nikada sama sebi svrha.

I samodisciplina, bez koje nema kršćanina, samo je sredstvo. Radi se o tome da nismo robovi, da smo iz dana u dan slobodniji, slobodniji u svojoj unutrašnjosti, slobodni, kao slobodna djeca Božja.

Zato je vrijeme ljetnih praznika divno sredstvo za vlastito uzdignuće. To je i vrijeme kad se lako posrne i doživi nesreća. Ako mi je disciplina pod školskom godinom bila samo jaram i nisam je kao slobodan čovjek prihvatio s uvjerenjem da mi je potrebna, tada se može dogoditi da me za vrijeme ljetnih praznika pogrešno shvaćena sloboda učini robom vlastitih strasti ili pokvarene okoline ili jednostavno postanem lutka u rukama modernoga svijeta.

Zato moramo tražiti svoj unutrašnji sadržaj, otkrivati ljepotu Božjega života i ljepotu prirode. Posvuda se nalaze tragovi Božjih stopa. Ako po njima koracam, moji ljetni praznici bit će za mene sunčani i bogati.

ZAHVALNOST

Svakoga dana mi bezbroj nepoznatih ljudi priprema sreću za sutrašnji dan i za sve slijedeće dane. Mnoštvo radnika, inžinjera, istraživača brine se o mojim potrebama: rudaru dugujem ugljen za prošlu zimu i kemičaru za lijek, koji će mi kroz nekoliko mjeseci biti potreban. Zahvalnost dugujem ovima i tolikim drugima počevši od staroga seljaka koji se brine da zemlja donese svoj rod, pa sve do radnika koji izrađuje lopticu za tenis... Dugujem im poštovanje, pa bio rad njihovih ruku još ne znam kako skroman. Ta dužan sam još više: moram darovati svoj vlastiti rad danas ili kasnije, da bi ljudi bili još više braća, jer ću raditi za njih.

Gospodine, daj mi osjećajno srce, koje će dobro paziti na izraze zahvalnosti. Ali često zaboravljam da se zahvalim Tebi, Gospodine. Koliko puta me uvečer nađeš među devetoricom gubavaca, koji Ti se nisu došli zahvaliti.

Fernand Lelotte

... i budite zahvalni!

Sv. Pavao

Ponekad je negdje duboko u zemlji zakopana zahvalnost. Toliko puta inače »kulturni« mladi ljudi ne znaju reći »hvala«, ni majci za kruh, ni ocu za odjeću i troškove školovanja, ni učitelju. A znak je kulture srca, ako iskreno znam biti zahvalan.

Ako ne znamo biti ljudima zahvalni, kako ćemo biti zahvalni Bogu? A ipak je svaki naš trenutak ovisan o Njegovoj dobrohotnoj ruci. Taj bi se trenutak pretvorio u ništa, kad nam Njegova dobrota ne bi svakoga trena poklanjala milost postojanja. Koliko ima slijepih — a mi vidimo, koliko je gluhih — a mi čujemo, koliko je u nesrećama osakaćenih — a mi imamo zdravo tijelo, koliko je nesposobnih za učenje — a ti možeš studirati, koliki nemaju svagdanjega kruha — a ti, možda, imaš previše, koliko ih ne može u škole, a željni su znanja — a ti imaš sve na tanjuru i možda čak s negodovanjem sve primaš, koliko ih trpi tražeći istinu — a ti je imaš u Kristu. Koliko ih traži odrješenje — a ti samo ispružiš ruke i nad tobom je Božje milosrđe i Božja milost. Zar nije to razlog da svaki dan na koljenima i sa suzama ispovijedamo: Hvala Ti, moj Bože!

Ako nismo sposobni čovjeku reći iskreno »hvala«, te se uopće ne sjetimo da Bogu iz dana u dan zahvaljujemo, to znači da je u nama umrlo nešto lijepo i sveto. Bog zna da li će još ikada oživjeti?...

MODA

Često puta promatram mlade ljude u njihovim čudnovatim odijelima i razbarušene kose. I pitam se što ti ljudi nose u srcu? Čujem kako viču: »Ne ratujte više među sobom! Radije se ljubite!« A zar mislite da time što žive pod mostovima ili u napuštenim kućama, što se ne peru i što uživaju droge, mogu zaustaviti ratove? Kakve veze s ljubavlju ima sva ta komedija.

Slikar Marc Chagall

Žalosno doba, u kojem je teže razbiti predrasude nego atom.

Albert Einstein

Želiš li ispravno vladati, ne smiješ nikada zaboraviti tko si i što si. Bolje: tko i što nisi.

Maggy Rouff

Diktatura mode je sve nasilnija. I ako se tko boji da ne zaostane ni korak iza nje, postane njezin pravi rob.

Gledano iznutra, odjeća nije bitna. Veličina čovjeka nije u odjeći, ne u vanjštini, ne u zastarjeloj ili najnovijoj modi, već u čovjekovoj dubini. A ipak je cijela vanjština odraz unutrašnjosti. Ako čovjek nema poštenja prema sebi, niti prema ljudskom dostojanstvu, ako nema kulture ni osjećaja za bližnjega, tada ni vanjštinom to ne može izraziti. Zato i vanjština, pa i odjeća imaju svoje značenje.

Svaki čovjek živi u okolini, ali i okolina ima vanjštinom svoj način izražavanja ozbiljnosti, plemenitosti, obzira. Taj se način razlikuje na raznim stranama svijeta, u Novoj Gvineji, Evropi i u Americi.

O čemu se zapravo radi? Radi se o traženju. Još bolje, radi se o tome da ne postanemo robovi mode. Čija je sva briga usredotočena samo na to da se neprestano oblači po najnovijoj modi, već je uhvaćen u zamku. Tko svojom vanjštinom želi izazvati pozornost, pa bila to pretjerana neurednost, hotimična površnost ili opet pretjerana želja da se pojavi među ljudima kao »ljepotan«, taj postane rob mode. Ili će ići za onima o kojima govori stari umjetnik Chagall, ili će u »klasičnoj« modi pretjerivati do te mjere da će se opet isticati u svojoj okolini i svojom vanjštinom izazivati pozornost.

Jednostavna ljepota je puna dostojanstva, odraz je osobne skromnosti i plemenitosti. Sve traženo je samo znak da prazna osoba treba kulise i maske, kojima bi se »iskazala« pred ljudima.

Odjeća ne čini čovjeka, već čovjek u odjeći predstavlja samoga sebe.

SPORT

Zdrav duh u zdravu tijelu.

Geslo grčkoga odgoja

Pravi će igrač pobijediti protivnika, ali će ujedno s njime i suosjećati i s njime želi ostvariti snažnu, lijepu, ozbiljnu i ujedno veselu igru. Više nego pobjeda vrijedi lijepa igra.

Romano Guardini

Mi moramo voditi sport, a ne da sport nas vodi.

Willi Daume

Čast sportaša nije u brojnim pobjedama, već je to vlastita pobjeda nad nesportskim vladanjem.

Ernst Fuhey

Mnogo je napisano o sportu. Čak je i sv. Pavao povezao svoju misao sa sportom, govoreći da se svi moramo natjecati u svetoj trci, ali tako da sigurno primimo vijenac pobjede.

Sport ima više ciljeva: razonoda, vježbanje za jačanje tijela da ostane pokretno i zdravo, vježba u svladavanju samoga sebe, učvršćivanje volje, gajenje osjećaja zajedništva, izgrađivanje poštovanja i bratske ljubavi i — na kraju krajeva — sport je i služba Bogu, ukoliko imamo čistu nakanu.

Razmisli o molitvi što je napisana na vratima sandrighamskog grada:

Uči me, Gospodine, da poštujem sportska pravila.

Uči me da ostanem miran, da ne tugujem, ako sve ne bude išlo glatko.

Pomozi mi da znam dijeliti iskrenost od hvalisanja.

Ne dopusti da bih dijelio ili slušao prazne hvale.

Nauči me pobjeđivati, ako za to imadnem snage.

Ako ne mogu pobijediti, tada napose usliši moju molitvu da mogu poraz dostojanstveno podnijeti.

Ako sport ne odgaja plemenitost, onda to nije sport. Ako se promijeni u strast i vodi u krutost, prepirku, mržnju, ili čak u tučnjavu, tada postane odgojitelj loših karaktera i na kraju kriminalaca. Samo plemeniti sport može uzgajati plemenite ljude. I samo takav sport dostigne svoje značenje. Postane ozbiljna razonoda, izvor veselja, tjelesne snage, snažne volje i iskrenog drugarstva. Takav je sport potreban i koristan mladu čovjeku i na svoj način vodi ga k Bogu. Treba izabrati: ili sam slobodan gospodar sporta i pravilno ga znam upotrebljavati, ili pak postajem rob sporta.

SPORTAŠEVO ISPITIVANJE SAVJESTI

Svakog trenutka mislim na Boga. Molim ga neka mi da snage da izvršim svoju dužnost prema klubu, prema suigračima. Molim ga da mi pomogne da mirno podnesem kad me protivni igrač nesportski zaustavi.

Pelé

Meni je sport hoby. Hoby, koji me za života naučio gubiti i pobjeđivati. Plivanje je najzdraviji sport, najpoštenija borba, koja pokazuje prolaznost života, a i žrtve koje donosi život. To je nauka za život.

Ana Boban

Kad je slavni Pelé zabio svoj tisućiti gol, izjavio je: »Kad se lopta našla u mreži, mislio sam na djecu po cijelom svijetu, koja trpe glad.«

Da se čovjek u sportu može uzdignuti do snažne osobnosti i visokih ideala, tada treba sport ozbiljno shvaćati, pa bio to profesionalac ili amater koji se sportom bavi iz hobya. I u sportu se traži cijeloga čovjeka. I zato je potrebno da svaki tko voli sport češće ispituje svoju savjest. Jesam li slobodan u sportu ili sam rob, na primjer rob nogometa?

Da li moja sportska igra donosi meni i drugima veselje, odmor, duhovni užitak i tjelesnu okrepu?

Znadem li šutjeti kad sudac dosudi drukčije nego što sam očekivao?

Znadem li biti strpljiv, ako se protivnik ili suigrač zaboravi?

Da li sam pristojan u govoru i onda kad je igra najnapetija, a naročito kad je postala teška i ružna?

Ako pobijedim, da li znam biti skroman i ne tražim pohvale?

Ako izgubim, znam li protivniku iskreno stisnuti ruku i čestitati mu bez ogorčenja?

Postajemo li mi suigrači sve veći prijatelji? Ili poslije svake igre nastane prepirka, zamjeranje, mržnja?

Da li je sport učvrstio moju volju, da li se i u drugim stvarima znam odricati? Da li i u običnom životu, naročito kod kuće, znam biti ljubazan, strpljiv, uslužan? Da li me sport približio Bogu, ili me udaljio od molitve, sakramentalnog života, unutrašnje sabranosti?

Jesam li sportom postao plemenitiji čovjek, koji ne misli na sebe, već želiš živjeti za druge?

KNJIGA

Ako se mlad čovjek oduševljava za čitanje knjiga, uvodimo ga u ozbiljnu duhovnu avanturu.

Jacques Maritain

Pero u prljavim rukama najoštriji je mač, najgori otrov. Njime je moguće uništiti narod, čitavo stoljeće.

Veuillot

Knjiga bi morala biti svakom pismenom čovjeku, naročito naobraženom, pratilac cijeloga života.

Ima knjiga koje oplemenjuju, ali postoje i knjige koje iskvaruju. »Zavodnik je bila knjiga«, Danteu priznaje Francesca da Rimini i njezin ljubimac. Koliko je mladih ljudi kroz knjigu izgubilo vjeru ili poštenje, ili najčešće oboje. A koliko je ljudi uz dobru knjigu našlo put k Bogu ili do junačke žrtve za bližnjega.

Zaista: put u pustolovinu je za svakog mlada čovjeka, koji je krenuo u svijet literature. Potreban mu je vodič i polagano treba sazrijevati tako da će sam znati odijeliti zrnje od pljeve i da će sam imati toliko snage da odloži knjigu, ako nasluti da mu škodi. Time će ne samo steći široku naobrazbu, već će dobiti i moralnu snagu za sav život.

Crkva je ukinula index na temelju kojega je prošlim generacijama zabranjivala čitanje knjiga koje su u ono vrijeme bile opasne za vjeru i moral. Time nije htjela reći da sada sve možemo čitati. Čak upozorava na pojedina djela, koja mogu biti opasna, ako ih ne čitamo suzdržano. Svaki čovjek sam mora biti dovoljno iskren da prosudi da li je može ili ne može čitati. Postoji i razlika: netko može više podnijeti nego drugi. Zato nema šablonske upute. Uz iskrenost potrebna je i odlučnost. Najopasnije je da čovjek vara i uspavljuje samoga sebe. To je pravi učinak »slatkoga otrova«, koji je toliko puta namjerno prosut u lijepoj posudi umjetničke riječi.

Odgovarat ćemo za svaku riječ, napose za ono što smo čitali. Ako smo sebi u tom pitanju ucrtali jasne smjernice, knjige će nam biti prijateljice, uz koje ćemo se duhovno obogatiti.

UMIŠLJENOST

Tko se uzvisuje, ponizit će se.

Krist

Kad bi svi svirali prvu violinu, nikada ne bismo imali orkestar.

Schumann

Tko druge kraj sebe ponizuje, nikada nije velik.

Seume

Ništa toliko ne odrazuje karakter koliko umišljenost. Ljudi podnesu mnoge ljudske slaboće, ali ih umišljenost jako odbija, a napose mlada čovjeka. Umišljenost nije samo u rječitoj hvalisavosti o samome sebi i u ponižavanju drugih, već se ona i nehotice otkriva u ponašanju, u odjeći, pa čak i u raščupanoj kosi.

Krist nije rekao: učite od mene jer sam mudar, jer sam učen, jer stvaram čuda, nego je rekao potpuno iznenađujuće: Učite od mene, jer sam krotka i ponizna srca.

Ponizna srca! To znači: vidjeti i priznati svu istinu o sebi. Najgore je što umišljenik tu istinu ne vidi. Ali ako je vidi, pokušava iz nekog osjećaja manje vrijednosti, koji se ponekad pretvori i u bolest, sebe učiniti većim nego što jest. To rađa neiskrena, umišljena čovjeka.

Nije lako sići s prijestolja preuzetnosti u jednostavnu poniznost. Treba hrabrosti da samoga sebe prostudiraš i dobro progledaš. Zatim ti treba dvostruke hrabrosti da počneš sebe iznova izgrađivati. A možda ti je potrebna i trostruka hrabrost da u tom obrađivanju samoga sebe i ustraješ. Potreban je stalan nadzor, stalne odluke i neprestano vježbanje.

Jednako kao i u sportu. Izvanjska skromnost može postati istinita i trajna samo onda ako se duboko u duši krije prava poniznost. Ponizna srca, to znači biti pravi Krist.

Za početak je već ta misao ljekovita. Moram odbaciti društvenu manu koja me priječi da uistinu mognem postati apostol drugima. Naime umišljenici nose u sebi nešto što ubija apostolski utjecaj, kojeg bi mogli vršiti svojim sposobnostima.

Čovjek je velik kad je u svojoj biti jednostavan i ponizan.

SMIJEH

Mnogi se smijehom izdaju i otkrivaju svoju unutrašnjost i tajnovitost. Smijeh traži poštenje, a smijeh većine ljudi je namješten, zloban. Mnoge i mnoge ne možeš prepoznati, ali kad se od srca nasmiju, vidiš ih kao na dlanu. Ako nekoga želite upoznati, vidjeti mu dušu, tada ga promatrajte: ne kako šuti, govori ili plače, ili čak kako se oduševljava za velike ideje, već ga promatrajte kako se smije. Ako je smijeh dobar, čovjek je dobar. Ako vam se čovjek u svom smijehu čini smiješan, budite uvjereni da nema osobnog dostojanstva, ili da ga ima vrlo malo.

Dostojevski

Ljudi vole čest smijeh, ali ne podnose nerazuman smijeh. Radost bez dostojanstva je vrlo neugodna riječ.

Chesterton

Čovjek je iskren u igri i u smijehu. Drukčije rečeno, tada se pokaže što je. Lice je već samo po sebi ogledalo duše. Treba samo znati čitati što je zacrtano u očima, potezima lica, na usnama, a prije svega u smijehu i smiješku.

A zašto ružno lice ipak privlači sveca? Jer je u njemu razlivena dobrota i plemenitost. Mir, duhovni svijet, Božja blizina odsijevaju iz lica, koje se »preoblikovalo« u dubini moltive, u dobroti srca, gotovo u neprestanoj Božjoj nazočnosti. Zato lice produhovljena čovjeka nikada uistinu nije ružno, iako po prirodi nema na sebi lijepih crta.

Postoji, dakle, nešto više od »lijepa lica«. Treba imati nešto više nego li što su sredstva za uljepšavanje. Najdugotrajnija je, zaista, vječna kozmetika, a to je čista savjest, iskrena molitva, život pred Bogom, idealan Božji svijet u duši, nesebična ljubav. Samo ta kozmetika daje licu vječan sjaj i neopisivo dobar smiješak. Zaista: kao odraz Božjega osmijeha.

Umjesto »radost u Duhu Svetom« mogli bismo reći »smiješak u Duhu Svetom«. Koliki bi blagoslov bio za ljude, kad bi pobijedio takav osmijeh!

BOSE NOGE

Lisice imaju jazbine i ptice nebeske gnijezda, a Sin čovječji nema gdje bi glavu naslonio (Mt 8, 20). Blago siromašnima duhom.

Krist

Korijen svega zla je lakomost (1 Tim 6, 10).

Sv. Pavao

Nema toga što nije u stanju učiniti čovjek koga goni pohlepa. Nema tako velika, nečuvena i strašna zločina, koga ne bi mogao počiniti čovjek, tjeran koristoljubljem. To je sjeme i korijen svega zla. Ne tražite drugog uzroka. On je tu.

Vinko Paulski

Najveći reformatori bili su obilježeni siromaštvom. Pa iako su nešto i imali, nisu bili vezani za zemaljska dobra, već su sve upotrijebili za »Kraljevstvo Božje«, bili su »siromašni duhom«. Najveći među njima sigurno je Franjo Asiški, nedvojbeno poslije Krista, najveći revolucionar. Pa i danas »bose noge«, to istinsko siromaštvo, imaju budućnost.

Crkva je na Koncilu bila toga svjesna, te je napose među svećenike ubacila poziv: siromaštvo, da postanemo apostoli siromašnih. Zato je danas posebno pravo svakog apostola raditi među najsiromašnijima. Postala je to »svećenička karizma«.

U naše vrijeme sigurno nije na mjestu svetac zaogrnut u prljave prnje, neuredne kose, zanemarene vanjštine. Tu su ulogu preuzeli hipiji i pripadnici njima sličnih ekstremnih gibanja, koji u današnjem svijetu gotovo imaju svoje značenje, jer oni viču i opominju da nešto nije u redu. A siromaštvo ne znači vanjsku iznakaženost, ne guši osjećaj dostojanstva i vlastite osobnosti. Iskren, ljubavlju prožet siromašan apostol, to je jedina oznaka novoga vremena. Kamo sreće da je zemlja njima zasijana!

A ja? Možda sam tražen i iskren, ali u obratnom smislu. Čovjek ponekad nema mnogo, ali nije siromašan duhom. Izdaje ga namrštenost, neprestana želja za imetkom, trka za modom, skupljanje i gomilanje nepotrebnih dragocjenosti. Pohlepa je snalažljiva i katkada se odlično maskira. Moram biti iskren! Gdje je moje srce? Tamo je i moje blago. I ja moram biti navjestitelj Evanđelja.

LUDOST KRIŽA

Trpljenjem se Bogu najviše približimo. Nije dovoljno da se predamo trpljenju, već ga moramo podnositi radosnim srcem. Jer je svako trpljenje djelić Otkupiteljskog križa. Između svih tajnih sila koje donose blagoslov, najjača je snaga radosno s Kristom podnositi trpljenje. Bog želi u dušama utvrditi svoje kraljevstvo što odanijim trpljenjem više nego sjajnim propovijedima. Tisuću sitnih žrtvica, koje svakodnevno daruješ u tišini, Bog posebno ljubi. Moramo spremno prihvatiti i one žrtve koje nam donosi današnji dan.

Giloteaux, francuski svećenik

Mladom je čovjeku govor o križu i trpljenju najčešće — najblaže rečeno — nešto tuđe. A ipak, kršćanski život zauvijek ostaje obilježen križem.

Tko želi biti moj učenik, neka svaki dan uzme svoj križ na rame i neka ide za mnom! Krist je znao što je govorio.

Obožavati tehniku, genijalnost, umjetnost, zvijezde bilo koje kategorije, još nije sve. Postoji i druga genijalnost, genijalnost srca. Postoji i druga umjetnost, umjetnost ljubavi. Čistom mišlju boriti se za ideal. U tišini, bez oholosti i umišljenosti sazrijevati pred Božjim očima i umirati sebi, to je najveća umjetnost i — mala Kalvarija.

Znati čekati u svakidašnjem savjesnom radu, svaki dan predavati se Bogu, živjeti iz ljubavi, prinositi sebe kao žrtvu, tjelesnim željama zapovijediti šutnju — i to znači križ.

Za svakoga, tko ozbiljno stoji pred Bogom, dolazi vrijeme posebnih kušnji. To je visoka škola života. Vjerovali ili ne: zakon smrti je zakon života. Ako vjerujemo, prihvaćamo i takav križ. Osoba prožeta kršćanstvom vjeruje u križ, u nužnost žrtve, u snagu otkupiteljskog trpljenja.

Uzdisanje o »slomljenim kopljima« znak je nezrelosti. Budi uvjeren da nisi sazrio da mogneš donositi plodove u životu, ukoliko nisi sazrio za križ. Ostat ćeš slabić.

LJEPOTA

Tko umnaža umjetnost, razmnožava bolest. Bez bolesti i bez trpljenja, što je poezija kršćanstva, ne bi vrijedilo tražiti ljepotu.
Plečnik

Postoji samo jedna ljepota, ljepota istine koja nam se otkriva.
Rodin

Svijetu, u kom živimo, potrebna je ljepota da ga ne pokrije sumrak očaja. Ljepota i istina, obje razveseljuju ljudsko srce. Vama umjetnicima, koje je preuzela ljepota i koji za nju radite, pjesnicima i književnicima, slikarima, kiparima, arhitektima, glazbenicima, te kazališnim i filmskim stvaraocima, svima vama kliče Crkva Koncila: ako ste prijatelji prave umjetnosti, tada ste i naši prijatelji. Budite svjesni da ste čuvari ljepote u svijetu.
Koncilska poslanica umjetnicima

Misao je čudesna. Samo jedna stvarnost se u prizmi čovjeka raspršii u istinu, dobrotu i ljepotu. Sve troje potrebno je čovjeku i utjelovljeni Bog bije pravdu da iz prljavštine, zablude i podlosti oslobodi istinu, dobrotu i ljepotu. Kada posljednja stranica povijesti bude okrenuta, čovječanstvo će spoznati da je i traženje ljepote bilo samo traženje Ljepote — Boga. Ne samo »sjećanje na izgubljeni raj«, kao što je lijepo rekao naš Plečnik, već je to i vodič u raj.

Crkva je prepuna umjetnina. Stoljećima su umjetnici svih grana stvarali samo u službi religije. Obraćenik Verkade, benediktinski slikar, s pravom tvrdi: Bez religije nema nijedne prave umjetnosti i svaka velika umjetnost je u službi religije.

Umjetnost je neovisna, to potvrđuju koncilski oci. Upravo u svojoj neovisnoj službi, ne šegrtovanju, moli još sada i vodi u hram molitve. Rikard Jakopič je zapisao: »Prava umjetnost zahtijeva etički visoko naobraženog čovjeka. Umjetnost je Božji dar, poklonjen čovjeku kao najviši izraz života. Samo veliki umjetnik može stvarati umjetnine, čija je ljepota prožeta istinom i čistoćom.«

Kakva služba i kakva odgovornost!

Slikar Desvaillières napisao je pravo »evanđelje« svim umjetnicima: »Da umjetnost ispuni svoju zadaću, mora služiti svetoj ljubavi našega Gospodina Isusa Krista.«

NAPRIJED

Jedini način da se krećemo naprijed jest: da idemo naprijed.
John F. Kennedy

Najsiromašniji je onaj tko osim novca ništa više ne posjeduje.
Rockfeller

Iako nikada nisam uspio postići savršenstvo, za kojim sam odlučno čeznuo, već ostajao daleko iza svojih ideala, uvijek sam se osjećao upravo zbog toga svoga stremljenja boljim i sretnijim čovjekom. Uz neprestani Božji blagoslov koji me pratio mogu tome nastojanju pripisati stalnu sreću svoga života sve do svoje sedamdeset i devete godine, kad pišem ove retke u svoj dnevnik.
Benjamin Franklin

Život je Božji dar, koji nam je predan da iz njega načinimo nešto korisno. Život je poziv, nešto za što smo odgovorni. Kad na kraju naših dana budemo pozvani na posebni sud, kako kaže Sveto Pismo, Bog će nam suditi prema tome što smo s tim darom učinili.
Werner von Braun, otac svemirskih letova

Prije svega smo moderni i suvremeni tada ako u sebi sačuvamo stvaralačku silu, iz koje se uvijek može rađati novi svijet, pun čovječnosti.
Marc Chagall

Da izbjegnemo dvije krajnosti: umišljenost i kompleksnu manje-vrijednost, ili da nađemo pravi put između uzdizanja i oplakivanja samog sebe, najodvažnije je ići naprijed svojim putem. Sebe moramo izgrađivati za zvanje, koje nam je namijenjeno.

Iako danas ne zvuči »moderno« težiti k savršenosti, ipak možemo samo na taj način dati svome životu pravu vrijednost. Okolina nas neće povući za sobom, škandali nas neće sablazniti, ako prema preporuci Sv. Pisma idemo naprijed. Tko prihvati plug, više se ne osvrće unazad. Smireni, razumni značajevi nemaju toliko poteškoća. Na njih na svakom koraku nalete ljudi — mekušci, na koje se lako može utjecati i lako ih se može obmanuti. Naročito, ako je u njima jak osjećaj za ljudske obzire, bojeći se da drugi ne ismiju njihov pošteni život.

Treba biti pripravan na to, ako se želimo s okolinom uhvatiti u koštac, ne samo zato da sami ostanemo na pravom putu, već da smo sposobni i druge dovesti na pravi put. U cijeloj povijesti čovječanstva »osvajali« su samo oni koji su imali hrabrosti i koji su uvijek stupali naprijed.

BEZ LJUBAVI — NIŠTA

Kad ljubavi ne bih imao, bio bih ništa (1 Kor 13, 3).

Sv. Pavao

Za plemenite, istinske kršćanske duše nema većeg veselja nego druge razveseliti. Nemoguće je stvoriti dragocjenije veselje i slađe uživanje od onoga što ga pripremimo drugima i s drugima ga uživamo.

Biskup Keppler

Zar ne bi katkada bilo bolje da se pri ispitivanju savjesti ne bi toliko pitao koliko sam bio rastresen u molitvi ili kakve vrste je bila moja rastresenost, nego da se iskreno zapitamo: Da li se nekome danas po meni razotkrila Božja ljubav?

Svjedočiti životom da živi Bog koji je ljubav, to je moja i tvoja najveća odgovornost.

Ne sanjarenje. Djelotvorna ljubav. Ne kao onaj liječnik u romanu Braća Karamazovi Dostojevskoga: »Ljubim čovječanstvo, ali što više ljubim čovječanstvo, to manje ljubim ljude kao takve, to jest svakoga napose, kao pojedince.«

»Ljubav je strpljiva, dobrostiva, sve opravdava, sve podnosi . . .« Tako je zapisao sv. Pavao u svojoj himni ljubavi, ne o sanjarskoj, već o stvarnoj ljubavi za čovjeka, komu se Bog mora približiti preko mene.

Ako dvadeseto stoljeće čeka na dokaz o životnoj snazi čovječanstva, tada je odgovornost nas kršćana vrlo velika.

I ako je to oznaka kršćanstva, tada moram svakodnevno ispitivati svoju savjest o odgovornosti pred ljubavlju, ali ne na mekom naslonjaču, već klečeći.

Radi se o temeljnoj evanđeoskoj zapovijedi, dakle i o temelju moga osobnog života i zato moram imati dvostruku hrabrost: da svake večeri otvoreno stanem pred samoga sebe i da svako jutro počnem iznova. Problem nije riješen jednom za uvijek. Težina našega rada leži u tome upravo da se u ljubavi moramo izgrađivati svakoga dana i kroz cijeli život.

5

VIĐENJE

Blago čistima srcem, oni će Boga gledati (Mt 5, 8).

Krist

Prikažite svoja tijela za žrtvu živu, svetu, Bogu milu! (Rim 12, 1).

Sv. Pavao

Kako je lijep čist naraštaj u sjajnosti svoje čednosti! Zato je njegov spomen besmrtan, jer je znan Bogu i ljudima. Ako je prisutan, oponašaju ga. Kad je odsutan, priželjkuju ga, i zadobio je krunu vječne slave, jer je pobijedio u borbi za čistoću (Mudr 4, 1, 2).

Stari Zavjet

Pravo viđenje u poplavi seksualnosti. Nemoguće je vjerovati da još uvijek raste čisti naraštaj, komu se podsmijehiva svaka ulica i koga svijet zavađa na svakom koraku. A ipak se možemo i moramo nadati da će i iz dvadesetog stoljeća izaći mladići i djevojke, muževi i žene u redove onih koje je gledao sv. Ivan, starac, na otoku Patmu: »I vidjeh: Jaganjac stoji na gori Sionu a s njime što četrdeset i četiri tisuće — na čelima im napisano Ime njegovo i Ime Oca njegova! Pjevahu pjesmu novu pred prijestoljem. Nitko ne mogaše naučiti te pjesme doli one sto četrdeset i četiri tisuće — otkupljene sa zemlje. To su oni, koji nisu izgubili čistoću. Još uvijek su djevci.« Zar to ne zvuči kao priča o ozračju, prezasićenom sjetilnošću? Nipošto, i danas je moguća karizma djevičanstva. Sva raspravljanja o tome vode do zaključka da su čisti ljudi skladni, savršeni. Dakako, pod uvjetom da su neoženjeni »radi Kraljevstva Božjega« i da su svoju tjelesnu čistoću posvetili Bogu tako da nisu zanijekali ili uništili nagon, kojeg im je Bog dao, već su ga uskladili sa svim svojim sposobnostima, te sve snage duha i tijela posvetili ideji, za koju žive.

Pa i one koji nemaju djevičanske karizme, već su pozvani u bračni život, pogađa Kristova riječ. I ako neki svoje tijelo mogu prikazati Bogu kao žrtvu, kako to ne bi mogli učiniti i oni u braku i obdržavati svoje tijelo u »svetosti i u časti«? To je velika tajna, jer je velika ljubav jednih i drugih. Samo ljubav može biti razlog djevičanske čistoće i samo ljubav može biti dovoljno čvrsta podloga za bračnu čistoću.

GOLOTINJA

Ako ti je oko nevaljalo, cijelo će ti tijelo biti tamno. Ako je, dakle, svjetlost što je u tebi, tamna, kolika će istom tama biti? (Mt 6, 23).

Krist

Ljudi ne traže ljepotu golotinje, već golotinju ljepote.

Pio XII.

Na svakom gradskom uglu, u kinodvoranama, na plažama, u časopisima, revijama — svuda se moderan čovjek susreće s golotinjom.

Svijet umjetnosti je u svim vremenima prikazivao ljudsko tijelo u njegovoj prirodnoj golotinji kao nešto lijepo, jer zaista je među stvorenjima čovjek Božje remek-djelo.

Učitelji nauke da ne postoji istočni grijeh i da je čovjek po naravi dobar, ne poznaju grijeh i ne vide opasnost. Moderni učitelji i proroci »religije čovječnosti«, kao što je Marcus, vide oslobođenje i savršenstvo budućeg čovjeka u potpunoj slobodi seksualnog iživljavanja. Zato im je golotinja nešto jako potrebno.

Kršćanin mora živjeti u svijetu. I mlad čovjek mora stupiti u svijet. Može upasti u dvije krajnosti: u preveliki strah i jednostrano gledanje na golotinju i na problem seksa, ili potpunu prepuštenost seksualnom uživanju, iz čega se, možda, nikada neće osloboditi.

Treba izgraditi zdravo gledanje. Jednostavna, prirodna golotinja je nešto pozitivno. Na nju se moramo priviknuti u brizi za osobnu higijenu i usred svih pokreta golotinje u svijetu. Poštena umjetnost upotrebljava golotinju samo kao posudu ideje koju oblikuje. Opasnost je u tome što čovjek traži golotinju, a ne ljepotu. U tom pogledu teško je sebe ispravno odgojiti i to je ozbiljan posao u mladim godinama. Zlo je traženje golotinje ili isticanje vlastite golotinje. Ta spolna radoznalost u mladim godinama gotovo može postati i bolest. I ako ta bolest ostane, tada je čovjek u opasnosti da daleko zaglibi i konačno završi u zatvoru. Zbog toga je potrebno sazoriti i u tome tako da možeš »podnijeti« golotinju, da ostaneš čvrst, da je nećeš tražiti ni pokazivati čežnju za sjetilnim užicima.

LIJEPA MLADOST

Blago čistima srcem, oni će Boga gledati (Mt 5, 8).

Krist

Upravo je utješno da je mladić sklon čistoći i da mu se gadi prljavština. Naime, u pojam mladića, u najmoralnijem pogledu pripada taj osjećaj i suzdržanost u smislu za čistoću, koja se nikada i nigdje ne dotiče prljavštine, koja se nikada i nigdje s njom ne druži.

Langbehn

Živite jednostavan, radin i čist život.

Plečnik

Nešto čudesnoga je mladić koji živi čistim životom. Po ljudskom mišljenju za djevojku se to samo po sebi razumije. A ipak u današnjoj seksualnoj poplavi često puta djevojke postaju zavodnice mladića.

Zaista, mladiću je već po naravi dana sramežljivost. Ako ga ne zarazi okolina, pornografija, ili zavođenje nekog pokvarenjaka, sramežljivost ga prati i čuva kroz svu mladost do zrelog usklađenja spolnosti u njegovu životu.

Ali i među mladićima postoje velike razlike. Nekima čist život ne stvara osobite poteškoće, dok je drugima borba za čistoću pravo mučeništvo. Radi se o različitim naravima, o različitoj okolini u kojoj pojedinci rastu. Treba se uvjeriti da Kristova riječ: blago čistima srcem, ne znači samo šestu zapovijed, nego čistoću duše uopće. U spolnom pitanju je »čistoća srca« odlučujuća. Još nije nemoralan i nečist onaj tko iskreno želi uskladiti spolni nagon sa svojim kršćanstvom, pa usred sazrijevanja u vrtlogu iskušenja u samotnim časovima katkada posrne. Nečist je onaj koji se tome predaje, koji to traži, koji zagrezne u močvaru svoje pokvarenosti, iz čega neminovno slijede i izvanjski padovi.

Iskrena ispovijed, povjerenje duhovnom vođi, unutrašnja sređenost, marljivost, potpuna discipliniranost i svakako molitve i primanje sv. Pričesti, samo to daje dovoljno snage i onome kome je dosuđeno u »vatri« tražiti svoga Boga.

Iako krsna nevinost i čistoća duše nema premca, izborena i na pokorničkim koljenima izmoljena čistoća znak je dubokog kršćanskog života. Bez jedne i druge osobnost je iznakažena.

ČISTOĆA

Blago čistima srcem: oni će Boga gledati (Mt 5, 8).

Krist

Svaki mladić koji ostane čist, postaje bilo gdje i bilo kada spasilac. Mnogima, kojima prijeti opasnost da padnu, pruža ruku i ne znajući i ne sluteći. Iz njegovih očiju dolazi nešto kao riječ, koja snaži, uzbuđuje i oživljava vjeru da na zemlji postoji nešto više nego samo grabiti i uživati.

Förster

O, kako je lijep čist naraštaj! (Mudr 4, 1).

Sv. Pismo

Zaista je nešto posebno mladić s lijepom dušom i neoskvrnjenim tijelom. Förster je bio jedan od najboljih poznavalaca mladog čovjeka i odgojitelj bez premca. Zato je poznavao utjecaj mladih ljudi koji su se trudili živjeti čistim životom.

U današnjem, seksom zadojenom svijetu, to zvuči kao bajka. Ali ipak je istina da će budućnost krojiti samo snažni karakteri. A gdje je veća snaga osobnosti od pobjeda nad zahtjevima nagona? Lakše je pobijediti u sportskoj borbi ili svojim pričanjem zabaviti veselo društvo nego svladati samoga sebe u samotnim satima iskušenja.

Vatra u godinama sazrijevanja i u mladenačkoj dobi je znak zdravlja. Bog je te snage dao čovjeku da one služe čovječanstvu i Bogu. Zato je obiteljski život nešto uzvišena, a Krist ga je uzvisio na misterij sakramenta. Sve što je Bog dao, lijepo je i čisto. Samo čovjek sve to često puta pobaca u blato: ili ružnim govorenjem, još više prljavim gledanjem na tajnu bračnog života, a najstrašnije, kad postane rob strasti.

Ni Franjo iz Asiza nije bio bez strasti. Ali je znao preporučiti jednostavan recept za pobjedu nad svojim tijelom: molitva, samoodricanje i veselo srce. Kakav psiholog! Moderni psiholozi utvrđuju da je mnogim mladim ljudima spolno iživljavanje bijeg iz unutrašnje nesreće. Kad bi živjeli u dobrim obiteljima i kad bi imali veselo srce, poteškoće bi bile mnogo manje.

U godinama sazrijevanja treba učvrstiti troje: plemenito gledanje na spolni život, vlast nad samim sobom, uravnoteženost vlastite osobnosti.

MISTERIJ SLABOSTI

Svaki iskusan poznavalac ljudi mora se složiti s tvrdnjom Rhabana Liertza, koji izjavljuje: »Čak i odlični muževi mogu biti neshvatljivo slabi na spolnom području, ali zato možemo naći seksualnu korektnost kod čovjeka čak moralno sumnjive vrijednosti.« Onaj tko poput duhovnog vođe otvara oči i srce, tome ne promakne da toliko plemenitih duša dolazi k njemu, koje ozbiljno i iskreno teže za savršenošću u ispunjavanju šeste zapovijedi, a zakažu u nebrojenim slabim trenucima. A upravo ih taj grijeh stvara poniznima, postaju puni razumijevanja dobrog, blagonaklonog i savršenog pouzdanja u Boga. I dolaze drugi, čije su duše čiste kao bijeli mramor, ali istodobno i hladne i bešćutne kao mramor. Duše bez ljubavi, bez oduševljenja, bez topline i dobrote, pune zavisti i surovosti, nezadovoljstva, sebičnosti i farizejske oholosti.

Willibald Demal, OSB

Najviše mnoštva ubije, najviše obiteljske sreće uništi i najviše srdaca upropasti neukrođena strast.

Aleš Ušeničnik

Lako je živjeti ponosnom farizeju, samouvjerenom u sebe i u svoju pravednost. Odmara se u samozadovoljstvu.

Ali je težak život razdvojena čovjeka, koji nikada nije odmoren, koga muči svijest vlastite nemoći i neprestano ga sili da se spusti na koljena.

Kad bismo htjeli saznati tko je bliže Bogu, dovoljno je otvoriti Evanđelje, gdje u osamnaestom poglavlju Luka pripovijeda Kristovu prispodobu o farizeju i cariniku.

Čovjek je tajna. I pred tom tajnom treba imati poštovanja, a ne osuđivati je. Ako je kome suđeno da u gorućem grmu slavi Boga, to je onda njegov put — ne u propast — već u svetost.

Koncil je pokazao svima bez iznimke da svetost nije privilegij, da nije zatvorena iza samostanskih zidina, da nije samo za »čudesnu djecu« milost, nego da je ona za grešnike.

I koja je veća utjeha od Kristovih riječi: Došao sam, da primim grešnike.

Mlad si! Nemoj biti razočaran, ako s tugom ustanoviš da si slab. Pozvan si na veliki život. Ne oplakuj sebe! Zasuči rukave!

TE OČI

Svjetiljka je tijelu oko. Ako ti je, dakle, oko bistro, cijelo će ti tijelo biti svijetlo. Ako ti je, naprotiv, oko nevaljalo, cijelo će ti tijelo biti tamno. Ako je, dakle, svjetlost što je u tebi tamna, kolika će istom tama biti (Mt 6, 22—23). I ako te oko sablažnjava, iskopaj ga. Bolje ti je jednooku ući u kraljevstvo Božje, nego s oba oka biti bačen u pakao (Mk 9, 47).

Krist

Boje i linije su snage, u njihovu skladu leži tajna svijeta.

Matisse

Boje su utjelovljenje Božjih ideja.

Cézanne

Početak stidljivosti je u očima.

Euripides

Nema stvari na svijetu, koja bi sama po sebi bila ružna. Ta sve su dijelovi Božjega svijeta. Jedino zlo je grijeh, a grijeh je u čovjeku.

Čistima je sve čisto. To geslo može biti ispravno, ali i pogrešno. Pristaše nauke da je čovjek po naravi dobar i da ne postoji istočni grijeh, da u nama nema požude, ti ljudi naučavaju da je sve lijepo i čisto. Realisti, napose realisti vjernici, moraju priznati da su oči zavodljive i da se često puta kroz široko otvoreni prozor ušuljaju napasti.

Što je prozor tamniji, to je i tama vidljivija, a što je svjetlije, to je manja mogućnost za grešne prilike. Prirodna golotinja primitivaca nikada nije tako zavodljiva, kao što je golotinja koju traži visoko kulturan čovjek. U tome je od presudne važnosti što oko traži.

Kršćanin se mora učvrstiti i svoj pogled tako pročistiti da će usred svijeta moći živjeti bez opasnosti za dušu. Ali mora biti toliko muževno odlučan i jednostavno pažljiv, da svojim očima može uskratiti pogled, koji bi mu mogao štetiti. Tako će mu dar vida biti na veselje i sreću, kakvu nikada ne može doseći slijepac. I tako mu njegove oči nikada neće biti na zlo. Samozavaravanje u toj točki može biti od presudnog značenja. Zato je Krist na vrijeme upozorio: Ako te oko sablažnjuje, iskopaj ga! Ako imam vlast nad svojim pogledom, otvoreni su mi svi vrtovi ljepote, te ću u svim oblicima i bojama prirodne i umjetničke ljepote znati tražiti Božje tragove.

TIJELO

Pazite na se, da vam srca ne otežaju u proždrljivosti, pijanstvu i u životnim brigama (Lk 21, 34).

Krist

Sve mi je dopušteno! Ali — neću da mnome išta vlada. Jela trbuhu, a trbuh jelima; Bog će i jedno i drugo uništiti. Ali ne tijelo bludnosti, nego Gospodinu, i Gospodin tijelu (1 Kor 6, 12—13).

Sv. Pavao

Ako šuti volja, govori nagon. Ako duša ne ispunjava tijelo, ono ide svojim putem.

Romain Rolland

Istočni grijeh je uništio divan sklad prvoga čvjeka. Primit ćemo ga opet tek na sudnji dan. Do tada će ostati neka napetost između duha i tijela.

Međutim, pogrešno je mišljenje da je tijelo nešto loše. Tu pogrešku je kršćanstvo potpuno pobijedilo, naročito na posljednjem Koncilu, koji je ispovijedao samo kršćanski humanizam.

Radi se o ovome: ne smijemo postati robovi ni stvari oko sebe ni vlastitoga tijela. Duh je tako nešto veliko da je za njega poniženje ako je podložan bilo kakvoj stvari.

Danas to nije samo robovanje, već je ponekad i pravo opsjednuće, u kome ljudi upropaste i možda zauvijek izgube svoj vječni sklad, u kom je svetost. Idoli, što opsjedaju ljude, jesu: novac, častohlepnost, seks, te uopće sjetilno uživanje. Svaka opsjednutost čovjeka ponizuje. Zato je u prvom redu važno da u mislima ne podlegnemo svjetovnoj modi. Ubrzo bismo postali ljudska gomila, predali bismo se drogama, koje bi nam ukrale vlastite vrednote. A još je veća opasnost ako nikada ne postanemo gospodari svoga tijela.

Zato je važno da »istreniramo« sami sebe. Naravna i vrhunaravna sredstva stoje nam na raspolaganju. Ali sve zajedno nije dovoljno, ako sitnim radom ne utvrđujemo svoju volju i ako joj ne podložimo svoje tijelo i sav opipljivi svijet. Kad u tome pobijedimo, tada nam i tijelo postaje velika vrijednost. Tà koliko je puta samo posvećeno prisutnošću euharistijskog Krista, koliko je puta blagoslovljeno! Neka naša svagdanja žrtva bude također i žrtveni prinos tijela. I neka svakoga dana bude naša odluka da će i naše tijelo služiti Gospodinu, jer je »tijelo za Gospodina«.

LJEPOTA TIJELA

Lijepo tijelo je najljepše što je Bog u vidljivom svijetu stvorio.

La Rochefoucauld

Zar ne znate? Tijelo vaše je hram Duha Svetoga. Proslavite, dakle, Boga u tijelu svojemu (1 Kor 6, 20).

Sv. Pavao

Plemenito vladanje je za tijelo ono što je zdrav razum za duh.

Julien Green

Čovjek lijepe duše nikada ne može biti zaista ružan. Najružniji potezi postanu lijepi, ako se zažare u Božjoj ljubavi i u svetom nadahnuću.

Florence Barclay

Kakvim poštovanjem čuvamo sveto posuđe za euharistijskog Krista! A to je samo kovina. Kud i kamo je dragocjenije čovječje tijelo, koje je također živi ciborij i živo svetohranište, u kom neka stalno prebiva trojedini Bog i neka ga što češće obasjava Krist svojom nazočnošću Boga-čovjeka. A koliko poštovanje treba imati prema tijelu, koje je posvećeno Kristovom krvlju! To je temeljna misao, koja može oblikovati kršćanina i u njemu odgojiti pravi odnos prema svojem i tuđem tijelu.

Mi smo dužni ne samo kao socijalna bića, već i kao kršćani brinuti se za zdravo, skladno i lijepo tijelo. Zanemarenost nije krepost, već je samo znak neurednosti ili premalog poštovanja prema sebi, ili čak pomanjkanja kulture. Naprotiv, načičkanost gizdelina znak je umišljenosti, kojom se želi istaknuti u društvu. Malen je tko se ne može drukčije odlikovati nego tjelesnom ljepotom.

Velika je opasnost zaljubljenost u ljepotu vlastitoga tijela. Tu anomaliju liječnici nazivaju narcizam. Mitologija priča o grčkom bogu Narcisu, koji se zaljubio u vlastitu ljepotu. Koliko dragocjenog vremena i koliko novaca potroše moderni Narcisi zbog zaljubljenosti u sebe. Ali to još nije najgore. Ta jednostranost može se razviti u bolest i obuhvati cijeloga čovjeka. Pomalo postaje zaljubljen ne samo u svoje tijelo, već u svu svoju osobu i prestane biti sposoban za iskrenu ljubav koja je potrebna oženjenu čovjeku, ili za iskrenu ljubav, koja je tako potrebna idealistu koji se posvećuje radu za bližnjega. Ali je za svakoga najbolje rješenje da uvijek bude svjestan: Ja sam hram Božji.

OBITELJ

Prvo što čovjek u životu otkrije, posljednje za čim pruža ruku, najdragocjenije što ima u životu, pa iako toga nije svjestan, jest obiteljski život.

Kolping

Najvažnije društvo je obitelj.

Friedrich Muckermann

Ako je moral obitelji na visini, narod ima dovoljno snage da se obnavlja.

Sunjatsen

Život je pun iznimaka i iznenađenja. Ipak, u njemu vladaju neki ustaljeni zakoni, koje iznimke samo potvrđuju.

Razorena obitelj ne izgrađuje, već uništava dijete. Iz nje ili iz njezinih ruševina izlaze zločinci i luđaci i u svemu nesretni ljudi, koji i druge unesreće.

Površna obitelj rađa društvene automate, kruhoborce, koji se, možda, popnu na visoku društvenu ljestvicu, ali u njima ostane praznina. Samo dobre obitelji podloga su za zdrav napredak djeteta i mlada čovjeka. Ali nije dobra ni ona obitelj u kojoj se moli i koja ide k nedjeljnoj misi. Ako su u njoj vječne svađe, prezir, pomanjkanje poštovanja i ljubavi odozgo i odozdo, tada u njoj ne mogu napredovati usklađene osobnosti.

I mladić je također suodgovoran. Ako u svojo sedamnaestoj godini ne riješi problem iskrenog odnosa prema roditeljima i prema cijeloj obitelji, neće znati riješiti ni svoj odnos prema bračnom drugu, ako se oženi, pa niti prema suradnicima, ako ostane sam. Ta je istina barem toliko čvrsta kao i one prije navedene.

Budući da su mladenačke godine pune unutrašnjeg nemira, otpora, oštrog kritiziranja roditelja, svojevoljnosti i ponekad nenadzirane i nerazumljive mušičavosti, mladi ljudi mogu postati vrlo »teški«, pokora roditeljima i drugim odgojiteljima. Ako je kriza kratkotrajna, rana zacijeli, ali ako dugo traje, neće zacijeliti za cijelog života.

Treba uistinu biti kršćanin i dovoljno dubok da možeš vidjeti sebe, i dovoljno religiozno snažan da možeš sebe kontrolirati. A samo zdrav rast u obitelji za mladog je čovjeka ozbiljna priprava za osnivanje vlastitog obiteljskog gnijezda.

ČETVRTA ZAPOVIJED

Djeco, slušajte svoje roditelje u svemu, ta to je milo u Gospodinu! (Kol, 3, 20).

Sv. Pavao

Poštuj oca i majku...

Zapovijed sa Sinaja

Zašto uopće zapovijed? Zar nije sama narav usadila u srce poštovanje i ljubav? Čemu, dakle, zapovijed?

Problem je tu. Zaoštrio se zbog brzine života. Stariji je naraštaj prebrzo ostario i sve dublje su razlike i raspukline među »mladima i starima.« Nestao je iz javnosti osjećaj poštovanja, a da o iskrenoj ljubavi ni ne govorimo.

Zato je nastao problem i treba ga rješavati.

Ti ga ozbiljno želiš riješiti. Razmisli o tome i upitaj se:

1. Da li su ti otac i majka ljudi koji su dužni da ti sve daju, sve priskrbe, dok ti za sve to ne znaš reći ni hvala? Ne samo za sitniš, već i za sve ostalo!

2. Tvrdiš da te ne razumiju. Da li si ti ikada pokušao shvatiti oca i majku?

3. Prije nego li si postavio svoje zahtjeve roditeljima, jesi li štogod zahtijevao od samoga sebe?

4. Pričaš li svojim roditeljima o studiju, o dnevnim doživljajima? Da li se s njima savjetuješ o svojoj budućnosti, zvanju, ljubavi? Ako imaš djevojku, da li si je doveo i predstavio roditeljima? Ako imaš mladića, da li si o njemu razgovarala s njima?

5. Što misliš, da li postoji najsnažnija veza između tebe i roditelja i u tvojoj osamnaestoj godini? To je moguće samo onda ako u tebi postoji poštovanje, a ne samo naravna ljubav po krvi.

6. Koliko ti doprinosiš da je obitelj sretna? Koliko svoga rada uložiš u velike brige svoga doma? Možda želiš primati, a ništa davati?

7. Dok izgrađuješ svoju osobnost, jesi li čvrsto uvjeren da će biti iznakažena, ukoliko ne bude izgrađena na zdravom odnosu prema tvojim roditeljima?

8. Da li si svjestan da će te u životu boljeti svaka riječ, kojom si roditeljima prouzročio muku, i da će te peći svaka suza u njihovim očima, koju si ti izmamio?

IZ OBITELJI U OBITELJ

Od početka stvorenja muško i žensko stvori ih. Stoga će čovjek ostaviti oca i majku, i dvoje njih bit će jedno tijelo. Što, dakle, Bog združi, čovjek neka ne rastavlja (Mk 10, 7—9)!

Krist

Čudo ljubavi treba plaćati vjernošću bračnom drugu. Od nas se zahtijeva da prisegu ozbiljno shvaćamo. Ako smo nevjerni, ukrademo ljubavi svu njezinu poeziju. Zakletva se ne polaže šale radi.

Chesterton

Pri izboru zvanja ne radi se samo o struci koju će sebi netko izabrati. Postoje ljudi, sposobni za mnoge poslove, i pri izboru zvanja nema bitne razlike.

Osnovno je opredjeljenje sviju zvanja u tome, ili ću ostati sam, ili ću osnovati obitelj. A kod ove druge odluke važno je, kako, s kime i kada.

Nitko neće iz evanđeoske ideje istrgnuti istinu da je samački život »radi Božjega kraljevstva« sam po sebi pred Bogom dragocjeniji. Upravo zato je poslije Koncila jasno da je bračni život, promatran sam po sebi, nešto čudesna i sveta. Oboje se nalazi u Božjim planovima. I zato će oboje Bog zahtijevati iz stoljeća u stoljeće.

Možda je upravo za mlade ljude pri tom opredjeljenju poteškoća u izboru zvanja. Čovjek mora prosuditi samoga sebe. Sveti Pavao bio je oduševljen za celibat, ali je ipak rekao: »Bolje se ženiti, nego gorjeti.« »Pa nije tu samo pitanje spolnoga nagona, jer je ljubav dvoje bračnih drugova više od toga. Radi se o kompletnoj osobnosti i ozbiljnom pozivu za očinstvo i materinstvo. Koliko ima grijeha, jer za mnoge to nije sveti poziv, već sebično poigravanje i iživljavanje!

Zato je potrebna spolna zrelost za oboje: za celibat i za bračni život. Premalo su svjesni te istine oni koji umišljaju da će riješiti svoju spolnu nezrelost u bračnom životu. Obično se događa suprotno: samo stvaraju poteškoće bračnom drugu.

Većina ljudi odluči se za brak, ali se premalo njih na taj poziv duševno pripremi. Godine vlastitog sazrijevanja, ozbiljna priprava u ljubavi, potpuno sudjelovanje cijelom svojom osobom i milost — sve to zajedno vodi i samo to dovodi do sretnog obiteljskog života.

ŽENA

Žene, vaš je poziv da čuvate domaće ognjište, da ljubite izvore života, da imate srca za novi naraštaj. Svjedoci ste začetka života. Tješiteljice ste, kad se u smrti moramo od njega oprostiti. Žene, majke obitelji! Vi ste prve odgojiteljice ljudskog roda u tajanstvenom hramu svojih obitelji. Izručite svojim sinovima i kćerima baštinu svojih predaka, dok ih pripremate za nepoznatu budućnost. Nikada ne zaboravite da majka po svojoj djeci pripada budućnosti iako je možda sama nikada neće vidjeti. Došlo je vrijeme da je žena u obitelji dobila tako snažan utjecaj, kao nikada dotle.

Koncilska poslanica ženama

Svijetu je potrebno ono »vječno žensko«, nešto blaga, nešto svoga, nešto topla. I u ekonomiju spasenja Bog je uključio ženu — Mariju, iako je svoj cilj mogao postići i na drugi način. I budući da je Marija ostala usred Crkve, s njome je ostala ugodnost doma, srdačnost i toplina, za čime protestanti toliko žale.

Problem žene je u svakom životu nešto bitno. Prva žena, s kojom čovjek povezuje odnose i to najdublje, jest majka. Što je sve bilo napisano o majci! Moguće su to zaista najljepše stranice svjetske literature, najljepši ideal ostvarenja u slikarstvu i kiparstvu. Majčinstvo je bilo i ostat će najveća vrijednost.

Čovjek raste uz majku. Uz nju i s njome dozrijeva do punine majčinstva, ako se radi o djevojci, ili do viteškoga ljubimca, ako je mladić koji se misli oženiti, ili će se uz majku uzdignuti do savršenog svećenika, ukoliko se odluči za taj put. Prisutnost žene treba uključiti u svoj životni program.

Mizogin — muž ili mladić koji prezire ženu, zapao je u osjećaje, koji nisu ni kršćanski, ni ljudski. Kao što djevojka mora u sebi odgojiti pravu ženu, da u svakom mladiću i mužu pobudi poštovanje, tako i svaki mladić mora u sebi uzgojiti plemenit pogled na ženu, pa da bi jednom mogao postati dobar bračni drug ili dobar svećenik. Kao što je potrebno uskladiti svoj nagon i svoju osobnost, tako treba uskladiti i prisutnost žene u svećeničkom životu, naročito u vezi poslanja celibata. Samo iz zdravog, poštenog gledanja na ženu, može uslijediti i pravi postupak, pravi odnos. Postavimo, dakle, ženu na pravo mjesto, na ono na koje ju je postavio sam Bog.

ROMANTIČNA LJUBAV

Erotična se ljubav promijeni u neprijateljstvo, ako se otkrije da je ona žena, a ne anđeo, da je on muškarac, a ne Apolo. Kad se strast stiša, kad prestane svirati muzika, kad već ne kipi šampanjac života, tada nekadašnji zanesenjak vidi u bračnom drugu varalicu, lašca, te na kraju zatraži rastavu braka, jer je, tobože, nervozan.

Biskup Sheen

To je velika tajna, ali u Kristu i u Crkvi.

Sv. Pavao

Prisegli ste jedno drugome vječnu ljubav, i ne sumnjate da će vječna ostati.

A ipak statistike potvrđuju da gotovo sve ženidbe sklopljene u deliriju sedamnaestih godina dožive brodolom. Na temelju statistike socijalni radnici odlučno odgovaraju od braka prije dvadesete godine. Bračni život je nešto toliko ozbiljno i zahtijeva da ga ne zahvati zanos proljetne zaljubljenosti. Kad prvi vjetar otpuhne osjećajnu omamljenost, ostanu jedan uz drugoga dva čovjeka u svoj krutoj stvarnosti. Ako ste tražili samo zanos i samo sebe, kriza je neizbježna. I ako nema duboke vjere i moralne čvrstoće, dolazi do loma.

Za svaki se poziv treba pripremiti. To je svakome jasno. Pa iako još prevladava mišljenje da se za odgovorno zvanje očinstva i materinstva ne treba posebno pripremati. Iz te zablude izvire mnogo zala. Najteže su pogođena napuštena djeca, osuđena za cijeli život na trpljenje.

Što će slijediti iza seksualne poplave današnjice, ako se sjetimo zaključka Staroga Zavjeta da se grijeh očeva osvećuje u trećem ili četvrtom koljenu?

Za brak prije svega potrebna je vlastita zrelost. Pri tome ne mislimo na tjelesnu zrelost. Čak ni svestrana pouka o spolnom životu ne rješava problem. Točno je da je takva pouka potrebna i nužna u svoje vrijeme. A uz to je potreban i moralni odgoj, i kršćaninu, koji ozbiljno misli na svoju budućnost i duboki vjerski odgoj. Ako budući očevi i majke sudjelujete sa Stvoriteljem ne samo pri rođenju djeteta, već i u njegovu rastu u Božje dijete, morate za to biti pripremljeni i zreli, prije nego li stupite na put očinstva i majčinstva.

Tu odgovornost imajte pred sobom, pred svojom savjesti, pred međusobnom ljubavi, pred Crkvom i pred Bogom. Treba razmišljati i moliti!

PRIJATELJSTVO

Potreba za prijateljstvom, što je osjeća ljudsko srce, ima u sebi nešto vječna. Prijateljstvo je jedno od najdubljih čuvstava, napose kod muškaraca. Najplemenitiji osjećaj, što ga sadrži ljudsko srce, jest prijateljstvo, a ne ljubav. Prava je ljubav zapravo prijateljstvo. Što je dijeli od njega, dodatak je sebičnosti, koja je nužno združena s njome, kao što bronca ili srebro pripadaju zlatu, da kovina bude otpornija, a ne plemenitija. Zbog pomanjkanja prijateljstva propadaju u svojim osjećajima svi koji ga nisu osjetili jer im je nedostajala ljubav. Najbolji ljudi — kao primjer moramo navesti Najvišega, samoga Krista — mogli su jedno žaliti, drugo ne. Prijateljstvo odgaja i razvija najljepše crte vlastitog značaja, osobito, ako iziskuje žrtve. Oplemenjuje narav, nadvladava sebičnost, otkriva nas pred ljudima i otkriva nas u ogledalu istine. Oslobađa nas prije svega duhovne uskogrudnosti i vlastitoga, često puta ograničenog gledanja na stvari. Zato je shvatljiva potreba srca za prijateljstvom.

Sellmair

Nije svaka veza prijateljstvo. Ako bi ta veza bila sjetilnog karaktera, može biti opasna, ako je koristoljubiva, sebična je. Samo plemenito prijateljstvo, o kojem govori Sellmair i za koje nam je dao primjer Krista, jest prijateljstvo u pravom smislu riječi.

Takvo prijateljstvo ne razdvaja iz društva, nasuprot: prijatelji postanu blagoslov za zajednicu i podrška.

Takvo prijateljstvo nije sladunjavo, izražavanje osjećaja i gubljenje vremena, već ozbiljna pomoć da postanu bolji, te opominjanjem i poticajima izgrađuju svoje značajeve.

Takvo i samo takvo prijateljstvo je trajnog karaktera. Mnogima je pomoglo da se po njemu popnu do svetosti.

Naći i imati takva prijatelja dragocjeno je blago. Kamen kušnje da li je prijateljstvo zaista iskreno, odgovor je na pitanje: Smije li svakoga trenutka Krist stupiti među nas?

UDVOJE

Srce je tvoje najveće blago na zemlji.

Kolping

Osiromašeno srce ne može drugom srcu ništa ponuditi, osim svoju prazninu i dosljedno tome, ni svome potomstvu ne može ništa ponuditi.

Biskup Sheen

Povjerenje i poštovanje su dva nedjeljiva stupa ljubavi. Bez njih ljubav ne može opstati. Jer bez poštovanja ljubav nema nikakve vrijednosti, a bez povjerenja nema radosti.

Heinrich von Kleist

Bog tako hoće. Mladi ljudi napuštaju svoje obitelji i osnivaju nove. Negdje na putu života prema Božjim planovima sretnu se dva srca i povežu svoj život u jedno. Zato je ljubav mladića i djevojke prema Božjoj zamisli nešto lijepo. Samo iskvareno ljudsko mišljenje i sklonost grijehu može tu, samu po sebi lijepu ljubav, baciti u blato.

Tko u sebi osjeća poziv za bračni život, mora ozbiljno stupiti preda se i pred taj problem. Za obiteljski život potrebna je velika priprema. Presudna je zabluda da je mladenačka zaljubljenost sve što je potrebno mladiću i djevojci.

Prve ljubavi obično nisu trajne. Možda su idealne, katkada su početak propasti, ali većina njih ne dovodi do braka. Što kasnije započne taj romatični put ljubavi, to je bolje. Nije dovoljna samo tjelesna ili spolna zrelost, jer za odgovoran obiteljski život potrebna je zrelost vlastite osobnosti. A za nju ipak treba vremena.

Ali zato treba i na svaku možebitnu mladenačku zaljubljenost gledati mirno i trijezno. Nemoguće ju je zanijekati, ili samo tako odbaciti. Treba strpljenja, savjetovanja, molitve i zrelog razmišljanja. Kratki i pametni savjeti jesu: Neka se ta ljubav razvija u krugu obih obitelji, otvoreno i iskreno. Neka oboje upoznaju sebe i jedno drugo, i neka u razboritoj udaljenosti s poštovanjem grade svoju zajedničku budućnost, koju će možda moći zajednički započeti tek za nekoliko godina. Stalna molitva i sakramentalni život bit će najsigurniji unutrašnji nadzor. Ljubazan odnos prema roditeljima i povjerenje duhovnom vođi bit će vanjska pomoćna sredstva, usavršavanje oboje osigurat će nužan rast za buduće poslanje.

SAZRIJEVAŠ U TRPLJENJU

Božja riječ više puta poziva zaručnike da u čistoj ljubavi prožive vrijeme zaruka, a bračne drugove da u braku iskazuju nepodijeljenu ljubav. Ta ljubav, koja je u najplemenitijem smislu ljudska, jer se s voljom i osjećajem okreće od osobe na osobu, obuhvaća bogatstvo cijele osobe. Zato može obogatiti izraze tijela i duše posebnim dostojanstvom i oplemeniti ih kao prve i svojstvene znakove bračnog prijateljstva. Takva ljubav združuje ljudsko i Božje, te bračne drugove vodi k tome da se dragovoljno daruju jedan drugome i prožima cijeli njihov život. Daleko, dakle, čisto erotično nagnuće, koje brzo i bijedno nestane, ako je sebično uzgajano.

Koncilski oci

Iz mnoštva sjajnih misli o ljepoti obiteljskog i bračnog života neka zbijene riječi, što su ih napisali koncilski oci, budu dovoljne. Veza dvaju bića, koju Bog želi, zaista je po naravnom redu nešto čudesna, a po sakramentu sveta.

A zaboravljamo da je put do te veze ponekad dug i opasan i da je život u braku odgovorna služba pred Bogom, pred savješću i pred čovječanstvom.

Zaruke su prvostepena odluka za pripravu na brak. Unatoč tome što svijet drugačije pripovijeda i radi, za kršćanina vrijedi ideal: lijepa priprava za dan vjenčanja. Pa ako se treba i strpjeti i čekati godinama. Zato se treba koristiti svim naravnim i nadnaravnim sredstvima, a prije svega u sebi skupiti snagu vòlje. Ako istinski ljubite i poštujete jedan drugoga, pazit ćete jedno na drugo i uzajamno ćete si pomagati da nevini stanete pred oltar. Tada će dan vjenčanja uistinu biti prva velika pobjeda vaše ljubavi.

Tko, pak, prije ženidbe proigra svoju tjelesnu i duševnu ljepotu, vjerojatno će i poslije vjenčanja materijalistički tražiti svoj užitak. I zato nije nikakvo čudo ako uskoro izbiju teške krize, ako ne dođe i do potpunoga loma. Prije vjenčanja niste dozreli i ušli ste u brak nezreli, zato ne ispunjujete poslanje očinstva i majčinstva, kao zrele osobe. Samo je previše stare djece. Na žalost, i u braku. Zato ima i toliko siročadi na cestama svijeta. Ako misliš ozbiljno, i svoju ljubav uzmi ozbiljno. Zajednički brižljivo gradite svoju lijepu budućnost. Radi se o velikim stvarima, za koje je potrebna vlastita zrelost. Toga si nikada nećeš dovoljno dokazati. Strpi se, da sazriješ!

6

TKO JE MOJ BLIŽNJI?

Možda će se nekome čudno činiti da je danas Isusu ime Josip, Severin, Ante, Stjepan... Vidite, tamo je čovjek Krist, koji žeđa pravde, koji posjeduje pravednost iznad pravednosti, koji zaslužuje pravednost.

Helder Camara

Nitko ne bi smio dotaknuti ranu, ako je nema čime povezati.

E. Hello

Tko raširi svoje srce, sužuje usta.

Kineska poslovica

Ako otvoriš usta, tvoje riječi moraju više vrijediti nego šutnja.

Arapska poslovica

Naročito se moramo truditi da budemo ljudima dobri u malim stvarima. Bezvrijedne su one visoke misli, koje ponekad dođu, kako ćemo biti velikodušni prema bližnjemu. Naša ljubav prema bližnjemu mora se svakodnevno dokazivati.

Friderik Baraga

U bližnjemu se susrećemo s Bogom. To nam je Krist jasno rekao da njemu pružamo čašu vode, ako je pružimo potrebnom bratu. Radi se o iskrenosti naših odnosa. I ovdje, na tom području, prije svega ima mnogo laži. Zato ima na svijetu toliko zla, jer je toliko maski na obrazu čovjeka, toliko pretvaranja, hinjenja, podmuklosti.

A ipak nitko ne može otići u robinzonadu, pa ni u svetu, pobožnu robinzonadu. Na to nitko nema prava, a naročito ne kršćanin. Iz nas mora odsijevati Božja blizina, i u svom bratu moramo susretati Krista.

Ideje mogu biti lijepe, ali život toliko puta ide svojim putem. Nema drugoga rješenja nego da se uvučem u sebe i dobro razmislim o sebi. Da li sam iskren čovjek? Mogu li svakome mirno gledati u oči, jer mi na duši ne leži nijedna laž, podmukla misao ili podla želja?

I ovdje moram biti pravi čovjek i kršćanin. A zato je potrebna ne samo trenutna hrabrost, već obrađivanje samoga sebe iz dana u dan. Sebičnost je lukava. Zna se sakriti i iza pobožnog obraza. Ako ja sam otrgnem masku sa svoga lica, time pokazujem ozbiljnost i poštenje. Bit će dvostruko zlo, ako mi tu masku život strgne.

BLAGO MILOSRDNIMA

Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe! (Mt 5, 7).

Krist

Tko ne pomaže svojoj zapuštenoj braći i sestrama i nema milosrđa prema njima, taj ni sam kod Boga neće postići milosrđe.

Slomšek

Učili smo ih napamet: duhovna i tjelesna djela milosrđa. Možda bi još mogli iskopati iz sjećanja ovo ili ono: gladne nahraniti, žedne napojiti, gole odjenuti . . . A onda duhovna: grešnika pokarati, neuke poučiti, sumnjivce dobro savjetovati. . .

Ali to nije važno. Na kraju sve ostaje na papiru, katekizamska pitanja za đake. I ako razmislimo, od nas baš nitko ne traži vode, ili vrlo rijetko. Oko nas svi imaju dovoljno hrane, nitko ne hoda gol, u zatvore ne možemo. A u modernom vremenu kako mogu pokarati grešnika, kad će mi se to zamjeriti. Opasno je i poučavati, jer će mi reći da propovijedam. I tako su sva ta djela milosrđa lijepi katekizamski odgovor. Ali život ide svojim putem.

A ipak je Evanđelje i za mene i za danas.

Možda bi nam Krist ovako odgovorio:

Molio sam te da mi poslije škole nešto protumačiš, pa nisi htio.

Bio sam žalostan, satrven, pa si prošao šuteći ili čak s prezirom pokraj mene.

Bio sam veseo i razigran, pa si mi dobacio u lice nadimak: budala.

Bio sam pun oduševljenja i to za dobru stvar, pa si mi ugasio oduševljenje svojim »mudrim« savjetima i otrovnom primjedbom.

Bio sam zaista slabić i posrnuo sam, pa si s podrugljivim podsmijehom prolazio kraj mene i nisi mi dao nijednu dobru riječ utjehe, koju sam baš tada toliko trebao.

Znao si da sam u svojoj ludoj zaljubljenosti otišao predaleko, pa si me drugdje ogovarao, a meni nisi rekao bratsku riječ.

Još bih mogao štošta nabrojiti. Pogledaj oko sebe baš ta lica, s kojima se svakog dana susrećeš. Zar nije svaki tvoj bližnji i svakoga dana potreban tvoje dobrote?

A što da rečemo o onim udaljenima, koji su zaista gladni, zaista izgubljeni, kojima je potrebna i naša pomoć? Treći svijet, svijet okrutne bijede? Da li ćemo zaista biti bez srca?

PA TO JE MOJ BRAT

Pogriješi li tvoj brat, prekori ga; ako se obrati, oprosti mu. Pa ako se sedam puta na dan ogriješi o tebe, i sedam se puta obrati k tebi, govoreći: »Žao mi je«, oprosti mu (Lk 17, 3—4).

Krist

Nije težak, jer to je moj brat.

Geslo Flanaganovoga dječačkog grada

Zar sam ja čuvar svoga brata? To je Kainova riječ. A nama je brat svaki čovjek, kojeg susrećemo na putu života. I mora nam biti stalo za njegov sadašnji život i za njegovu vječnost.

Pa to je moj brat! Zato ću mu priskočiti u pomoć, ako bude u nevolji. Ne samo onda kad je gladan, žedan, gol, putnik ili u zatvoru, kako je zapovjedio Krist. I tada je isto to moj brat, ako gubi vjeru, ako se udaljuje od Crkve, plovi nemoralnim životom. Možda će se izgubiti, jer nema brata.

Pa to je moj brat! Zato ću biti strpljiv s njegovim slabostima, neću mu ih predbacivati. Kad se pruži prilika, pokušat ću s ljubavlju i svom obzirnošću pomoći mu da nadvlada svoju slabost. Ne smijem biti nametljiv, jer moram poštivati njegovu unutrašnjost. A ne smijem biti ni zaplašen, jer se ne radi samo o njegovoj časti, već je toliko puta vječnost u pitanju. Pa to je moj brat! Zato ću moliti za njega. Poznajem brata koji ima svećeničko zvanje. Podupirat ću ga najprije molitvom. Da li sam toliko iskren? Molit ću da ustraje i da dostigne svoj cilj, iako ja neću poći njegovim putem. Poznajem brata koji se muči sam sobom. Hoću li ga napustiti i gurnuti od sebe? Možda mu je potrebna topla bratska riječ. A mogu li reći da je moj brat u značenju Kristovih riječi i jesam li ja njegov brat koji ga ljubi? Ako je tako, pokušat ću svom nježnošću razumjeti njegovu tjeskobu. Možda dolazi večer kad ćemo se sresti u toploj zajedničkoj misli i tada ću mu pomoći.

Pa to je moj brat! Opasnost je da odluta. A možda je već skrenuo. Možda je već duboko pao. Zar se bojim zaprljati ruke? A ipak je moj brat slabašan, bolešljiv. Da li trpim zbog njega? Trpljenje je najbolji znak da ga ljubim. Naime, trpljenje zbog toga što ga vidim u nevolji, u slabosti, u teškoj krizi. To je moj brat i ja sam zato ovdje da mu pomognem.

Ako bih za svakoga i svakoga pomislio: pa to je moj brat, kako bi moj život bio divan i kako bi naš život bio lijep!

SEBIČNOST — LJUBAV

Ljubi i radi što hoćeš. Ti si sam cijena ljubavi.

Sv. Augustin

Sve što radiš iz ljubavi, ljubav je. A mjera ljubavi? Ljubav nema mjere.

Franjo Saleški

Samo savršeno žrtvovanje svoga ja znači ljubav.

Terezija od Djeteta Isusa

Kako ćeš pridobiti ljubav ljudi? Ljubi ih. Nije dovoljno samo imati ljubav, već je treba pokazati.

Langbehn

Krist je ustanovio da je ljubav temelj svega zakona, dakle, temelj svakoga a naročito kršćanskoga života. Treba, dakle, rješavati taj problem. Inače je život jalov.

Sebičnost i ljubav se isključuju. Ljubav nije samo simpatija, sanjarenje, tjelesni nagon. Evanđeoska ljubav traži samoodricanje.

Ljubav mora biti djelotvorna. Čovjek ne dolazi do djelotvorne ljubavi, ako nema sluha za sučovjeka, ako nije sposoban žrtvovati sebe, svoje vrijeme i svoj imetak za čovjeka u potrebi.

Zgoda o milosrdnom Samarijancu ponavlja se iz dana u dan. U modernom životu poprima drugačije oblike, a ponekad postaje i mnogo okrutnija.

Moj osobni problem je hoću li biti čovjek koji će iz dana u dan uz cijenu vlastite žrtve pokušati svjedočiti Kristovu ljubav? Ako neću, tada nisam pravi kršćanin.

Svjedočiti, ne znači sanjariti, opjevati, govoriti, već uzimati od sebe i davati drugima. Samo je u tome umiranje sebičnosti.

Dijete je po naravi egoist. Dok dozrijeva, može u njemu dozoriti altruizam, inače ostane dijete, veliko dijete, pokora u prvom redu za roditelje, a kasnije svome bračnom drugu i još mnogima.

Dakle, tvoj je životni problem, problem rasta u pravu osobnost!

VELIKA ODGOVORNOST

Ničim se toliko ne približuješ Bogu koliko darežljivošću.

Biskup Sheen

Napredak je veliki stroj za ubijanje čovječanstva. Ako nema ljubavi nema ni poštovanja čovjeka.

Srce, koje ne zadrhti gledajući bijedu, najbjednije je.

Svjesni smo sreće tek tada ako smo druge usrećili.

Kako može biti sretan čovjek, ako ne ljubi nikoga osim sebe.

Samo onaj tko je učinio mnogo dobra, zna da nije dovoljno učinio.

Dati bez ljubavi uvreda je.

Ili će se ljudi naučiti da čovjek bude čovjeku čovjek, ili će čovječanstvo izginuti.

Ili će biti kraj bezdušnog atomskog svijeta, svijeta bez ljubavi, ili će doći uopće svršetak svijeta.

Dugi niz godina slušamo iz Evanđelja stavak: Ljubi bližnjega svoga! Znamo da je zapisano i ovo: Što ste učinili jednome od mojih najmanjih, meni ste učinili.

A ipak... Zašto nismo sposobni te riječi provesti u život? Svijet prije svega treba takve svjedoke. Zar je samo nekim pojedincima poklonjena karizma ljubavi? Zar je moguće da na nekoliko tisuća dolazi samo jedan? Zar nismo svi pozvani?

Problem je u meni, u tebi. Da li smo sposobni izaći iz sebe, iz začaranog kruga svoje sebičnosti, da li smo sposobni izaći iz zamki svojih malih briga i misliti na sučovjeka? Na koga? Na svoga druga, možda na svoga brata, ili na nepoznatog siromaha, koga susrećeš, na djecu u misijama, koja su gladna kruha u Kritarnja vatra da zemaljske i duhovne darove poklonimo drugima.

Kad bi si otkinuo četvrt sata i jednom ozbiljno ušutio sam samcat pred beskonačnim Bogom — u potpunoj tišini! Možda bi tada naslutio: da i ja također imam karizmu ljubavi i pozvan sam, ali me davi moj »ja«.

MIMOHOD ISTINE

Gledaju, a ne vide, slušaju, a ne čuju.

Krist

Ne možemo spoznati, ako ne ljubimo. Čim dublja i potpunija bude naša spoznaja, to će i naša ljubav biti snažnija i punija života.

Goethe

Što znači biti mudar? Istinu treba tako reća da ona ne razara, već da gradi.

Romano Guardini

Istina koja ne dolazi iz ljubavi, ljubav je koja nije istinoljubiva.

Franjo Saleški

Čovjek je tajna. Iz iste obitelji, iz iste omladinske skupine, iz istog vjerskog društva, a tako različiti ljudi: jedan duboko religiozan, možda čak svećenik, drugi — zalutala ovca ili čak ateist.

Slušali su istu pouku majke i oca, odgojitelja, svećenika. A ipak koračaju različitim putovima.

Otvrdnulost i okorjelost srca jedna je od najstrašnijih stvari na svijetu. Ako se srce zatvori i postane okorjelo već u mladom čovjeku, to može biti presudno za cijeli život. Istina prolazi kraj njega.

Mladićima i djevojkama trebala bi biti glavna briga da sačuvaju svoje srce otvorenim. To je znak one elementarne ljubavi, koja mora biti prisutna ako želimo da neko istrunulo zrno donese ploda.

Jao onome tko u svojoj oholosti ili ograničenosti — pa bio za to kriv ne znam tko — bježi pred svakim čovjekom, koji mu želi dobro: roditelji, odgojitelji, duhovni vođa ili iskreni prijatelj. Taj put vodi u strašnu tamu, gdje sva unutrašnjost ogluši i gdje sva nježna čuvstva potamni nerazuman otpor. U takvoj se duši zaista počne odvijati nešto izdajničkog. Potreban je »udar milosti«. Ali tko će ga izmoliti, ako u takvu zatvorenu i ogorčenu dušu svojom riječi više nitko ne može ući.

Prvi korak mora učiniti on sam. Naravna želja za istinom mora otvoriti srce za ljubav. Ako za ništa drugo, onda u prvo vrijeme ljubav za nedužno dijete. Možda sjevne spoznaja: Ako ne budete kao djeca... ponizni, ljubezni...

NEMUZIKALNOST

Muzika je veće otkriće nego filozofija.

Beethoven

Glazba mora imati svoj unutrašnji smisao, životni cilj, jer uz nju je moguće koračati i moliti.

Langbehn

Umjetnici i mislioci su poput nježne zvučne lire. Titraji, koje iz njih izmami sva njihova okolina, staro i mlado, preko njih se prenosi na sve ostale smrtnike.

Rodin

Prepirka o vječnoj vrijednosti klasične ili moderne glazbe često je puta beznačajna. Svaka ima svoju vrijednost i kulturni čovjek mora biti otvoren da razumije i jednu drugu. I granicu između glazbe, koja je umjetnička, i glazbe koja sadrži nekoliko zvukova u divljem ritmu i koja je bez sadržaja, katkada je moguće jasno osjetiti, a katkada teško zacrtati. Činjenica je da između svih umjetnosti glazba najviše utječe na čovjeka: duboka, smiruje i oplemenjuje čovjeka; senzualna, raspiruje strasti u čovjeku. Glazba, puna ritma, razbukta čovjeka do divljanja. Rastrgana, šizofrenična glazba ga razara. Sve u svemu glazba je sastavni elemenat ljudskog života. Čovjeku bez sluha uskraćena je velika vrijednost.

Uz pomanjkanje sluha postoji i drugačija nemuzikalnost. Često puta je za pojedince rješenje ako u životu susretne nekoga tko ima istančan sluh za nutarnje kucaje bližnjega. Takav čovjek razumije, suosjeća, pripravan je pomoći. Koliko je ta nježna osjetljivost izražena u Kristovoj riječa: Žao mi je naroda! Nemuzikalni ljudi, ljudi bez sluha za bližnjega, obično su teret ljudskog društva. Nisu sposobni niti osluhnuti, a još manje razumjeti. Slušaju i shvaćaju samo sebe, ali su nepristupačni za tjeskobe svoga brata. Samo se tako može razumjeti da ponekad žive ljudi pod istim krovom, pa ostanu stranci.

Zar nije temeljna kršćanska dužnost da čovjek uzgoji svoj sluh? Svaki naobražen čovjek mora svoj sluh odgojiti, a naravno i malo za glazbenu umjetnost, ali bez iznimke mora odgojiti svoj sluh za svoga bližnjega. Glazba to više smiruje i oplemenjuje, što se njezini zvukovi sjedine i uravnoteže s unutrašnjim njihanjem čovjeka. Upravo tako u velikom koncertu ljudskoga društva možemo uspješno sudjelovati, ako se uzgojima za suglasje i su-doživljavanje s čovjekom. Svoj vječni smisao taj sluh poprima u Božjoj ljubavi.

ZAUSTAVI SE PRED SVETIŠTEM!

Ne dajte svetinje psima! Niti svoga biserja bacajte pred svinje, da ga ne pogaze nogama pa se okrenu i rastrgaju vas (Mt 7, 6).

Krist

Nikada ne smiješ prodirati u život drugih bića, ako to oni ne žele. Upamti taj nauk, mladiću moj! Ne smijemo otvarati vrata drugoga i trećega života, koje samo Bog poznaje. Ne smijemo okretati svoje lice u to skrovito mjesto drugih, ako ne želimo da postanemo stup soli.

François Mauriac

Duša je bližnjega tamna šuma.

Turgenjev

Ima ljudi koji s nasladom čeprkaju po tajnama. Nisu shvatili, a niti ne misle na to da je svaki čovjek tajna za sebe, da je njegov najunutrašnjiji svijet samo za njega i za Boga.

I ako svećenik i odgojitelj žele pomoći, moraju znati granicu do kuda smiju ići. Ponekad ljubav savjetuje smion pokus, da pokuša pomoći čovjeku zatvorenom u sebe, da mu se taj povjeri. Prije nema pomoći. Donekle može pomoći dubinska psihoanaliza, koja otkriva podsvjesne uzlove, u kojima je svezana plašljivost ili neuravnoteženost duše.

A svaki čovjek ima pravo na svoju unutrašnjost, na svoju tajnu. U modernom, tehniziranom životu čovjek postaje broj i gubi individualnost. Strojevima žele prodrijeti u čovjekovu osobnu tajnu. To je višak nemorala. Zastani pred svetištem, pa ako je baš i dijete pred tobom!

A sam? Krist je jasno rekao: Ne bacajte bisere pred svinje. Najljepše je u čovjeku ono što se ne vidi. Isto tako to nevidljivo može biti i najružnije i najpodlije.

Ne srce na ruke, već ruku na srce. Potražiti nekoga tko će mi pomoći u životnoj tjeskobi, to je katkada dužnost u savjesti. Ali, to mora biti on, on jedini, koji ima za me karizmu, nekakvo Božje pravo da dozna moju tajnu. Svima je drugima pristup zabranjen. Svetac se dade voditi, ali nije javna tržnica.

Zlatno je pravilo: šutjeti, živjeti po Božjem zakonu, svakoga časa biti spreman pružiti bratu ruku na putu života.

Nešto čudesno je biti pun Boga u tajanstvenom svijetu vlastite duše.

RIJEČI, RIJEČI

Čuli ste da je rečeno starima: Ne ubij! Tko ubije, bit će podvrgnut sudu. A ja vam kažem: Svaki koji se srdi na brata svoga, bit će podvrgnut sudu. A tko bratu rekne »Glupane«, bit će podvrgnut Vijeću. A tko reče: »Luđače«, bit će podvrgnut ognju paklenomu (Mt 5, 21—22). A kažem vam: za svaku bezrazložnu riječ koju ljudi kažu dat će račun na Dan sudnji (Mt 12, 36).

Krist

Kako smo iznakazili moralno prosuđivanje! Često puta se i najbolji ljudi sablažnjuju nad »grijehom bludnosti« i preziru siromahe koji se bore sa svojom strastvenom naravi, dok istodobno sasvim mirno promatraju kao nešto prirodno i slušaju klevete i ogovaranja.

Uvijek govorimo o ljubavi. Kad bismo je morali konkretno dokazati u riječi i djelu, zakažemo. Tako stojimo pred svijetom, koji znatiželjno traži u nama kršćanstvo, ali u iskrivljenoj slici mi ga ne možemo posvjedočiti, ako Evanđelje ne shvatimo ozbiljno.

Svakome je potpuno jasno da je čovjeku nanio nepravdu onaj tko mu je uzeo novac. Ali smo mnogo puta bezosjećajni dok ljudima oduzimaju dobro ime, koje je daleko dragocjenije od novca.

Ubojstvo je strašan zločin. Zadah po krvi, nasljeđe »stare« generacije, možda je osnovni razlog otpora mladih. Ali ta ista mladež, koja se borbi za pravdu, griješi još u težoj stvari: ubija duhovno. Ubiti čovjeka riječju, ubiti čovjeka i srušiti ga u njegovoj unutrašnjosti znači još teži zločin.

Radi se samo o šali, o došaptavanju, samo »žargon« društvenosti? Ali koliko puta ranjavamo, spuštamo između sebe zavjese i postajemo stranci.

Tko će vratiti izgubljeno dobro ime, tko može oživjeti ubijenog čovjeka, tko će zacijeliti zadane rane? U svom iznakaženom moralu ne postavljamo si ni pitanje, a kamoli da bismo si odgovorili.

Milosrdni Krist, koji je primio bludnicu i oprostio joj, i u ovom našem stoljeću stoji pred nama i ponavlja: Za svaku ćete riječ dati račun!

SLABOST BLIŽNJEGA

Ne sudite da ne budete suđeni! Jer sudom kojim sudite bit ćete suđeni. Što gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svom ne opažaš? Ili, kako možeš reći bratu svom: »De da ti izvadim trun iz oka«, a eto brvna u oku tvom? Licemjere, izvadi najprije brvno iz oka svoga, pa ćeš onda dobro vidjeti izvaditi trun iz oka bratova (Mt 7, 1—5)!

Krist

Najveće zlo zbog koga svijet trpi, nije snaga u zlima, već slabost u boljima.

Rolland

Nemoguće je međudjudske odnose srediti jednom zauvijek. Sređivati ih treba iz dana u dan.

Nemoguće je međljumske odnose srediti jednom zauvijek. ni u sebe, jest problem slabosti bližnjega. Sve vide, pa i najmanju sjenu. Možda ih to i boli, ali su više spremni osuđivati. Na taj način stavljaju pregrade između sebe i bližnjega. Ako ih podupire oholost, umišljenost, sklonost srdžbi, teškoća se povećava.

Slabosti treba shvatiti ozbiljno, kao što liječnik ozbiljno shvaća bolesna čovjeka. Potrebne su dvije operacije. Najprije treba sebe uvjeriti da i bližnji nosi teret istočnoga grijeha, da je slab, kao što je slab i svaki od nas. I kod svih njegovih slabosti moguće je s malo pažnje otkriti mnogo lijepa i mnogo dobra. Druga je operacija upoznavanje samoga sebe, ili, bolje rečeno, iskrenost prema sebi. I ja također imam svoje slabosti, koje mora podnositi moj bližnji. Možda ih ja i ne vidim, možda me je strah vlastite iskrenosti. Oboje je loše. Treba hrabrosti. Upravo one hrabrosti koju traži Krist: Izvadi najprije brvno iz svoga oka, tada ćeš biti sposoban i spreman da izvadiš trun iz oka brata svoga.

Glavna je istina ipak u tome da smo braća. I ako je onaj čovjek, pun slabosti, moj brat, podnosit ću ga kao brata i svakako kao brata u evanđeoskom značenju riječi. Možda iznenađen otkrijem da je moj bližnji zaista dobar i plemenit čovjek. To prije nisam vidio, jer nisam sebe poznavao, te nisam mogao ni u njemu otkriti dobrotu, koja je u njemu.

NADZIRANI OSJEĆAJI

Ako, dakle, prinosiš dar na žrtvenik pa se ondje sjetiš da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi dar ondje pred žrtvenikom, idi i najprije se izmiri s bratom, a onda dođi i prinesi dar (Mt 5, 23—24)!

Krist

Postoji mudrost srca, koju razum ne pozna. Iskušavamo je u tisuću stvari.

Pascal

Jedino ratište je ljudsko srce.

Dostojevski

Čak i sebe treba ozbiljno shvatiti. Mnogo puta nosimo u sebi dvostruku sliku: želimo bližnjega takvoga kakvoga zamišljamo u svojoj mašti: idealnog, svoje vlastite osjećaje ne priznajemo kao svoje i projiciramo ih na druge. A iz toga nastaju poteškoće u našem međusobnom životu.

Simpatije i antipatije zaista postoje. Jave se same po sebi. Naša je odgovornost u tome da ih nadziremo i da svoj život ne ravnamo po njima, već po zapovijedi ljubavi.

I brat mi može po naravi biti antipatičan, ali to me ne oslobađa dužnosti ljubavi. Prava ljubav nije sentimentalan osjećaj. Prava ljubav, naročito vrhunaravna ljubav čin je volje. Unatoč naravnoj antipatiji iskreno ljubim, iznutra i izvana. A jednako tako ne smijem podleći simpatiji do te mjere da bi me dovela do ne nadzirane slijepe, sentimentalne, pa čak i sjetilne ljubavi, koja je sumnjive vrijednosti, suviše mutna.

Bog hoće da sam pred njegovim oltarom sređen u svojoj unutrašnjosti, da sam zreo. Nije zadovoljan mojim darom, ukoliko nisam sredio odnose s bližnjim. Koliko puta bismo se pred oltarom morali od stida zacrvenjeti, ako bismo se ozbiljno sjetili Krisovih riječi.

Zaistam srce je ratno polje, gdje moramo izvojevati konačnu pobjedu ljubavi. Neki značajevi nemaju velike poteškoće, dok je kod drugih to neizmjerno teško. Opet vrijedi isto: pošteno, sam sebi moraš priznati činjenice. Zatim, na posao.

Kao što se bludnik mora boriti da pobijedi svoje tijelo, a oholica sklon umišljenosti da se utvrdi u poniznosti, tako se i čovjek s jetkim neraspoloženjem mora boriti dok sebi ne izbori plemenitu ljubav. To je njegova životna zadaća.

DIJALOG

Vaša riječ neka bude: Da, da — ne, ne! Što je više od toga, od Zloga je. (Mt 5, 37).

Krist

Jedini mogući mir jest sklad između svih ljudi i između sviju njihovih razlika. Pravi dijalog je u tome da oba sugovornika nastoje jedan drugoga razumjeti i poštovati.

Pater Pire

U sigurnim stvarima jedinstvo, u sumnjivim sloboda, a iznad svega ljubav.

Sv. Augustin

Danas se naveliko govori i piše o dijalogu. Čak je i Crkva na Koncilu započela dijalog s cijelim svijetom. To je znak njezine zrelosti, duboke vjere i ljubavi za svijet. Ali dijalog ne znači pretvaranje i varanje, to nije ni monolog, kao da bismo samo mi imali u zakupu istinu i o njoj propovijedali. Dijalog — razgovor, znači pošteno iznijeti svoje mišljenje s obje strane. Ako je na obim stranama iskrena istinoljubivost, iskrena ljubav za čovjeka, dijalog ne može razdvajati, kao što to čini polemika ili prepirka, kad netko hoće svog sugovornika samo utjerati u »kozji rog« i potući ga svojim mišljenjem. Trebat će još mnogo vremena da mi katolici postanemo potpuno zreli za takav plemeniti dijalog, koji ne prodaje istinu, već je priznaje i drugima, i poštiva je.

I u malom svijetu je potreban razgovor. Obiteljski nesporazumi nastaju upravo zbog toga, jer se članovi obitelji međusobno pošteno i mirno ne razgovore. Tako nastaju sporovi, sumnjičenja, otuđenost, mržnja. Svaka, pa ne znam koliko mala, skupina može postati nesretna, ako među onima koji je sastavljaju, ne postoji dijalog. Ali za dijalog treba i nešto sposobnosti. Postoje ljudi koji samo znaju monologizirati, tj. samo oni govore. Za razgovor — dijalog, potrebno je i znati poslušati i ne samo ušima, već i razumjeti srcem. O istoj stvari i najbolji ljudi imaju različito mišljenje. I to je u redu. Bog ne želi da budemo po značaju i sposobnostima za traženje istine izgrađeni na jedan kalup. Nužno je da različito doživljavamo, različito tražimo i različito izražavamo. Bez ljubavi i strpljivog dijaloga nemoguće je živjeti s drugima. Moram se, dakle, osposobiti — ako još nisam — da znadnem ne samo govoriti već također prije svega i poslušati. Ako budem ljubio istinu i čovjeka, lijepo ću živjeti s drugima.

PRAZNA RIJEČ

Ovo je moja zapovijed; ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio! Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje (Ivan 15, 12—13). Ovo vam zapovijedam: da ljubite jedni druge (Ivan 15, 17).

Krist

Tko veli da ljubi Boga, a ne ljubi brata svoga, taj je lažac.

Sv. Ivan

Moguće je živjeti samo u ljubavi.

Brentano

Sve govori o ljubavi: film, revije, radio, pornografija. Ali kakva je to ljubav? Često puta samo kruta, sebična požuda.

Ako čovjek iznakazi ono najljepše i najsvetije, sve mu se to osvećuje. Zato se ne smijemo čuditi rasulu koje je zahvatilo svijet zbog pomanjkanja ljubavi. A što će tek doći?

Tko danas ozbiljno misli biti kršćanin i navjestitelj novih vremena, najprije u sebi mora izgraditi pojam ljubavi. Još i više. Suvremeni apostol mora postati utjelovljena ljubav. Postići taj ideal znači naporan posao, neprestano oblikovanje samoga sebe. Simpatija, udvaranje, zaljubljenost, to dođe samo po sebi. Krepost ljubavi, koja uvijek i posvuda izdrži, plod je vlastitog napora i milosti.

Koliko je puta ljubav samo prazna riječ. Čak i na našim usnama. Kao da je ljubav zapovijed za blagdane. Kao da je samo lijep svijet za dane raspoloženja. Krist je rekao: Zapovijedam vam da se međusobno ljubite.

Hoću li i ja ostati samo kod riječi? Zar nisam sposoban da stanem pred samoga sebe, da razmislim kako stoji s mojom ljubavi? Ne o tome kakvi su drugi, već kakav sam ja. Da li razumijem svoga brata? Smatram li ga uopće »bratom«? Smatram li bratom svakog čovjeka, s kojim proživljavam svoje dane? Da li ga poštujem? Da li su moje misli plemenite? Da li mu želim dobro? Mogu li se strpjeti s njegovom trenutnom slabošću? Jesam li pripravan da mu pomognem? Da li mu opraštam, ako se zaboravi? Jesam li dobrohotan prema njemu? Koliko pitanja! Ali takvo ispitivanje morao bih obavljati svakoga dana. Inače će i moja ljubav ostati samo prazna riječ.

SVIJET HOĆE DOKAZE

Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima (Mt 5, 16).

Krist

Čini se da ljude danas više ne možemo uvjeriti svojim propovijedanjem. Jedino još pred pravom svetošću poklone se, poklekne i mole. Čini se da ljudi više ne poznaju vrhunaravne istine i da su im duša, vječna sreća i milost potpuno sporedne stvari. Danas svijet više ne vjeruje. Međutim, ako kroz njihovo selo ili grad prolazi pravi svetac, pa bio živ ili mrtav, onda svi dolaze da ga slušaju. Uvjerite se: zao duh se ne plaši naših sportskih sprava i katoličkih kinodvorana. Jedino, čega se boji, to je naša svetost. Samo, ako budete sveti, moći ćete spasiti duše. Kao znanstvenici, sociolozi, sportaši, učinit ćete vrlo malo.

Kardinal Schuster

Koliko je istine u riječima milanskog kardinala! Svaki istinoljubiv svećenik potvrdit će tu spoznaju, budući da je i sam bezbroj puta doživio isto u svojoj duhovnoj pastvi.

Apostoli budućnosti bit će još više stavljeni pred tu činjenicu. Već od davnine postoji »čudo Crkve«, koje je u snažnim kršćanskim ličnostima bilo dokaz istinitosti kršćanstva. Danas je to skoro jedini dokaz.

Kolika odgovornost cijeloga Božjega naroda! Da li ćemo biti sposobni u velikoj i teškoj svjetskoj krizi dati dokaz da Bog postoji, da je Krist činjenica, da je kršćanstvo prava istina, da je Crkva — iako zbog ljudske slabosti zaprašena i prljava — ipak još uvijek nositeljica Božje istine i milosti?

Naša stara bolest je da čekamo i čekamo čudo, da očekujemo svece, koji bi morali odnekud doći, da čekamo da se nešto dogodi. A nismo svjesni da se rješenje nalazi u našim rukama.

Leon Bloy je uzdahnuo: Jedina je žalosna činjenica što nismo sveci! Imao je pravo. Pusto brbljanje jest lamatanje po zraku. Svijet hoće imati dokaz krvi. Jesam li pripravan da za Božje kraljevstvo idem tako daleko, da duboko u sebi osjetim bol vlastite žrtve? Ili ću sjesti u kut i prepustiti drugima da se izmuče tim dokazivanjem.

7

MOJA BUDUĆNOST

Što namjeravam postati u životu? Pitanje od presudne važnosti, koje mora postaviti sebi svaki mlad čovjek. O tome bi trebao razmišljati na koljenima pred križem, koji će stajati na njegovu grobu.

E. Langlois

Oni, koji imaju sve, samo Tebe nemaju, o moj Bože, podsmjehivaju se onima koji imaju samo Tebe. A ja trebam Tebe, samo Tebe. Moje srce to bez kraja ponavlja. Sve želje, što su me mučile noću i danju, lažljive su i prazne do temelja. Kao što noć u žalosnom mraku potajno odražava želju za svjetlom, tako duboko u mojoj unutrašnjosti odjekuje krik: trebam Tebe, samo Tebe, o Gospodine!

Rabindranath Tagore

Gospodine, kako su sretni oni koje netko očekuje! Blago onome koji ima samo jednoga čovjeka, kome može sve reći, kome može potpuno vjerovati, koji je upravo baš za njega pripravan, koji ga očekuje, jer ga ljubi. Gospodine, Ti si velik u svom čekanju. Čežnja zaljubljenog čovjeka je samo blijeda slika i blijedi odsjaj Tvoga Iščekivanja.

Paul Roth

Ako želiš vidjeti daleke ravnice, moraš se popeti na vrh planine. Ako hoćeš izmjeriti daljine svoga života, ako hoćeš pregledati pokrajine svoga »ja«, moraš stati na izvidničku točku. Nećeš dobro vidjeti, ako ne budeš gledao i prosudio sub specie aeternitatis — pod vidom vječnosti.

Konačan poziv jest naš kršćanski poziv koji ima početak na zemlji, ali nikada nema kraja u vječnosti. A taj svršetak izgrađujemo u svom životnom pozivu. Zato izbor zvanja nije stvar slučaja, već ozbiljno osobno djelo. Što ga prije upoznaš, naravno, samo s nekom moralnom sigurnošću, to moraš brže početi živjeti za nj. Živjeti, ne samo kao zemaljsko biće sa sposobnostima za taj poziv, već živjeti kao kršćanin: s dušom i tijelom i sa svom nadnaravnom čežnjom.

Ako igdje vrijedi latinska poslovica Quidquid agis, prudenter agas et respice finem — štogod radiš, radi razborito i gledaj na svršetak — onda je na mjestu pri tako važnom poslu, kao što je odluka za životni izbor zvanja.

Lakomislenost može biti ne samo u izboru zvanja, već i u savjesti i odgovornosti. Samo neodgovoran čovjek može čak i na zvanje gledati »šaljivo«. Ali ako stojimo pred Bogom i vječnosti ozbiljno, ne možemo ni u jedno zvanje stupiti drukčije nego ozbiljno.

IZBOR ZVANJA

Ljudi se ne usuđuju preuzeti na sebe odgovornost. Možda je u tome jedan od najznačajnijih poteza i slabosti današnjega čovjeka. Nedostaje mu vlastite snage za odluke, koje imaju veće, a ponekad i trajne posljedice za njegov život i zvanje. Moderni čovjek rado bi odlučivao »neosobno« i neodgovorno. Kad bi bilo moguće, volio bi odlučivanje, a s time i odgovornost prebaciti na tuđe rame. Samo oni koji se osjećaju slobodni u donošenju odluka i u svojoj odluci riskiraju ne bojeći se preuzeti breme odgovornosti, sposobni su usrećiti i sebe i druge. Strah pred odlučivanjem, strah je da ne izrastu u samostalnu osobu.

Anton Trstenjak

Zvanje je nešto duboko osobnoga, najvažniji dio »ja«. Nije »nešto« što postoji samo po sebi, već je to dio čovjeka. Zvanje daje čovjeku smisao i cilj.

E. D. Kennedy — P. F. D'Arcy

Strah osakaćuje modernog čovjeka, pa radilo se o bilo čemu. Strah je postao jedna od najtežih bolesti. Zato je razumljivo da je i u izboru zvanja razlog da mnogi ljudi ostanu neodlučni. Sposobnost izabrati ili upoznati svoje zvanje i prihvatiti ga, znak je zrelosti. Zrelost može biti različita, pa je zato i izbor zvanja različit. Već je četrnaestogodišnjak sposoban za prve odluke. To su dokazale psihološke studije u Sjevernoj Americi, prije svega što se tiče svećeničkog zvanja. Ako je prisutna dječačka zrelost, je moguća ta prva odluka, koja dakako ne mora biti konačna. Sedamnaestogodišnjak ili mladić sa završenom srednjom školom sposoban je još za zreliju odluku. Zato danas savjetovališta za zaručnike i za svećenička zvanja kao vrijeme zrelog odlučivanja postavljaju dvadeset godina starosti. Tek je tada moguća konačna odluka za životno zvanje.

Ali se može dogoditi da se neodlučnost i strah pred odgovornošću proteže i iznad dvadesete godine. Takvom čovjeku je odlučivanje nešto mučno, te bi se najradije oslonio na nekog drugoga, da taj za njega donese odluku. A to dokazuje da čovjek treba sam dozrijeti, da bi mogao donijeti tako važnu odluku kao što je odluka o izboru zvanja. Potrebna je molitva, potreban je savjet odraslih, a najpotrebnija je unutrašnja snaga da mladić korača odvažno za idealom, koga upozna kao svoj životni poziv.

ZANOS OSJEĆAJA

»Pođi za mnom!« On usta i pođe za njim (Mk 2, 14).

Krist

Zvanje je strpljivi razvoj, to je rast, koji je kod svakog čovjeka različit. Zvanje nije nešto dovršenoga. Taj polagani razvoj nije ništa novoga za onoga koji ga je doživio od svojih prvih nejasnih pokreta do potpunog uvjerenja.

E. D. Kennedy — P. F. D'Arcy

Tvoje je zvanje ono što te zove.

Brentano

Bog zove svakoga drukčijim glasom.

Carrosa

O zvanju i izboru zvanja napisane su hrpe knjiga. Psihoanaliza je otvorila savjetovališta, da bi ljudima pomogla pri izboru zvanja, a isto tako i u krizama već prihvaćenog zvanja.

Budući da je izbor zvanja djelo čitava čovjeka, njegova razuma, volje, osjećaja, važno je da su svi elementi usklađeni. Prenagla i samo osjećajima prihvaćena odluka se često puta osvećuje. Osobito u osjećajnom zanosu zaljubljenosti moguća je nezrela odluka s teškim posljedicama. Već površan pogled na statistiku o bračnim razvodima, osobito mladih bračnih drugova, dovoljno dokazuje tu istinu.

Čovjek mora imati uravnoteženo mišljenje. Ali milost ima svoje putove. Moguće su brze odluke, neočekivana obraćenja. A obično se varamo, ako mislimo da su te odluke »pale s neba«. Milost je već prije djelovala i pripravljala čovjeka na odlučan trenutak.

Općenito uzeto, život sam izgrađuje čovjeka i priprema odluke. Već u dobi sazrijevanja može čovjek ići za svojim ciljem ili za Božjim pozivom. Studij, unutrašnji rast, cjelokupan odgoj vodi ga i oblikuje.

Kad je trenutno postavljen pred izbor, na primjer nakon završetka srednje škole, neće mu biti preteško ići »svojim« putem, ako je već do tada u njemu rasla spoznaja, te se u njegovoj usklađenoj osobnosti učvršćivala volja. Takva je odluka poštena, iako sedamnaestogodišnjak ne može reći da je to i konačna odluka. Njegova daljnja priprava za život bit će pozitivna, iako bi konačno došao do spoznaje da za to zvanje nema dovoljno sposobnosti. Obitelj, društvo, odgojna okolina, osobni doživljaji, sve to zajedno izgrađuje zvanje. Dakako, da je najidealniji poziv također djelo milosti.

ŽAO MI JE NARODA

Daj nam danas naš kruh svagdanji:
Ne samo onima koji imaju svega u izobilju;
daj ga svima onim milijuna, koji gladuju kruha,
daj ga svima, koji su zbog siromaštva izgubili vjeru,
daj ga svima, u kojima je stradanje ubilo osjećaj ljubavi,
daj ga napose onima koji od gladi umiru.

— — —

Ljudi ne gladuju samo zemaljskoga, već i Božjega kruha. Mnogi toga nisu pravo ni svjesni, ali znaju da im nešto nedostaje.

Tko će im donijeti kruha? Danas je veliki problem socijalno pitanje.

Treba im dijeliti i zemaljskoga kruha. Zato je i Crkva zahvatila u rješavanje tog pitanja, ne samo svojom naukom, već i djelom. Svaki je misionar postavljen pred to pitanje.

Ali treba pružiti i Božjega kruha.

Žalosna je činjenica da Crkva upravo danas nema dovoljno apostola, kad je svijet došao do spoznaje da ljudsko društvo treba obnoviti iz temalja, i to danas dok svi čekaju spasioca. Naprotiv, duhovnička zvanja iz godine u godinu postaju sve malobrojnija osim u nekim misijskim zemljama.

Dakle, nisu »tijelo i krv«, ni moderniziranje života, već najvjerojatnije samo preobilje i želja za uživanjem osnovni razlog da mladi ljudi više ne znaju cijeniti veličinu života izraženu u osobnoj žrtvi.

Kako je lako biti »dobar kršćanin« sa svim ugodnostima, a možda i sa željama za raskošnim životom. I još sa sviješću i ponosom da nešto pokloni za misije, da je svake nedjelje kod svete Mise, da uvečer izmoli nekoliko Očenaša. I tko mu nešto može zamjeriti?

A Crkva ima sposobnih i zdravih ljudi. Ali, na žalost kao bogati mladić, sagnu glavu, kad se sretnu s Kristom i čuju Kristov poziv: pođi, prodaj sve što imaš i dođi, te slijedi mene!

Čovjek je tajna. I Bog je također čuva. I on zove svakoga drukčije. Istina, Crkvi su potrebni i dobri očevi, dobri umjetnici, dobri učenjaci. A danas prije svega treba mnogo dobrih svećenika, gorljivih misionara i misionarki. I zbog toga nastaje pitanje: Jesam li iskren? Jesam li odvažan?

OTVORI PROZOR!

Čovjek, koji misli samo na sebe i u svemu traži samo svoju korist, nikada ne može biti sretan. Ako želiš živjeti za sebe, živi za druge!

Seneca

Najdublji smisao gostoljubivosti je u tome da jedan drugome nudimo počinak na putu u vječnost.

Romano Guardini

Jao samotnome — vae soli! Tu je izreku moguće razumjeti u smislu da čovjek samuje u svojoj sebičnosti. On je poput ledene sante koja plovi u neizmjernoj tišini polarnoga mora.

Doklegod je čovjek zaljuben u samoga sebe, ne može rješavati ni riješiti svoj životni problem, problem zvanja.

Pa i onaj koji rješava problem ljubavi tako da za sebe želi novu igračku ili utjehu ili nekoga tko će mu se posve predati, živi u zabludi. Poslije razočaranja dolazi katastrofa. Najveći su grubijani oni bračni drugovi koji su već prije braka tražili samo sebe, a onda u braku jedino sebe smatrali vrijednima. Takozvana »ljubav« bila je samo maska za samoljublje.

Koga, međutim, Bog zove u idealnije zvanje, za svećenika — misionara, taj još više mora biti otvoren za bližnjega. Mora u sebi odgojiti i šesto osjetilo: sluh za bratovu duhovnu bijedu. Ne treba se plašiti da će biti osamljen. Osamljenost koju svećenik osjeća, jer nema »ljubljenoga bića« koje bi mu se sasvim predalo, jer se mora odreći obiteljske sreće, bogato je naplaćena sviješću da je postao duhovni otac stotinama i tisućama. Uzornom svećeniku, koji se sav predao u Božju službu, prolaze dani i godine u punini života i rada. Nije bez poteškoća, a nije ni igrarija ostati vjeran celibatu, ali su njegove žrtve podloga za uspjeh u duhovnoj pastvi i izvor su najčistijeg veselja. Možda bračni drugovi nikada, ni u najvećem zanosu ljubavi, ne mogu okusiti kolika je unutrašnja sreća što je osjeća onaj koji se odrekao slasti bračnog života, te se sav predao u službu braći, koja nikoga nemaju, pa im treba pomoći na putu u vječni dom.

Sam Krist je rekao: Primit će stostruko . . .

SVEĆENIČKI CELIBAT

Svećenici se djevičanstvom ili obdržavanjem celibata radi kraljevstva nebeskog posvećuju Kristu na nov i odličan način; uza nj lakše pristaju nepodijeljenim srcem, u njemu se i po njemu slobodnije predaju službi Bogu i ljudima, slobodnije služe njegovu kraljevstvu i djelu višnjeg preporađanja te tako postaju sposobniji da prime u većoj mjeri očinstvo u Kristu.

Koncilski oci

Svećeničko se zvanje bitno dijeli od drugih, jer se temelji na dubokoj vjeri, koja nije obavezna na području tehnike, prava ili medicine, iako vjera ostaje za čovjeka uvijek vlastiti problem. Svećeničko zvanje samo po sebi iziskiva dvoje: vjeru i potpunu predanost.

Iz te potpune predanosti Bogu i ljudima u latinskoj Crkvi je beženstvo svećenika ozakonjeno. Krist ga nije zapovjedio, već je to crkveni propis.

Kao što djevojka ne smije u sebi uništiti materinstvo, iako postane redovnica, već mora taj prirodni dar razviti i obogatiti u duhovno materinstvo, tako i muškarac celibat mora obogatiti duhovnim očinstvom. Oba bi iznakazili svoju osobnost, kad ne bi ostvarili tu sublimaciju.

Brak je prije svega duhovna veza ljubavi. Opasno bi bilo shvaćati ga samo kao seksualno iživljavanje. Još manje se celibat izgrađuje na pukom odricanju spolnog iživljavanja. Takvo uništenje spolnoga nagona moglo bi se tokom godina osvetiti. »Radi Božjega kraljevstva« treba te naravne snage, koje su u svakom mladiću snažne, preobraziti u duhovno očinstvo. Psiholozi taj proces zovu sublimacijom.

Svaki mladić, spremao se on za brak ili za svećeništvo, mora integrirati i spolni nagon (uskladiti ga sa svojom osobnošću), inače neće postati zrela osoba. Za svećenika potrebno je još i više, ne samo integracija, već i sublimacija: naravne spolne sile moraju postati poticaj za duhovno ostvarenje. To dokazuje da je svijest zdravih spolnih energija nešto pozitivno i za kandidata za svećeničko zvanje. Mladenačke krize nisu dokaz da netko nema svećeničkog zvanja, već je to znak nezrelosti. S godinama se voljom i milošću dostigne oboje: integracija i sublimacija. Međutim, i u toj točki potreban je duhovni vođa.

SAMOPRIJEGOR

Ako Bog zove čovjeka, mora mu tako odgovoriti da se cijelim svojim bićem posveti djelu Evanđelja, a ne da pregovara s tijelom i krvlju. Takav odgovor bez poticaja i snage bez Duha Svetoga nije moguće dati. Pozvani stupa u život i u poslanje onoga koji je »sam sebe izručio, uzevši na sebe lik sluge«. Zato mora biti spreman da cijelog života ostane vjeran svome zvanju, da se odreče sebe i svega što je do tada smatrao svojim i postat će »svima sve«.

Misijski dekret

Svojevoljnim, svjesnim odricanjem obiteljskog života, neispunjene životne težnje povuku se u dubinu duše, da se u toj dubini promijene u nove snage, pune životne energije. Tako nastaju oni divni, tihi ljudi, koji su neiscrpni u nesebičnom dijeljenju dobrote.

Willibald Demal, OSB

Tko se odluči za svećeničko zvanje, mora prihvatiti osnovni uvjet svoje odluke: samoprijegor, da može živjeti za bližnjega. I oženjen čovjek mora živjeti za bližnjega. Međutim svećenička je služba poziv građen upravo na tom samoodricanju i potpunoj predanosti službi Bogu i bližnjima. Zato se odriče i onoga za čim teži svaka zdrava muška narav, sreće bračnog života.

Tko je sposoban prihvatiti taj samoprijegor, odricanje ne samo onoga što zahtijeva celibat, već i svega za sebe osobno, taj u sebi nosi bitni uvjet za svećeničko zvanje. Sve drugo dolazi samo po sebi: studij, čeličan značaj, snažna vjera, radinost, snalažljivost, prilagođivanje okolini, da mogne postati svima sve.

Razumljivo je da do tako potpunog samoprijegora ne stižemo samo ljudskom snagom. Za to treba Božja milost. Zato, vele koncilski oci, da treba moliti i izmoliti snagu Duha Svetoga. Ako je zvanje izmoljeno, a s njime i priprava na potpunu žrtvu, tada može svaki mladić mirno i s punim pouzdanjem stupiti na put svećeničkog zvanja.

Zvanje, koje se temelji na potpunom samoprijegoru, ipak je moguće upropastiti. Najbrže ga proigramo, ako počnemo pregovarati »s tijelom i krvlju«. Ali ga upropastimo i onda, ako prestanemo moliti.

IMAM LI SVEĆENIČKO ZVANJE?

Nema ga tko ostavi kuću, ili braću, ili sestre, ili majku, ili oca, ili djecu, ili polja poradi mene i poradi Evanđelja, a da ne bi sada, u ovom vremenu primio stostruko (Mk 10, 29—30). — Hoće li tko za mnom, neka se odreče samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom (Lk 9, 23).

Krist

Svećenici su uzeti između ljudi i postavljeni su za ljude. Bog je, tako rekavši, htio ljude uzeti za svoje suradnike i pomoćnike u poniznoj službi pri djelu posvećenja. Zato preko biskupa Bog posvećuje svećenike, da na poseban način postanu djelitelji Kristova svećeništva.

Koncilski oci

Imam li svećeničko zvanje? Mnogi si mladić postavlja to pitanje. Treba odgovoriti, jer to pitanje ulazi u vlastiti život, ali je ujedno i stvar Crkve.

Svaki kršćanin je dionik Kristova svećeništva. Zato je pogrešno mišljenje da su samo zaređeni svećenici primorani da žive svetim životom. Budući da smo svi primili »kraljevsko svećeništvo«, po riječima sv. Petra, svi smo pozvani na svetost, a sablažnjavanje nad svećeničkim manama je licemjerstvo. Krist je za posrednike između sebe i Božjega naroda i za djelitelje milosti posvetio apostole za svećenike i biskupe i to posvećenje nastavlja se iz naraštaja u naraštaj.

Za svećeničko zvanje nisu potrebne izvanredne sposobnosti. Potrebno je zdravlje: tjelesno i duševno. Ne treba biti atleta, već je osrednje zdravlje dovoljno. Važnije je duševno zdravlje, što skladniji karakter. To se može postići, ako u čovjeku ne postoje neke posebne duševne smetnje. Budući da je svećenik određen za ljude, mora biti što veći altruist, da unatoč raznolikosti u značaju, može naći, na bilo koji način, put do duše. Potrebna je samo tolika inteligencija da može završiti studij, što je samo po sebi razumljivo. Moralna čvrstoća i zrelost nije samo u tome da može živjeti u celibatu, već prije svega, da je u cjelini dozrio u moralnu kršćansku osobnost. S obzirom na celibat, posebno treba razmišljati. Uza sve prirodne darove mora postojati volja poduprta milošću, to jest volja da se potpuno preda Bogu, u službu Crkvi, ili kao svećenik dijeceze ili kao redovnik poslušan svojim poglavarima. Savjetovanje, molitva, a prije svega vlastiti sud i odluka — to je put do svećeničkog zvanja.

ŽIVJETI U SEBI

Za mene biti svećenik znači: ništa ne imati, ništa ne željeti, ništa ne biti, jedino pripadati Kristu. Da živim za Boga, moram živjeti sebi. Moram biti u posvemašnjoj samoći svoje unutrašnjosti. Što sam više osamljen, to više ljubim subraću.

Toma Merton

Meni je život Krist.

Sv. Pavao

Tko se upusti u »avanturu« svećeničkog zvanja, mora sa sobom ponijeti samo jednu stvar: bogatstvo svoje duše. Krist je rekao: Ne nosite ni torbe, ni štap, ni obuću . . .

Toma Merton, koji je prolazio kroz tamne labirinte mladenačkih zabluda, kao najveći odgojitelj suvremenih redovnika u Sjevernoj Americi prodirao je u dubine svećeničkog i redovničkog zvanja. Možemo mu vjerovati da je u samotnoj tišini pred Bogom otkrio tajnu plodonosnog svećeništva.

Ako netko zamišlja svećenički život u neprestanom živahnom radu, trčkaranju amo-tamo, organiziranju ovoga i onoga, taj se vara. Svećenik je posrednik između Boga i ljudi. Među onima koji traže Boga mora postojati Božja prisutnost. Zato se mora povući u sebe i biti sam sa svojim Bogom. Zato se odrekao obitelji, da ne bude podijeljen, da bi zaista u unutrašnjoj samoći zahvatio snagu Božjeg života i dijelio ga drugima. U tome je bit svećeničkog poslanja.

Istina da je dijeljenje sakramenata neovisno o njegovoj unutrašnjosti. Bog po njima izlijeva milost u svijet, a svećenik je »ministar« — njegov službenik. Ali nije tako i s njegovom svećeničkom moći. Ta mora biti u njemu, mora isijavati iz njega, bez obzira na to koliko je on po naravi živahan, obljubljen, simpatičan, sposoban za velike pothvate. O tome ima Bog svoja mjerila i svoje putove.

Sva vanjština može samo varati, bitna je samo svećenička osoba. Zato treba već u godinama priprave prije svega graditi vlastitu osobnost: svoju unutrašnju samoću, koja nije ni pusta, ni prazna, već je puna Boga. Iz nje će izrasti svećenički lik. Iz unutrašnjeg, pa i vanjskog sadržaja djela crpe vrhunaravnu snagu, jer u protivnom ostanu »kule u zraku«. Ta ne radi se o zidovima, već o otkupljenju čovjeka.

Svećenik — alter Christus! Svećenik — drugi Krist! Samo je to pravi sadržaj svećeničkog zvanja.

»TI«

Postoje osamljenici, koji su već od rođenja takvi da uvijek moraju ostati sami. Ali postoje i osamljenici, koje su na tu osamu prisilili ljudi. Ali, opet, postoje i takvi osamljenici, koji su svoju osamljenost dobrovoljno prihvatili radi kraljevstva nebeskog (Mt 19, 12).

Krist

Pa bio za naš ljudski i kršćanski razvoj još koliko potreban neki drugi »ti«, nipošto nije istina, kako se često puta tvrdi, da taj »ti« mora biti suprotnoga spola. Ali postojati može i mnogo veći Božji »ti«, a budući da taj veći Božji »ti« uključuje sve vrednote oba spola u tolikoj punini, kakva se ne može ostvariti ni u jednom mužu i ženi, te je za čovjeka samca u načelu nemoguće da kao čovjek i kršćanin doživi brodolom.

Dominik Thalhammer

Problem »ti« zadire u dubinu ljudske naravi. Svakome je čovjeku prirođen krik za puninom. I u onome koji je već po rođenju tako okrnjen da mora ostati samac, ili su ga drugi na to prisilili, također postoji taj krik. Međutim, oba moraju nositi svoj križ. I takav križ svakoga na svoj način spašava.

Danas se više puta postavlja pitanje da li dobrovoljno djevičanstvo ili samotan život radi nebeskog kraljevstva ipak čovjeka ostavlja nepotpunim, ili je u tom samoodricanju prikraćen za nešto, što bi bitno moralo ispuniti njegovu osobnost. Kad bi to bila istina, morali bismo iz Evanđelja precrtati karizmu djevičanstva. A time bi kršćanstvo osiromašili.

»Ti«, koje mora dopuniti moj život, nije bitno za ljudsko biće. Težnja za nekim ostaje i može postati još snažnija u onom koji je pozvan na karizmu beženstva radi svećeničkoga zvanja. Krist, Bog i čovjek u svoj svojoj punini može mu postati onaj »ti« koji može na uzvišeniji način ispuniti prazninu ljudskoga srca. Zato je za takve ljude rješenje: ne samoodricanje ili poricanje težnje za nekim, već što savršenija predanost onome kome služi — Kristu, koji im postane »ti« u punom smislu te riječi. Nagrada za to otkriće jedinstvenog predanja u ljubavi nije obećana samo poslije smrti, već je darovana i na zemlji. Tim većma je kušaju, što su više predani svome »ti«. U tome je mir i unutrašnja snaga onih usklađenih samaca, koji su blagoslov stotinama i stotinama.

SVEĆENIK I ŽENA

Danas je težište u spolu, a ne u osobi. Ljubav kruži oko hormona, a ne oko volje. Središte joj je u biologiji, a ne u osobi. Iako se drugome otkriva kao zaljubljenost, nije ništa drugo nego želja da poveća svoju sigurnost. — Ljubav, koja se prema Božjim nacrtima sva daruje, ne može se uzimati natrag. Bitno je u njoj da izađemo iz sebe, uvijek dalje u njezinu beskonačnost, doklegod ne uzljubimo sve stvari. — Prava ljubav mnogo više osjeća potrebu da daje, nego da prima.

Biskup Sheen

Svećenička služba zahtijeva dvoje: s jedne strane savršeno žrtvovanje za stvar, u čemu nepogrešivo i odlučno mora nastupiti. S druge strane, svećeništvo zahtijeva — uza sve udarce — požrtvovnu ljubav za duše, žensku snagu razumijevanja i uslužnu pomoć u tuđoj nevolji.

Sellmair

Krist nije imao nikakav strah pred ženom. Farizeji, unatoč svoj svojoj zagrižljivosti, nisu mu mogli predbaciti kao spoticanje, niti u primjerima, kao što je bio susret s Magdalenom ili s grešnicom, koju su htjeli kamenovati. Ta pastoralna i ljudska prostodušnost potrebna je svakom svećeniku, jer njegova ljubav nikoga ne smije isključiti. Upravo radi nje odrekao se bračne ljubavi. Budući da se odrekao vlastite žene, nikako se nije smio odreći »žene« u onom smislu, u kojem je Krist upotrijebio taj izraz za svoju majku.

U svećeničkom životu potrebno je i nešto više. I u svećeničkom liku potrebni su potezi žene. Psiholozi tvrde da ne postoji stopostotna žena. Svaka nosi u svom značaju neke muške primjese, a to je čini čvrstom i razumnom. Isto tako ne postoji ni stopostotni muškarac. U svakom postoji nešto žensko, a to ga čini osjećajnim, toplim. Ti postoci su različiti u pojedincima. Svećenička misija je tako sveobuhvatna da je dobrom svećeniku zaista potrebno, više nego drugim muškarcima, dobar dio majčinske dobrote.

Iz navedenih misli mora svećenik sebi i svome radu naći pravi odnos prema ženi. Samo signalni asketski propisi: Pazi! Nikada nemoj biti sam sa ženom! — nisu dovoljna sigurnost. Potpuna predanost Bogu, plemenita ljubav prema svima i svijest da je svećenik otac i majka mnogima, to ostvaruje skladan svećenički poziv.

A ŠTO, AKO NE USTRAJEM?

Iz nikada potpuno zacijeljene životne rane izvire svećeniku čudesna duševna moć. Iz dubine njegove neutješene čežnje diže se i isijava topla ljubav. Njegovo samoodricanje je drugima izvor života. Samo jednoga se takav čovjek mora čuvati: vlastite obmane. Ako bi se dao nagovoriti da prezire brak uopće, lako zapadne u pogrešnu »misaonu« pobožnost, koja mu ne može dati nadomjestak upravo zato jer ne odgovara njegovu bitku. Priznaj, dakle, svu istinu, nosi svoj križ i svjesno prinesi svoje odricanje kao žrtveni dar! Možda ti se ljudi smiju, ali Bog te napose ljubi. A ako Bog sam nekoga zove na takvo samoodricanje, to je znak da ga želi imati za sebe.

Willibald Damen, OSB

Te konstatacije psihologa i liječnika, koji je ujedno svećenik i redovnik, dragocjene su.

Mnogi prstom pokazuju na otpale svećenike, te plaše mladiće i odvraćaju ih od svećeničkog zvanja. U mladom zvanju sama po sebi uskrsne misao: da li ću ustrajati, jer to samo odricanje treba nositi cijelog života. Prije konačne odluke i u ovoj točki treba najprije naći mir.

Zlo je kad upravo danas, kad svijet i Crkva trebaju na tisuće svećenika, doživljavamo toliko otpada. Ali to ne smije zaplašiti mladog čovjeka. Moralo je doći do pročišćavanja. Nije rečeno da ti ljudi nisu imali pravog poziva. Možda su ga shvatili lakomisleno, možda u sebi nisu obnavljali svoju vjeru, a najvjerojatnije je da nisu više iz svega srca molili.

Ali većina ostaje vjerna. U Crkvi i u svijetu je jedna od najplemenitijih žrtava, svakodnevno žrtvovanje stotine tisuća svećenika, redovnika i redovnica, koji polažu na oltar svoje odricanje obiteljskog života, jer se svakoga dana predaju u službu milijunima, koji trebaju duhovne vođe, koji gladuju Božjega kruha, koji zapušteni čekaju na dobru riječ, koji očajavaju, jer »nemaju nikoga«. Ako išta postoji na svijetu lijepo i ozbiljno, izvor snage cijele Crkve, onda je to ova neprestana žrtva, to izgaranje vjernih svećenika i redovnika.

Zato mora već uz prvu odluku za svećeničko zvanje biti prisutna vlastita žrtva, koja nije bijeg pred prirodnom željom za obitelji, već žrtva težnje radi više vrijednosti, kao što kaže Krist: »radi Božjega kraljevstva«, radi otkupiteljskoga poslanja.

REDOVNICA

Po Božjoj odluci razrasla se čudnovata raznolikost redovničkih družina, koje su mnogo pripomogle da je Crkva pripravna ne samo za svako dobro djelo, već je spremna ispuniti svu djelatnost svoje službe u zidanju Kristova otajstvenog tijela i stupiti pred nas ukrašena različitim darovima svoje djece, kao nevjesta ukrašena za svoga zaručnika, po kojoj se navješta sva mudrost Božja.

Koncilski oci

»Dobrovoljci«, »Božji udarnici«, kakogod ih nazvali. Kršćanstvo bi svakako izgubilo svoju cjelovitost, kad ne bi bilo načina života, u kome se ispunjuju evanđeoski savjeti.

Redovničko će zvanje ostati. Mijenja oblike, čas je u opadanju ili u porastu, ali bez takvog načina života Crkva ne bi više svjedočila Evanđelje.

Danas više nije moderno biti redovnik. Unatoč tomu, ne smijemo i ne možemo precrtati Evanđelje, Kristov poziv na potpunu predanost Božjoj službi, naročito u vršenju trostrukih zavjeta: siromaštvo, čistoća i poslušnost. Bog će još pozivati, odabirat će iz djevojačkih redova. Prigovor da je to jednostran, neispunjen život, nema osnove. Istina, svaka je žena rođena za materinstvo. Bez njega bi u sebi satrla ono pravo žensko, bila bi iznakažena. Ali nije svaka djevojka pozvana na tjelesno materinstvo. Njezina se priroda može jednako ispuniti i razviti, ako se posveti duhovnom materinstvu. Umjesto malom krugu vlastite obitelji, posveti se stotinama zapuštene djece i starcima, da im postane majka.

Svijet je pun patnje. Milijuni sirota i osamljenih čekaju na nekoga. Kako bi bilo žalosno, kad bi Crkva zakazala i ne bi više mogla slati u svijet na stotine žena, duhovnih majki.

Čini se da duhovne majke imaju još jednu misiju. Dok tjelesne majke gaze svoje materinstvo i ženstvenost u izrođenom bračnom životu, ove nose netaknut i čist stijeg ženstvenosti i materinstva. Dok jedne ubijaju, druge spašavaju život.

Dok stojiš pred svojim zvanjem, prosudi. Oba su lijepa: tjelesno i duhovno materinstvo. Kao što mladić mora upoznati svoje svećeništvo, tako moraš i ti svoje redovničko zvanje upoznati samo ozbiljnim razmišljanjem, molitvom i lijepom mladošću. Gdje je, naime, djevičanstvo uvelo, malo je očekivati da djevojka izabere tjelesno ili duhovno materinstvo, ako već prije nije došlo do ozbiljnog obraćenja.

REDOVNIŠTVO

Što je prorok? Čovjek, koji protestira, a nije protestant. Redovnički život protestira protiv posvjetovnjačenja Crkve, protiv izdaje Kristova duha. Već sama činjenica da se redovnik povlači iz svijeta, protest je. Najbolji put za obraćenje svijeta jest vlastito obraćenje. I taj protest je u biti propovijed. Zadaća će redovništva u budućnosti biti da pokazuje put ljudima do najvišeg rascvata čovjeka.

Jean Leclerq

Ustanove, koje su usmjerene samo na kontemplaciju, tako da se njihovi članovi u samoći i tišini, u neprestanoj molitvi i radosnoj pokori bave samo Bogom, uvijek u mističnom tijelu Kristovu, u kojem »svi udovi nemaju iste službe«, zauzimaju istaknut položaj, ma koliko bila velika potreba aktivnog apostolata. Oni prinose Bogu izvrsnu žrtvu hvale, a narod Božji rasvjetljuju bogatim plodovima svetosti, primjerom ga potiču i otajstvenim apostolatom plodnošću promiču njegov rast. Tako su oni ures Crkve i izvor nebeskih milosti.

Koncilski oci

Nekršćanski su i neevanđeoski prigovori da kontemplativni redovi danas više nisu potrebni. U svim vremenima i u svako doba bili su i bit će sastavni dio Crkve. U njima je uvijek bilo stjecište duha, njihov je život uvijek bio i bit će oslonac apostolata. Bez njihove molitve, neprestane žrtve i primjera Crkva bi izgubila nužno sredstvo za otkupljenje svijeta.

Vjerojatno imaju pravo oni koji tvrde da će iz današnjeg meteža i plitkosti biti upravo samostani najbolje rješenje. Dok su bili na visini, uvijek su značili žarišta kršćanske obnove. Takva su žarišta danas potrebnija nego ikada.

Ne gledajući na neku »Božju korist«, potrebno je i samo po sebi da u obilju kršćanskog života cvate i taj oblik žrtvovanja Bogu. To nije bijeg iz svijeta od straha ili prezasićenosti, to je žrtva iz ljubavi za svijet. To je posebna karizma, koju je nemoguće na silu izvući od Boga. Ako je dana, onda treba slijediti Božji poziv, poći u samoću i prihvatiti žrtvu molitve. Blago onome tko ima taj poziv. Izabrao je »bolji dio«, kako veli Krist.

Proročka služba redovnika propovijed je za sve nas. Cijeli Božji narod mora u nekom pogledu biti sudionik te kompletacije. Da ne utonemo u svjetovni duh, da nas ne smota brzina vremena, treba ući u samoću, u sebe. To je potrebno i onima koji se svojim zvanjem nalaze usred svijeta i u apostolatu. Lijepo je svojim misionarima rekao sv. Vinko: u samostanu kartuzijanci, a u svijetu apostoli. Nešto takvoga potrebno je svima nama.

8

SVJETLO

»Vi ste svjetlost svijeta« (Mt 5, 14). Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima (Mt 5, 16).

Krist

Tko želi biti svjetlo zato da ga ljudi slave, taj je budala, jer traži svoju slavu.

Tko želi biti svjetlo, da bi nešto u životu vrijedio, taj je laktaš.

Tko sakriva svjetlo, možda je u očima ljudi asket, ali je pred Bogom često puta ohola mješina.

Tko pokušava biti svjetlo, ne brinući se da li ga ljudi gledaju, taj je mudar. Tko čezne da bude svjetlo, da drugima svijetli i pokazuje put, čovjek je velike ljubavi.

Verkade

Umišljenost je jedna od najodbojnijih vlastitih osobina, naročito ako to pokazuje mlad čovjek. Pretvaranje, isticanje, veličanje samoga sebe otkriva praznu unutrašnjost i pokazuje čovjekov značaj.

Krist je rekao: Vi ste svjetlost svijeta. Sa svojim životom moramo biti primjer drugima. Ali ne smijemo biti dobri radi primjera. Ljubav je pokretna sila uvjerenog kršćanina. A budući da je ljubav jednostavna, nepatvorena, ona svijetli, ali ne odbija.

Suprotna pogreška umišljenosti je strah. Mnogi se ljudi ne usuđuju u javnosti priznati svoju vjeru, jer se boje pred drugima. Koliko je mladića u strahu da će ih smatrati djecom, jer se ne druže s pokvarenjacima, uklanjaju se od lošeg društva, redovno idu k nedjeljnoj Misi i primaju sakramente. Da prebrodimo taj strah, potrebna je mladenačka, a katkada i muška odvažnost, što je znak zrelog značaja.

Dakle, ovako: moramo biti svjetlo već zato što postojimo. Ali ako postoji i naša želja da svojim životom pokazujemo put, onda je to znak velike ljubavi, kako kaže Verkade.

A što je sa mnom? Krije li se u meni umišljenost, strah ili oboje? Ali Bog me je postavio u svijet, da budem svjetlo, koje svijetli i grije sa svom jednostavnošću i iskrenošću.

BEZ REKLAME

Pustite dječicu neka dolaze k meni; ne priječite im, jer takvih je kraljevstvo Božje. Zaista, kažem vam, tko ne primi kraljevstvo Božje kao dijete, ne, u nj neće ući (Mt 10, 14—15).

Krist

O, ljubavi, vječnost bi bila prekratka, kad bismo htjeli govoriti o tebi!

André Frossard

Molim Te, Gospodine, daj mi snage u ovom teškom kaosu života, da mogu ljubiti. Neka moje ruke budu otvorene, neka moj pogled bude otkriven, neka moje srce bude plemenito prema svima koji su oko mene i koje susrećem. Daj da opraštam, da se žrtvujem, da imam osjećaj za braću koju život udara i da se istinski radujem, ako su sretni. Ne dopusti da moje nakane i moje postupke oskvrne bilo kakva dvoličnost, bilo kakvo licemjerstvo. Daj da, ugledajući se u Tvoj primjer, budem strpljiv, dobar, čist i iskren.

Henri Daniel-Rops

Neki su ljudi takvi da ne mogu drukčije, nego sve rade velikim kretnjama, uvijek moraju biti u središtu pažnje i progoni ih želja da im se svi dive. Zato su nesretni, te im prva gorljivost ubrzo splasne, ako nemaju poklonika ili su se zasitili divljenja.

Ako se to uvuče u kršćanski život i u apostolsko djelovanje, učine praznom i Kristovu istinu, a ljubav neiskrenu. Ljudi pažljivo prate prve veličanstvene poze, zatim se možda neko vrijeme smiju, ali se brzo umore. Iznimke su oni koji su sami toliko plitki, da dubinu i jezgru uopće ne slute, niti čeznu za tim.

U središte apostola, koji su — ovaj ili onaj — nosili u sebi težnju za isticanjem, Krist je postavio dijete. Jednostavna ljubaznost, otvorenost, iskrenost, to najviše pripada djetetu. To nije djetinjasto, to pripada djetetu. Srdačnost i iskrenost je po Kristovim riječima legitimacija za kraljevstvo Božje.

Crkva ne treba kršćane kao reklamu, ne treba pozere, ne treba velike riječi i široke kretnje, ponekad tako siromašne u svjedočenju istine i ljubavi.

U tišini, iskrenosti, ustrajnoj ljubavi rastu velike stvari, Božji pothvati. Moć apostola je u njegovoj toploj, poniznoj ljubavi. A kako je sa mnom?

SVI SMO ODGOVORNI

Zašto da tražim put, ako ga ne namjeravam pokazati svojoj braći.

Goethe

Tko u srcu nosi ljubav, uvijek ima nešto da pokloni.

Sv. Augustin

Budući da je cijela Crkva misionarska i djelo evangelizacije temeljna dužnost Božjega naroda, sveti Zbor poziva sve na duboku nutarnju obnovu, da bi pri širenju Evanđelja svi bili svjesni vlastite odgovornosti i da bi svaki preuzeo svoj dio pri misijskom radu. Svi su vjernici kao udovi živoga Krista u kojega su ucijepljeni i suobličeni s njime po krštenju, po svetoj Potvrdi i presvetoj Euharistiji, dužni sudjelovati u rastu i širenju Kristova tijela, da bi ga što prije priveli do punine.

Misijski dekret

Misijska odgovornost još nije u cjelini prerasla u osjećaje i svijest Božjega naroda, iako je u Crkvi misaono prevladana kriva pretpostavka, da je misijsko djelo stvar pape i nekih dobromože učiniti, jest to da u organiziranoj pozadini podupire misijsko breme. Naravno, svaki na svoj način.

Pozadina će uvijek biti nužno potrebna. Najmanje, što netko može učiniti, jest to da u organiziranoj pozadini podupire misionare.

Možda će mnogi ozbiljno gledajući na položaj misija osjetiti poseban poziv da u svojoj okolini stvori nešto više za misionare ili da za nekoliko godina ponudi svoje stručno znanje, kao misionar — laik.

Prije ili kasnije, svu težinu misionarskog rada nosit će oni koji se kao svećenici predaju u službu misijama za cijeli život. U najužem značenju te riječi misionar je onaj koji se potpuno za sav život posveti misijskom djelu na terenu. Nema sumnje da Bog poziva na taj poziv i daje karizme. Problem je samo u tome kako ćemo mi katolici kao zajednica i kako će pojedinci preboljeti trenutne krize i dozreti za svoje zvanje.

Tko dobije karizmu misijskog zvanja i prihvati je, bez sumnje je jedan od najsretnijih ljudi na svijetu.

Za to je zvanje potrebno mnogo moliti. A molitva mora biti uvjerljiva, snažna, proročka. Ako sam ne postanem misonar, zar ne bi bilo nešto veliko da nekome izmolim to zvanje?

MILIJUNI ČEKAJU

Nitko nema pravo da sam bude sretan.

Raoul Follereau, apostol gubavaca

Gospodine, još su nam krvave ruke od posljednja dva svjetska rata, tako da još mnogi narodi nisu mogli pružiti ruku pomirnicu. Gospodine, ti znaš da na svijetu postoje duše koje rade šuteći, odvažno i nesebično, koje mole skrušenim i nedužnim srcem.

Pavao VI.

Dokučio sam da Bog od mene ne očekuje samo riječi, već i djela. Nakanio sam preostale godine života, što će mi ih Gospodin udijeliti, posvetiti duhovnoj i materijalnoj pomoći gubavcima. Ovih dana putujem u Afriku. To što radim, to je samo kap u ocean. Ali ako donesem olakšanje samo jednom gubavcu, ozdravljenje samo jednom uzetom čovjeku, mislim da sam izvršio svoju misiju.

Kardinal Paul Emil Léger

Na svijetu za mene postoji samo jedna sreća: sreća drugih. Tko zaboravi svoju sreću, tražeći sreću drugih, primit će svoj višak.

Henri Bordeaux

Sve, eto navedene riječi napisane su iz dubokog osobnog uvjerenja. Lov za osobnom srećom lako se okrene u golu sebičnost. Svaki dan dobro se sjetiti da na svijetu postoje milijuni ljudi, koji nekoga očekuju da im donese nešto više od kruha.

John Kennedy je osnovao »peace corps« (tijelo mira), skupine mladića i djevojaka, koji bi nekoliko godina svoga života posvetili za pomoć narodima u razvoju. Mnogo je postigao. A još su idealniji kršćanski »peace corps«. Crkva poziva laike da pruže svoju pomoć misijama. Tu se ne radi o pustolovinama, niti o čisto socijalnom radu, već se radi o spoznaji da je naše kršćansko govorenje ponekad samo prazno brbljanje. Kao što je kardinal Léger pod starost otišao među gubavce i napustio slavnu montrealsku biskupiju te otputovao u Afriku, tako može i svaki kršćanin — laik svojim radom nešto učiniti za misije. Za čitav život značilo bi nešto dragocjeno, ako bi se ovaj ili onaj barem kroz pet godina dobrovoljno i besplatno posvetio misijskom radu.

O tome treba razmišljati i za to treba moliti da to postane iskrena misao i da uđe u »meso i krv«.

MISIONAREVA MOLITVA

Ja, koji sam obuven, molim te sa stotinama milijuna onih koji hodaju bosonogi po pijesku, prašini i kamenju.

Ja, koji nikada nisam znao što znači neimaština odjeće, molim te za svu svoju braću koja se nemaju čime pokriti.

Ja, koji svakoga jutra čitam novine i koji sam cijeli niz godina proboravio u školskim klupama, klečim pred tobom s mnoštvom nepismenih.

Ja, koji uvijek imam pri ruci liječnika, molim te s onima koji ne znaju kako da se bore protiv strašnih bolesti i umiru u groznici.

Ja, koji poznajem tebe, Gospodine, i osjećam kako me ogrnuo majčinski plašt naše drage Gospe, ja, koji sam baštinik čitavog niza kršćanskih predaka, miješam se među mnoštvo onih koji te ne poznaju, a koji bi ti služili većom ljubavi nego ja, i za njih te molim.

O. Charles

Misijska molitva postane uvjerljiva i djelotvorna tek onda kad se umiješamo među sva ta mnoštva i svoju molitvu pridružimo njihovoj molitvi. Tada zaista možem početi: Oče naš . . .

I oni mole. Mole trpljenjem, duševnim i tjelesnim. Mole u teškoćama života, u gladi i golotinji, u zapuštenosti i neznanju, u čežnji za nečim novim, boljim. Mole u svom traženju istine, u težnji za srećom, u strahu pred kumirima i u želji za slobodom, za onom unutrašnjom slobodom, za kojom viče ljudsko srce, a može je naći tek onda kad se smiri u Bogu. Mole oni koji duboko vjeruju u »svoga« boga, koji je možda i naš Bog. Moli Tagore u svojim pjesmama, mole kineski mislioci, crnački pjesnici. Među njima trpe i mole misionari u svojoj neprestanoj molitvi izgaranja u napornu radu, ponekad između nade i očaja, ponekad u osamljenosti i u osjećajima nemoći, često puta u razočaranjima i s gorčinom u srcu, kad vide kako kršćanske zemlje žive u blagostanju, kako mladež trči za užicima, dok tamo tisuće i milijuni čekaju na one kojih nema ni otkuda.

Ako sa svima tima molimo, ako svoju molitvu udružimo s njihovim trpljenjem, čežnjom, nadanjem, traženjem, naporima, s osamljenošću, dosadom, tada naša molitva zaista može postati ne samo sabrana i snažna molitva nego i molitva koja »prodire oblake«.

A jesam li ikada tako molio? Da li sam sposoban tako danas moliti?

DOBAR DAN!

Sve se okrene na dobro onima koji ljube Boga.

Sv. Pavao

Treba otresti nakupljenu prašinu, u vjetar otresti svoju bol i očuvati svježinu za djela ljubavi, spasenje bližnjega i za sve što je lijepo.

Jean Lagardière

Mislilac Tauler jednom je susreo prosjaka omotana u otrcane prnje i svega posuta gnojnim čirevima. Tauler mu je zaželio dobar dan. »Što«, rekao je prosjak, »još nikada nisam imao loš dan«. Začuđen tim odgovorom, upita ga kako je to moguće kod takve bijede. Tada prosjak otvori svoje srce: »Uvjeren sam da mi Bog šalje siromaštvo, trpljenje, bolest iz ljubavi, jer zna da na kraju krajeva sve to mogu podnositi. Zato sam uvijek veseo i zahvaljujem Bogu za sve što me stigne. Jer, sve je dobar dan i za mene je zato svaki dan dobar.« Blagoslovljeni, vedri ljudi! Na njihovim se obrazima odrazuje iskren smijeh, mir i sreća. Takvi su ljudi otkrili tajnu sreće, te njome i drugoga usrećuju. Niti ne primjećuju kako se ta sreća prelijeva u druge. Žive pred Božjim očima i predstavljaju Božju ljubav na zemlji.

Da li je to samo za karizmatike, za one posebno odabrane? Zar nije svaki kršten čovjek pozvan na to, zar nije upravo zato primio Božji oganj, milost Božjega djetinjstva? Kolikim ljudima bi težak dan uz njih postao »dobar dan«!

Besmrtni Dostojevski je svome Aljoši, najmlađem Karamazovu, stavio u usta divnu molitvu: »Gospodine, budi milosrdan svima, s kojima sam danas govorio. Čuvaj ih u njihovim nesrećama i olujama i pokaži im pravi put. Tvoji su putovi: spasi ih na putovima koje Ti znaš. Ti si ljubav, koji sve razveseljuješ.«

Molitva, vrijedna svakog apostola, koji niti uvečer ne misli na sebe, već na sve one koje je susreo i kojima je zaželio dobar dan.

Zar ne bi i ti mogao postati »Božji smiješak«?

OTKRIĆE SVIJETA

Ne uzimajte sebe i druge suviše ozbiljno. Prevelika ozbiljnost još nije dubina i mozganje, to još nije meditiranje. Jedno dobro djelo više vrijedi nego deset mudrih izreka.

Helena Haluška

O, djeco, prijatelji mili, ne bojte se života! Kako je dobro živjeti, kad učiniš nešto dobro i ozbiljno.

Dostojevski

Nije vrijednost čovjeka u tome da zna i razumije, nego da ljubi.

Carrel

Čovjek je često puta toliko zaposlen samim sobom da nije sposoban vidjeti svijet oko sebe. Ako je još po naravi introvertan, zatvoren u sebe, a još k tome i melankolik, može se pomijeniti u potpuno nesretnog i nemogućeg čovjeka. Unatoč nekoj dobroti srca, uvijek je zaljubljen u samoga sebe, razmišlja samo o sebi, plače nad sobom i ne može shvatiti kako nitko nema osjećaja za njega i njegove teškoće.

To je pogrešan put, pa i kršćanina, koji je inače dobar i pobožan, dovodi u sebičnu ogorčenost. Za njega svaki problem postane tako velik da se njegova snaga ruši pod težinom života.

Spasenje za takvog čovjeka je u ovome: mora otvoriti prozore i vrata u svijet. Ne zato da pobjegne od samoga sebe i od straha pred vlastitom slabosti, da bi tražio utjehu u slastima svijeta. Taj put je pogrešan i mnogi »nesretnici« ga ipak traže. Treba izaći iz sebe zato da otkrijemo srce bližnjega, njegovu nevolju, njegove teškoće. Moramo mu pomoći dobrom riječi, pažnjom ili bilo čime razvedriti mu život. Čovjek uvučen u sebe teško razumije da je jamstvo u tome da će se spasiti. Smiješak uplakanog, kome smo svojom dobrotom otrli suzu, u nama se postostruči.

Zatim i čovjek, koji je očajavao nad životom, doživi divno iznenađenje: kako je dobro i lijepo živjeti!

Krist nije uzalud rekao: Dajte i dat će vam se, mjera do vrha nabijena . . .

KVASAC

Što smo mi bolji, to i ljudi oko nas postaju bolji.

Rothe

Plemenit primjer učini i težak posao lakšim.

Goethe

Samo onaj plemenito ljubi prijatelja, ako u njemu ljubi Boga, ili, jer je već u njemu, ili će biti u njemu.

Sv. Augustin

Nitko ne može živjeti, a da njegov život ne bi imao odjeka u drugima. Robinzoni su nemogući na duhovnom području. Ili smo blagoslov, ili prokletstvo. Zato je Krist naglasio: Vi ste sol zemlje, vi ste svjetlost svijeta. I s primjerom o kvascu je dokazao kako su na svijetu potrebni ljudi, koji poput kvasca dobrotom i istinom ispunjavaju svoju okolinu.

Kako da postanem svjetlo i kvasac? Tu misiju moram otkriti u sebi i urediti pravi odnos prema sučovjeku. Sebičnjak pozna čovjeka samo toliko koliko ga može iskoristiti. Plemenit čovjek uvijek drugome želi dobro, on je apostol, koji svakoga čovjeka susreće s jednom mišlju: kako bi mu pomogao, kako bi ga dignuo i usrećio.

Nikakva vanjska okolnost ne stvara apostola. Ako ga nema u unutrašnjosti, onda taj problem ne mogu riješiti ni apostolske organizacije. Nasuprot: takve se organizacije zatvore u sebe i iz članova, koji u biti nisu apostoli već »duhovni« sebičnjaci, stvore kliku. U svakoj su zajednici klike samo zlo, a ne blagoslov.

Zato treba u tom djelovanju povući snažnu kočnicu. Ako ljubav prema Bogu nije misao vodilja apostola, takav ostane pri tlu i nestane u praznom mlaćenju. Samo onda ako u svakom čovjeku tražim Boga i služim Bogu, dok dolazim k njemu s nehinjenom i iskrenom dobrotom, samo onda zaista donosim blagoslov, samo onda sam apostol u pravom smislu riječi.

Ako se postavim pred taj problem, moram se ozbiljno upitati: jesam li zaista nekome na blagoslov? Zar ne bih mogao upravo ja svoje drugove kovati u plemenitoj dobroti, da postanu ognjište dobrote? Ne samo one koji su mi po naravi simpatični, nego sve bez iznimke, samo da u njima odjekne taj krik i želja za dijeljenjem dobrote. Zašto ne bih već ovoga trenutka započeo nešto veliko?

ZAUZETOST

Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem i svom dušom i svom snagom i svim umom svojim; i svoga bližnjega kao sebe samoga (Lk 10, 27).

Krist

Dajte nam u svakoj zemlji tisuću ljudi, koji su se otresli robovanja novcu, koji su se otresli pohlepe, laži, neprijateljstva. Dajte nam tisuću ljudi dosljednje nesebične volje u službi dobra, tisuću savjesti u službi istine, tisuću duša u službi pravde i ljubavi — i odvratit ćemo svijet od propasti. U svjetskom ratu svi su narodi bili poraženi. Pobijedit će narod koji se vrati k Bogu, pa neka poslije toga dođe što hoće. Svatko između nas neka napiše na svoja vrata i na svoju zastavu: Ja i moj dom služit ćemo Vječnome!

Helena Haluška

Samo jedan čovjek koji je prožet idejom, za koju živi i radi, ogromna je snaga. Toma Merton, slavni obraćenik, je rekao: Jedan svetac može više nego sav pakao.

Kakvu li snagu znači tek skupina oduševljenih ljudi prožetih idejom! Naročito, ako su to mladi ljudi, kojima je svojstveno da se oduševljavaju. Ta upravo je to znak mladosti. Dok se stotine tisuća gube u praznom životu, utapljajući se u drogama i seksu, dotle po čitavom svijetu nastaju skupine mladića i djevojaka, koji iz dana u dan sve više žive za svoju ideju: Marijini legionari, ognjištari, bezimene skupine. Kao pojedinci ne bi mogli mnogo činiti. Budući da ih je čvrsto povezala ideja, oni su duhovna žarišta, koja označuju radosnu vijest da se svijetu približuje duhovni preporod.

Što, dakle, treba? Velike ideje, nekoliko gorljivih srdaca, samoodricanja i zauzetost za stvar. Iako bi u životu prošli jedan mimo drugoga, iako možda po karakteru ni nemaju posebnih simpatija, ipak postanu čvrsto povezana cjelina u službi dobra.

Dok mladić ili djevojka traži svoju budućnost, zar ne bi za njih bilo nešto jedinstveno, kad bi još s nekim ostvarili takvo žarište? Postali bi kvasac okoline, svjetlo mnogima koji traže ili lutaju. Prije svega otkrili bi svoj sadržaj života i našli svoju pravu sreću.

Ono, što je napisala Helena Haluška, nije fantazija. Ima u tome mnogo realnosti. Zato uza svu svoju zabrinutost, mnogi s optimizmom gledaju u budućnost. Upravo zbog tih skupina mladih ljudi, koji su se zauzeli za dobro i plemenito.

MOLITVA APOSTOLA

O, Bože, neizmjerno dobri, iz najveće dubine svoga srca čeznem za Tobom:

Daj da Te naviještam, da i drugi za Tobom čeznu.

Daj mi riječi, koje će biti poput zvijezda u tamnoj noći, kao sunčana svjetlost koja rasvjetljava, kao sunčana toplina koja sve oživljuje.

Daj mi riječi, tople kao proljetna kiša, iza koje sve raste i buja.

Daj mi mudrosti i poniznosti, da se ne zbunim.

Daj da mogu iskreno i s ljubavlju uvjeravati duše, da ih mogu zadobiti jednostavnošću i istinom.

Daj da mogu podizati pale, podupirati slabe, ozdravljati bolesne, zdrave učvršćivati.

Rasvjetli moj razum! Učvrsti moju volju! Raširi moje srce! Neka sja nada mnom Tvoj lik!

Izvore svega života, oživljuj i moj duh svojim svjetlom! Amen!

Verkade

Verkade je bio kršten tek kao dvadesetogodišnjak — obraćenik. Postao je benediktinac, a pročuo se kao slikar beuronske umjetnosti.

Naše je krštenje često puta zaboravljeno. S njime nismo preuzeli samo dostojanstvo i odgovornost da ćemo živjeti kao djeca Božja, već i odgovornost da ćemo biti apostoli. Ako ikada, onda je danas jasno da kršćanin više nije kršćanin, ako nije apostol.

»Vi ste sol zemlje«, »vi ste svjetlost svijeta«, tako nam je govorio Krist.

Kome sam svjetlost? Da li je po meni netko postao bolji? Da li čeznem za tim da se predam drugima? Imam li smisla za djelo Crkve? Da li me potrese i oduševi pogled na misijski rad? Da li sam u dnu duše pogođen krizom suvremenog svijeta?

Ta pitanja nisu romantične retorike, već su iskreno kršćanska. Izviru iz svetog krštenja i obećanja što smo ga tada dali Bogu.

Zato nam je potrebna »apostolska molitva«, da nam srce počne kucati i duša disati apostolskom ljubavlju. Inače ćemo ostati sebična nakaza kršćanstva.

APOSTOLI MIRA

Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati (Mt 5, 9).

Krist

Blagoslovljeni vedri ljudi očiju punih sjaja i zlatna srca, dobrotvori čovječanstva! Ako bi njihov broj postao tisuću puta veći, riješeno bi bilo pitanje radosti. Kako da umnožimo njihove redove? Pristupi k njima! Ali kako? Na to je moguće odgovoriti samo jedno: Tražite najprije Kraljevstvo Božje i njegovu pravdu, a sve drugo — i veselje — će vam se dodati.

Biskup Keppler

Plod je pak Duha ljubav, radost, mir (Gal 5, 22).

Sv. Pavao

Svijet je prepun rastrojenih ljudi. Već i dijete treba voditi psihoanalitičaru, liječniku za živčane bolesti. Koliko ljudi sa strahom i nemirom, s teškim duševnim ozljedama ide po svijetu! Tjeskoba, očaj, razdvojenost, ocrtavaju se na licima milijuna, i još mlada lica promijene u starce.

Pitanje mira postalo je životni problem. Smjernice materijalističkog svijeta ne rješavaju problem. Biskup Keppler, po naravi melankolik, napisao je cijelu knjigu o radosti. U njoj tvrdi: »Svjetovna radost nije prava vrijednost, ona je samo pjena i priviđenje. Ne možeš se nasititi svjetskog veselja, već se jedino možeš prezasititi. Ako ga imaš, opterećuje te, ako ga ljubiš, uznemiruje te, ako ga izgubiš, muči te.« Treba dakle, tražiti drugo rješenje.

Lice sveca isijava mir, jer je odraz lijepe, mirne duše. Stara Augustinova izreka: Nemirno je srce naše, dok se ne smiri u Tebi, Bože moj — još se uvijek ponavlja, ali, na žalost, rijetko to provodimo u život. Zato je problem mira postao općeljudski.

Pavao je napisao da je mir plod duha, ali budući da je vjeru duha zamijenila vjera materije, mir je nestao. I zbog toga su potrebni mirni, vedri ljudi, da ozdrave čovječanstvo. Krist ih je nazvao blaženima. Njegovo blaženstvo ne znači samo mirnoću u trpljenju, ne vrijedi samo za miroljubive, nego još više za mirotvorce. Kao što je nemoguće radost, sreću, milost, zadržati samo za sebe i u sebi, jer taj osjećaj prodire van, drugima, tako i pravi unutrašnji mir plamti iz nas i obuhvaća sve oko nas. Kako umnožiti broj onih u čijim srcima kraljuje mir? Odgovor je jasan: Ti, upravo ti, stupi u redove mirotvoraca! I to danas, ovdje!

SOL ZEMLJE

Vi ste sol zemlje. Ako sol obljutavi, čime će se ona osoliti? Nije više ni za što, nego da se baci van i da ljudi po njoj gaze (Mt 5, 13).

Krist

Najbolje što je u čovjeku jest nemir za višim, čežnja za plemenitijim, i žrtva za oboje.

Romano Guardini

Značajevi, koje iskreno možeš poštivati, sve su rjeđi. Priznajem da sam takve značajeve našao samo tamo gdje sam našao i duboko ukorijenjen vjerski život.

Goethe

Samozadovoljstvo u mladosti uvijek je loš znak za budućnost.

Hölty

Prazne riječi samo povećavaju bolest.

Kolping

Biti nešto u životu! To je ponekad samo maštanje. Ako se radi o tome da si moderan, da o tebi govore i pišu, onda možeš biti samo brbljavac, varalica ili zlobnik.

Biti nešto u Božjoj perspektivi! Samo za to vrijedi utrošiti svoje snage, svoje napore, čežnje i svoje umiranje. Krist je tražio od svakog kršćanina da postane sol zemlje.

Sebični umišljenik tako se uvije u dim umišljenosti da ne vidi kraj sebe ispružene ruke koje mole pomoć. Ako ne doživi spoznaju da je njegova veličina samo u tome da samo njegova ličnost raste u dijeljenju drugima (vlastite soli), ostane ukliješten u vlastitu zamku i uza sve vatromete u čast svoje veličine, ostane beskoristan siromah. Čime se ta bljutava sol može popraviti?

I njegova »ljubav« je na kraju krajeva samo odraz sebičnosti. Jao žrtvi »ljubavi«, jer će jednom ležati odbačen na ulicu kao iscijeđen limun ili će trunuti u domu svoje zapuštenosti.

Postoje evanđeoske istine, koje u prvi mah izgledaju kao propovijedi, ali kad ih smjestimo u vlastiti život, potresu nas.

Ja sam dobra sol, ako umnažam i čuvam dobrotu, istinu, ljubav, pravdu upravo u ovom svijetu, u koji me je postavila ruka Providnosti.

ZA BOGA

Kada, dakle, dijeliš milostinju, ne trubi pred sobom, kako to čine licemjeri. Neka ti ne zna ljevica, što čini desnica, da tvoja milostinja bude u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti (Mt 6, 2—4), Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima, da vide vaša dobra djela i da slave Oca vašega koji je na nebesima (Mt 5, 16).

Krist

Sve na veću slavu Božju! (Omnia ad maiorem Dei gloriam).

Sv. Ignacije

Tko želi licem u lice gledati živoga Boga, neka ga ne traži na praznom nebu svojih misli, već u ljubavi za čovjeka.

Romain Rolland

U dvadesetom stoljeću mi katolici pokazali smo veliku volju za rad na njivi Božjeg kraljevstva. Koncil nas je više pokrenuo. Opet stojimo pred opasnošću, o kojoj su gotovo jedno stoljeće unatrag pisali kritičari američkog katolicizma, kad su veliku djelatnost bez duha osudili kao »amerikanizam«.

Naš rad je potreban. Bog ga zahtijeva. Moramo mu dati na raspoloženje tjelesne i duševne sposobnosti, da u nama nastavi djelo otkupljenja. Ali Crkva nije u kamenu i u armiranom betonu. Crkva se gradi u dušama.

Zato je važno za sve radnike kako je čista njihova nakana. Sve izvanjsko djelovanje, iako je nužno potrebno i moramo ga činiti što više, ne može graditi unutrašnji svijet — Božje kraljevstvo. Zato je važno da si u svom radu postavimo temeljno pitanje: Da li radim za Božje kraljevstvo ili samo za svoju reklamu. Ili oštrije: Radim li na slavu Božju ili samo za svoju slavu? Moram biti iskren i tada ću tek moći u idealnom radu pronaći i samoga sebe.

Sveci su poznavali ljudsku taštinu. Zato su gesla, kao što je: Sve na veću slavu Božju! — postala sredstvo, kojim su svakodnevno pročišćavali svoje nakane. Ako unatoč čitavom grozničavom radu nema pravih uspjeha, tada moramo povući se u sebe i upitati se: Da li smo zaista tražili jedino Boga dok smo radili za Božju stvar, ili smo, možda, tražili sebe, svoju čast, svoj ugled, te je u našem vlastitom zadovoljstvu i u vlastitoj slavi utonulo sve Božje?

VELIČINA ČOVJEKA

O, Gospodine, učini me oruđem mira:
Da ljubim — gdje me mrze,
da opraštam — gdje me vrijeđaju,
da pomirujem — gdje je svađa,
da govorim istinu — gdje je zabluda,
da donosim vjeru — gdje razdire sumnja,
da budim nadu — gdje muči očaj,
da palim Tvoje svjetlo — gdje vlada tama,
da stvaram radost — gdje prebiva briga.
Gospodine, daj, da gledam na to:
ne, da me razumiju — već da druge mogu razumjeti,
ne, da budem ljubljen — već da ja mogu ljubiti,
ne, da me tješe — već da ja tješim druge.
Jer:
tko daje — taj prima,
tko oprašta — oprostit će mu se,
tko sebe zaboravlja — nalazi sebe,
tko ovdje umre — probudit će se u vječnom životu.

Pio XII.

Odvažnost i oduševljenje stvaraju velikane. Nužno su potrebni u kraljevstvu Božjem. Samo jedan čovjek, koji je sav predan ideji, učini više nego stotinu drugih, koji životare i razmišljaju samo o sebi. Pravi je heroizam, ako netko s naporom i molitvom postigne što je izraženo u gore navedenim riječima: shvatiti, ako i nisi shvaćen; ljubiti, ako i nisi ljubljen; tješiti, ako i sam trebaš utjehe. Takav čovjek može mnogo učiniti, ako i ne stvara galamu i viku.

Kad bi mladi idealisti mogli shvatiti gdje je prava veličina čovjeka! Možda se to ne može drukčije shvatiti, nego na koljenima.

Pokušaj: ne sutra, već danas!

ZAVRŠENO DJELO

Seljače, tvoj je posao završen. Pogledaj praznu njivu: zemlja je zasijana i plug već drugdje ore nove brazde . . .

Večer je! Smiluj se, Gospodine, svakom čovjeku, koji nakon završenog rada dolazi k Tebi kao dijete, kome brižljivo pregledaju ruke.

Moje ništa ne duguju. Završio sam svoj dan. Posijao sam i požnjeo žito.

Paul Claudel

Dužnost je teška, ali upravo u vršenju dužnosti čovjek može pokazati što je u njemu. Svojeglavo može živjeti bilo tko.

Goethe

Vidljiv uspjeh potreban je samo slabićima.

Künkel

Kad je posao obavljen, pošteno obavljen, čovjeka prožima prijatan osjećaj. Mirno zadovoljstvo je to savršenije što je čovjek uložio više truda. Ako je uspjeh zaista plod moga zauzimanja, možda i mučnoga napora, ako je to djelo bilo izvršeno ne pred očima drugih, već samo pred Božjim očima, tada je to bila molitva i moje konačno zadovoljstvo je samo još zaključna riječ te molitve, iskreni Amen!

U tom neizgovorenom osjećaju, kojeg bi mogao izraziti molitvenim »Amen«, zahvaćeno je moje opravdano veselje i još veća zahvalnost Bogu i svima onima koji su pripomogli da sam postigao uspjeh. Ako ne bih imao zdravlja, umne sposobnosti, materijalnih mogućnosti, koje su mi osigurali roditelji, pomoć tolikih ljudi, pa bila to i čistačica u školskim prostorijama, ili pekar koji je svaki dan i za mene ispekao kruh i još toliko znanih i neznanih, tada ja ne bih postigao svoj cilj.

Taj »Amen« je moj »Te Deum«, moja zahvalnica. To je kao večernja molitva na kraju radnog dana.

Tako će život postati samo jedan radni dan. Kad bismo ga znali proživjeti u savjesnom ispunjavanju dužnosti, upravo »moje« dužnosti, za koju sam odgovoran pred vlastitom savjesti, pred ljudima i pred Bogom! Kad bih znao iz Božje ruke primati svakoga dana svoj poziv i opet ga njemu darovati prožetog i obogaćenog s ljubavlju! Tada ću na kraju svoga velikoga dana moći reći: Amen!

SADRŽAJ

Lijepo je biti mlad . . 5

1

Poslanje mladeži . . 9
»Ta mladež!« . . . 10
Laž 11
Sam 12
Zlatna mladež . . . 13
Moje blago 14
Ispit iz Evanđelja . . 15
Naći sebe — uistinu . 16
Darovanje mladosti . . 17
Ispovijed mladih . . 18
Dva svijeta 19
Nasred puta . . . 20
Svećenik 21
Moralna hrabrost . . 22
Vedro srce 23
Na to sam se navikao . 24
Najveća umjetnost . . 25
Ljubimo Crkvu . . . 26
Kritika u Crkvi . . . 27
Napetosti 28
Opraštanje 29
Bog će pomoći . . . 30
Velikodušni slabići . . 31
Do dna — radikalno . 32
Vatra mladosti . . . 33

2

Božji gost 37
U sebi 38
Bijeg pred sobom . . 39
Anemična molitva . . 40
Kriza vjere 41
Pred Bogom — ozbiljno 42
Molitva, koja produhovljuje 43
Cijeli Krist 44
Marija kraj putova . . 45
Dobro drvo 46
Mir 47
Božje iskrice . . . 48
Na Božjem dlanu . . 49
Blagdan junaka . . . 50
Novi čovjek 51
Božji mikrokozmos . . 52
Staze u unutrašnji svijet 53
Vječnost 54
Očeva volja 55
Sabranost 56
Krist jedini 57
Lov za Bogom . . . 58
Noć sumnje 59
Pakao 60
Riječ je Tijelom postala 61
Majka sviju majki . . 62

3

Na putu traženja . . 65
Vjera u svetost . . . 66
Hrabrost svetaca . . 67
Svjetovno kršćanstvo . 68
Borba sa samim sobom . 69
Najveća avantura . . 70
Osobna vrijednost . . 71
Zašto hoću? 72
Velik u malome . . 73

Božji putovi . . . 74
Svete prevare . . . 75
Pred križem . . . 76
Naporan posao . . . 77
Vjernost u malome . . 78
Poljubimo ruku koja udara 79
Svečano trpljenje . . 80
Malo humora . . . 81
Današnji dan . . . 82
Na putu miru . . . 83
Na prodaju 84
Moć okoline . . . 85
Biti krišćanin — uistinu 86
Nedostatak vremena . 87
Svaki dan iznova . . 88

4

Iskrenost 91
Sloboda 92
Sažeto vrijeme . . . 93
Prezasićenost . . . 94
Farizeji 95
Gospodar rada . . . 96
Pred problemima . . 97
Blago krotkima . . 98
Tajna šutnje . . . 99
Ljetni praznici . . . 100
Zahvalnost 101
Moda 102
Sport 103
Sportaševo ispitivanje savjesti 104
Knjiga 105
Umišljenost 106
Smijeh 107
Bose noge 108
Ludost križa . . . 109
Ljepota 110
Naprijed 111
Bez ljubavi — ništa . 112

5

Viđenje 115
Golotinja 116
Lijepa mladost . . . 117
Čistoća 118
Misterij slabosti . . 119
Te oči 120
Tijelo 121
Ljepota tijela . . . 122
Obitelj 123
Četvrta zapovijed . . 124
Iz obitelji u obitelj . 125
Žena 126
Romantična ljubav . . 127
Prijateljstvo 128
Udvoje 129
Sazrijevaš u trpljenju . 130

6

Tko je moj bližnji? . . 133
Blago milosrdnima . . 134
Pa to je moj brat . . 135
Sebičnost — ljubav . . 136
Velika odgovornost . . 137
Mimohod istine . . . 138
Nemuzikalnost . . . 139
Zaustavi se pred svetištem! 140
Riječi, riječi . . . 141
Slabost bližnjega . . 142
Nadzirani osjećaji . . 143
Dijalog 144
Prazna riječ 145
Svijet hoće dokaze . . 146

7

Moja budućnost . . . 149
Izbor zvanja 150
Zanos osjećaja . . . 151
Žao mi je naroda . . 152
Otvori prozor! . . . 153
Svećenički celibat . . 154

Samoprijegor . . . 155
Imam li svećeničko zvanje? 156
Živjeti u sebi . . . 157
»Ti« 158
Svećenik i žena . . 159
A što, ako ne ustrajem? 160
Redovnica 161
Redovništvo . . . 162

8

Svjetlo 165
Bez reklame . . . 166
Svi smo odgovorni . . 167
Milijuni čekaju . . . 168
Misionareva molitva . 169
Dobar dan! 170
Otkriće svijeta . . . 171
Kvasac 172
Zauzetost 173
Molitva apostola . . 174
Apostoli mira . . . 175
Sol zemlje 176
Za Boga 177
Veličina čovjeka . . 178
Završeno djelo . . . 179